

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

Sisältö

ALKO YRITYKSENÄ 3

Tervetuloa	4
Alko lyhyesti	5
Alkolla on kansan tuki	6
Toimitusjohtajan puheenvuoro	7
Alkon strategia	8
Hallinnointiperiaatteet	9
Lahjoituksia, yhteistyötä ja sponsorointia koskevat periaatteet	10
Yhtiökokous ja hallintoneuvosto	11
Hallitus ja sen valiokunnat	12
Hallituksen jäsenet	13
Hallituksen valiokunnat	14
Johto	15
Johtoryhmän jäsenet	16
Etuudet, palkkiot ja palkitseminen	17
Palkka- ja palkkioselvitys 2013	18
Valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus	21
Hallinnointikoodin noudattaminen ja siitä tiedottaminen	22
Lainsäädäntö	23
Tilintarkastus	23
Pieni sanasto	24
Yhteystiedot	25

ASIAKASPALVELU JA TUOTTEET 26

Asiakkaan kokemus ratkaisee	27
Palvelun laadun mittaaminen	28
Alkoholijuomien myynti Alkossa	30
Viinit	31
Väkevät juomat ja panimotuotteet	36
Luomutuotteet ja eettinen kauppa	37
Alkoholijuomien kulutus	38
Laadunvalvonta	39
Kemiallinen laatu taattu	40
Tuotevalikoiman suunnittelu	41
Pakkaus- ja lahjatarvikkeet	43

VASTUULLISUUS 44

Vastuullisuus asiakaspalvelussa	45
Asiakkaan parasta ajatellen	47
Yhteiskuntavastuun johtaminen	48
Vastuullisuustavoitteiden toteutuminen 2013	49
Sidosryhmäyhteistyöstä	51
Alkoholin käytön riskeistä	52
Suomalaisten juomatavat	54
GRI-taulukko	56
Raportin sisältö ja rajaukset	61

Henkilöstövastuu	62
Alko on Great Place to Work	64
Työsuhteiden pituus ja laatu	65
Tasa-arvo	68
Palkkaus ja henkilöstöedut	69
Järjestösuhteet	70
Työsuojelu	71
Työhyvinvointi	72
Johtaminen	74
Taloudellinen vastuu	75
Yhteistyö alkoholihaittojen ehkäisemiseksi	78
Lasten seurassa -ohjelma	79
Muu järjestöyhteistyö	80
Alkoholi ja ikääntyminen	81
Ympäristövastuu	82
Alkolle ympäristösertifikaatti	83
Käytännön ympäristötyötä myymälöissä ja pääkonttorilla	84
Juomapakkaukset	85
Kuljetukset	87
Sähkö, lämmitys ja jätteet	88
Vastuullinen hankinta	89

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 90

Hallituksen toimintakertomus	91
Tuloslaskelma, FAS	95
Tase, FAS	96
Rahoituslaskelma, FAS	97
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	98
Tuloslaskelman liitetiedot, FAS	99
Taseen liitetiedot, FAS	102
Tunnusluvut	111
Hallituksen voitonjakoehdotus ja tilinpäätösmerkintä	112
Hallintoneuvoston lausunto	113

CASEGALLERIA 114

Joulupuu-keräys	115
Ilmastomuutos ja viininviljely	116
Ymmärrän, mutta en hyväksy	118
Turvallisesti mopolla	119
Alkoholikulttuuri muuttuu	120
Viini ja torjunta-aineet	121
Auditointia seuraamassa	122
Kasvata urheilijaksi	124
Nuoret ja pullopuheita	125

LIITE: HALLINNOINTIPERIAATTEET 2013 126

Alko yrityksenä

Tervetuloa	4	Johto	15
Alko lyhyesti	5	Johtoryhmän jäsenet	16
Alkolla on kansan tuki.	6	Etuudet, palkkiot ja palkitseminen	17
Toimitusjohtajan puheenvuoro	7	Palkka- ja palkkioselvitys 2013	18
Alkon strategia	8	Valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus .	21
Hallinnointiperiaatteet	9	Hallinnointikoodin noudattaminen ja siitä tiedottaminen	22
Lahjoituksia, yhteistyötä ja sponsorointia koskevat periaatteet	10	Lainsäädäntö	23
Yhtiökokous ja hallintoneuvosto	11	Tilintarkastus	23
Hallitus ja sen valiokunnat	12	Pieni sanasto	24
Hallituksen jäsenet	13	Yhteystiedot	25
Hallituksen valiokunnat	14		

Tervetuloa Alkon verkkovuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin 2013 pariin

Tässä vuosikertomuksessa ja yhteiskuntavastuuraportissamme kerromme vuodesta 2013 ja vastuullisesta toiminnastamme.

Alko yrityksenä -osiossa on tietoa mm. Alkon strategiasta, organisaatiosta sekä hallinnointikäytännöistämme. Asiakaspalvelu ja tuotteet -osio kertoo muun muassa Alkon tuotteista, laadusta ja tuoteturvallisuudesta sekä tavoitamme kehittää palvelua. Vastuullisuus on osa kaikkea toimintaamme ja siitä on tietoa erityisesti Vastuullisuus-otsikon alla.

Raportti ilmestyi maaliskuussa 2014 verkkoversiona. Tämä on pdf-kooste verkkoraportista.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKO LYHYESTI

Alko vuonna 2013

Myymäloissämme teitä palvelee 2 600 osaavaa alkolais-
ta. Myymälätoimintaa tukee pääkonttorissa 134 henkilöä
ja aluetoimistoissa 24 henkilöä. Alko on asiantunteva ja
vastuullinen alkoholijuomien erikoisliike. Alkolla on koko
maan kattava myymäläverkosto ja sitä täydentävät tilaus-
palvelupisteet. Tarjoamme laadukkaita tuotteita laajasta
valikoimasta.

Alko Oy:n perustehtävä on alkoholijuomien vähittäis-
myynti niin, että se ottaa huomioon myymiensä tuotteiden
haittavaikutukset. Yhtiön toiminta ja yli 4,7 tilavuuspro-
senttia alkoholia sisältävien juomien vähittäismyynnin
yksinmyyntioikeus perustuvat ennen kaikkea sosiaali- ja
terveyspoliittisiin tavoitteisiin. Sosiaali- ja terveysministe-
riö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta
Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävänsä vuoksi.

	2013	2012
Myymälät	350	350
Tilauspalvelupisteet	102	107
Asiakkaita (milj.)	60,1	61,7
Tuotteita päävalikoimassa	2 450	2 436
Yrityspalvelumyymälät	21	21

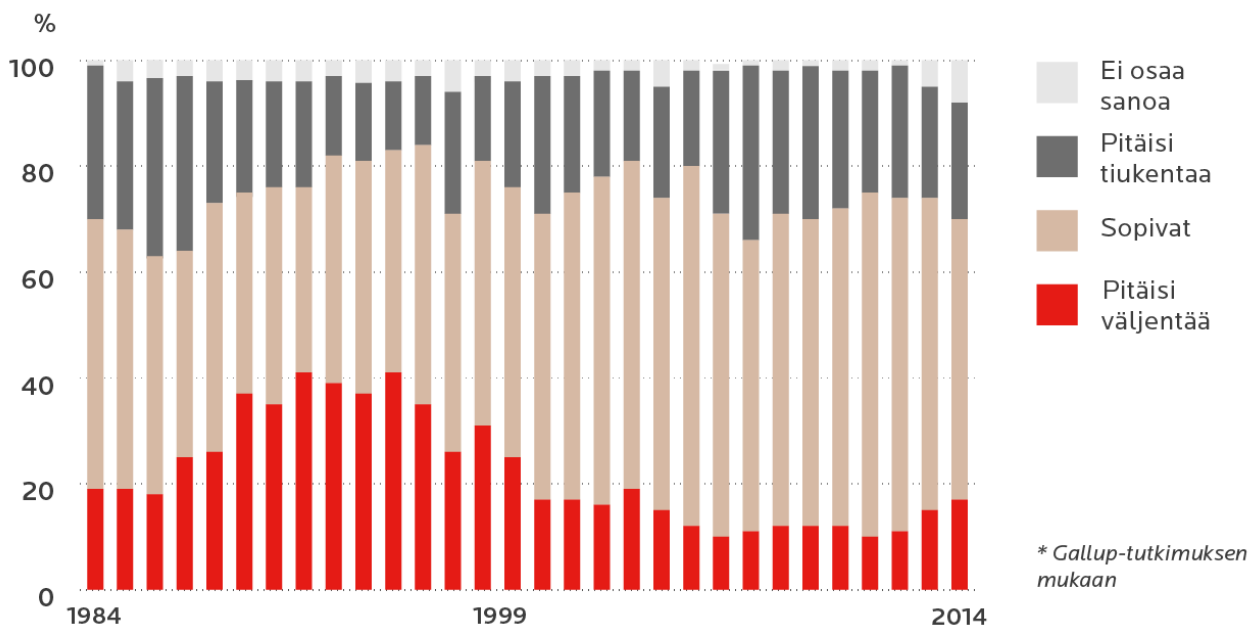
Alkolla kansan tuki

TNS Gallupin tammikuussa 2014 toteuttaman haastattelututkimuksen mukaan kaksi kolmesta suomalaisesta, 65 prosenttia, on sitä mieltä, että Alkolle annettu yksinoikeus alkoholijuomien vähittäismyyntiin on hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta.

Tutkimuksessa haastateltiin puhelimitse 1 001 suomalaista. Yleisesti ottaen suomalaisten alkoholipoliittiset mielipiteet olivat tammikuussa 2014 vapaamielisemmät kuin vastaavana ajankohtana vuosina 2013 ja 2012.

Tammikuussa 2014 valtaenemmistö suomalaisista oli sitä mieltä, että väkevien alkoholijuomien vähittäismyynti kuuluu vain Alkon myymälöihin ja että keskiolutta tulee saada ostaa myös päivittäistavarakaupoista. Enemmistö suomalaisista katsoi vahvan oluen ja viinin vähittäismyyntin kuuluvan vain Alkolle. Alkoholijuomien hintoja piti sopivina noin puolet vastaajista ja neljäsosa liian korkeana.

SUOMALAISTEN MIELIPITEET NYKYISISTÄ ALKOHOLIPOLIITTISISTA RAJOITUKSISTA*

Vastuullinen ja palveleva Alko

1. Miltä Alkon vuosi 2013 vaikutti?

Vuonna 2013 käytiin erittäin paljon alkoholipoliittista keskustelua, liittyen alkoholijuomaverojen korotuksiin ja tuleviin alkoholilakiuudistuksiin ja mainonnan rajoituksiin.

Alkon toiminnan osalta vuosi oli myös haasteellinen. Liikevaihto laski, markkinatilanne oli haastava, johtuen tuonnin merkittävästä noususta, ja myös kuluttajien luottamus talouteen on heikko, kuten yleisesti kaupan alalla.

Kaikilla mittareilla mitattuna meidän tuloksemme olivat hienoja. Erityisesti henkilöstön tyytyväisyys nousi uudelle tasolle. Asiakastyytyväisyys parani entisestään. Olemme edelleen kaupan alan ykkösiä asiakaspalveluvertauissa. Vastuullisuudessa olemme kaupan alan ykkösiä edelleen, ja näihin jatkossakin panostamme.

Alkoholipoliittiset mielipiteet tukivat myös Alkon toimintaa monopolina, 2/3 osaa kuluttajista on sitä mieltä edelleen, että Alkon toiminta tukee alkoholin haittojen vähentämistä ja kannattavat siten toiminnan jatkamista.

2. Miksi Alkon strategia uudistettiin 2013?

Strategia uudistettiin 2013, koska olimme saavuttaneet pääosin edellisen strategiakauden tavoitteet, ja rimaa nostetaan edelleen tuleville vuosille. Organisaatiota uudistettiin tukemaan uutta strategiaa, ja näin olemme valmiita ottamaan strategiset hankkeet työn alle vuonna 2014 ja viemään niitä sitten menestyksellisesti eteenpäin.

3. Miten uudistettu strategia näkyy Alkon toiminnassa?

Asiakaskokemuksen näkökulmasta asiakaspalvelua parannetaan sähköisillä palveluilla, jotka tulevat – siihen myymälässä tapahtuvan asiakaspalvelun – rinnalle. Myös monimuotoistamme myymälöitämme vastaamaan paremmin erityyppisten liikepaikkojen tarpeisiin, ja jatkossakin meillä on entistä parempi valikoima, joka vastaa nimenomaan sen myymälän ja alueen kuluttajien tarpeisiin.

Laajan tuotevalikoiman osalta meille on erittäin tärkeää, että tuotteet ovat turvallisia ja myös eettisesti hankittuja. Meillä on ollut yhteistoimintaa muiden alkoholimonopoliin kanssa tuotteiden eettisyyden turvaamiseksi, ja tätä työtä jatkamme tästä eteenpäinkin.

Alko jatkaa palvelun ja vastuun asialla

Tehtävämme on alkoholijuomien vähittäismyynti ja alkoholihaittojen vähentäminen asemamme avulla.

Päivitimme strategiamme vuosille 2014–2016. Toimintaamme ohjaavat uudet strategiset tavoitteemme, jotka ovat:

- Suomen paras asiakaskokemus
- Suomen vastuullisin palveluyritys
- Suomen paras työpaikka
- Tehokas erikoisliikeketju

Strategiset tavoitteemme näkyvät vahvasti yhtiön, yksiköiden, tiimien ja henkilöiden tavoitteissa ja mittareissa sekä [kannustinjärjestelmässä](#).

Vuonna 2013 kehitystyömme keskittyi seuraaviin teemoihin: asiakaskokemus, työhyvinvointi, talouden ja logistiikan tietojärjestelmät, yhteiskuntavastuu ja sidosryhmäyhteistyö sekä uudet [alko.fi-sivut](#). Päivitimme myös strategisten projektien kokonaisuuden vuodelle 2014 tukemaan uusia tavoitteitamme.

Sitoutimme henkilöstöä strategiatyöhön.

Aloitimme työn koko henkilökunnan verkkoavoriivillä, minkä jälkeen strategiaa kehitettiin iteratiivisesti organisaation eri tasoilla. Uudistettua strategiaa käsiteltiin koko Alkon yhteisillä esimiespäivillä syyskuussa. Tätä seurasi yli 40 tilaisuutta sisältävä valtakunnallinen kiertue, jossa johto keskusteli strategiasta myymälähenkilökunnan kanssa. Strategiaa syvennettiin alueellisilla myymäläpäällikköpäivillä tammikuussa 2014. Strategiaa tehtiin näkyväksi myös kahden pääkonttorin työryhmän toimesta. Strategian kommunikoinnissa hyödynsimme myös mm. henkilöstölehti Korkkia, Alvari-intraamme sekä henkilöstö- ja esimiesinfoja.

HALUAMME OLLA PARAS TYÖPAIKKA, ASIAKASPALVELIJA SEKÄ VASTUULLISIN PALVELUYRITYS.

SUOMEN PARAS ASIAKASKOKEMUS

Suomen paras palveluyritys ketjuvertailussa.

SUOMEN PARAS TYÖPAIKKA

Suomen paras suuri yritys Great Place to Work -tutkimuksessa.

SUOMEN VASTUULLISIN PALVELUYRITYS

Suomen vastuullisin yritys kauppa-, palvelu- ja finanssiryhmässä.

TEHOKAS ERIKOISLIIKEKETJU

Tavoitteellinen kustannukset/liikevaihto -tunnusluku.

TEHTÄVÄMME ON ALKOHOLIJUOMIEN VÄHITTÄISMYYNTI JA ALKOHOLIHAIKTOJEN VÄHENTÄMINEN ASEAMME AVULLA.

Alko Oy:n hallinnointiperiaatteet

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki (1143/1994), asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys.

Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omista-

jaohjauksesta ja valvonnasta Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävän vuoksi. Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa.

Alkon hallinnointiperiaatteet ovat tämän raportin liitteessä ([sivulla 126](#)) missä kerrotaan mm. hallituksen jäsenten muut hallitusjäsenyydet.

ORGANISAATORAKENNE

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

LAHJOITUKSIA, YHTEISTYÖTÄ JA SPONSOROINTIA KOSKEVAT PERIAATTEET

Alkon laaja vastuu

Alkon tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyyntistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Lisäksi yhtiön tulee ottaa toiminnassaan huomioon luonnonvarojen järkevä käyttö ja ympäristönsuojelun vaatimukset.

Alkon missio on alkoholijuomien myynti ja alkoholihaittojen vähentäminen. Alkon lahjoitusten, yhteistyön ja sponsoroinnin on tuettava yhtiön missiota alkoholihaittojen vähentämiseksi sekä kestävän kehityksen edistämiseksi.

Tavoitteet

Lahjoitukset, yhteistyö ja sponsorointi ovat osa yhtiön vastuullisuutta, ja ne tukevat Alkon vuoropuhelua keskeisten sidosryhmien kanssa.

Alkon hankkeet ovat ensisijaisesti valtakunnallisia. Alkolle on tärkeää kiinnittää huomiota eri ikäryhmien alkoholin käyttöön ja siitä aiheutuvien haittojen vähentämiseen.

Kohteet

Lahjoituksia voidaan antaa yleishyödylliseen tai siihen rinnastettavaan tarkoitukseen. Lahjoitusten kohteita ovat tutkimuslaitokset ja –hankkeet sekä valtakunnalliset alkoholihaittojen vähentämiseen liittyvät hankkeet.

Yhteistyökohteita ovat pääosin sosiaali- ja terveysalan järjestöt sekä lasten ja nuorten etua ajavat järjestöt, joiden kanssa laaditaan ja allekirjoitetaan toimenpidesuunnitelman sisältävät sopimukset.

Sponsoroinnin kohteita ovat hankkeet, jotka edistävät nuorten ja lasten liikkumista, eri ikäryhmien hyvinvointia, kestävän kehityksen toimintaa tai tukevat alkoholialan historian säilyttämistä tai tutkimusta.

Päätöksenteko

Lahjoitukset ja yhteistyö: Alkon hallitus valmistelee lahjoituksia ja yhteistyötä koskevat suunnitelmat osana vuosittain tehtävää toimintasuunnitelmaa alkoholihaittojen vähentämiseksi. Alkon hallintoneuvosto vahvistaa alkoholiasetuksen mukaisesti toimintasuunnitelman kalenterivuodeksi kerrallaan. Lahjoitukset ja yhteistyö edellyttävät yhtiökokouksen päätöksen.

Sponsorointi: Yhtiön johto voi sponsoroida tämän ohjeen mukaisia kohteita vuosittain määriteltävän yhtiökokouksen päättämän enimmäismäärän puitteissa.

Riippumattomuus ja raportointi

Alkon johto ja avainhenkilöt antavat vuosittain ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Em. henkilöt eivät saa osallistua toimintaan tai päätöksentekoon, jossa heillä olisi eturistiriitoja.

Alko julkaisee tämän ohjeen www-sivuillaan sekä raportoi vuosittain jälkikäteen annetut lahjoitukset, yhteistyöhankkeet ja sponsoroinnin osana yhteiskuntavastuuraporttiaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YHTIÖKOKOUS JA HALLINTONEUVOSTO

Yhtiökokous

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen

jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

Hallintoneuvosto

Alkon hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallintoneuvoston tehtävät on määrätty alkoholilaissa ja Alkon yhtiöjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston tehtäviä ovat

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi
- vahvistaa alkoholiyhtiöstä annetun asetuksen 1§:n (243/2000) mukainen toimintasuunnitelma alkoholihaittojen ehkäisemiseksi

- antaa alkoholilain 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain edellyttämällä tavalla ja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Alkon hallintoneuvostoon kaudella 2012–2015 kuuluvat puheenjohtaja Sari Sarkomaa, varapuheenjohtaja Eila Tiainen sekä jäsenet Timo Heinonen 7.3.2013 asti, Anne Holmlund, Reijo Hongisto, Arja Juvonen, Saara Karhu, Pauli Kiuru 7.3.2013 alkaen, Mats Nylund, Heli Paasio, Leena Rauhala, Markku Rossi ja Simo Rundgren. Sosiaali- ja terveysministeriötä hallintoneuvostossa edustaa johtaja Kari Paaso. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa säädetään alkoholilain 38 §:ssä. Hallintoneuvosto kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUS JA SEN VALIOKUNNAT

Hallitus

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää valitsemista ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokouksiin osallistuu kaksi henkilöstön edustajaa. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat mm.

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti
- vahvistaa yhtiön strategia
- hyväksyä vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti sekä valvoa niiden toteutumista
- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistöosakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmistella tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastukset, toimintakertomus ja tilinpäätös
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka ym. työsuhde-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- käsitellä yhtiön ilmapiirimittausten tulokset
- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen työjärjestys ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Yhtiökokous valitsi 23.4.2013 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Soili Suonojan, varapuheenjohtajaksi Harri Vainion ja jäseniksi Sari Aalto-Matturin, Arto Honkaniemen, Taru Kerosen, Leila Kostiaisen ja Matti Pörhön. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuvat henkilöstön edustajat Juri Helmiö ja Marko Säkkinen.

Hallitus kokoontuu noin kymmenen kertaa vuodessa. Hallitus arvioi vuosittain toimintansa tehokkuutta ja menettelytapoja sekä onnistumista tehtävässään. Hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Arto Honkaniemi on virkasuhteessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoon. Toimitusjohtaja Hille Korhonen, talousjohtaja Minna Alitalo 31.12.2013 saakka ja talousjohtaja Anton Westermarck 1.4.2014 lähtien ja hallituksen sihteerinä viestintä- ja vastuullisuusjohtaja Maritta Iso-Aho osallistuvat hallituksen kokouksiin.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUS JA SEN VALIOKUNNAT > HALLITUKSEN JÄSENET

Hallituksen jäsenet

Soili Suonoja

s. 1944
hallituksen
puheenjohtaja
kauppaneuvos
hallituksessa
vuodesta 2004

Harri Vainio

s. 1947
hallituksen
varapuheenjohtaja
lääketieteen ja
kirurgian tohtori
Työterveyslaitoksen
pääjohtaja
hallituksessa
vuodesta 2013

Sari Aalto-Matturi

s. 1966
hallituksen jäsen
valtiotieteen lisensiaatti
toiminnanjohtaja
Ehkäisevä päihdetyö
EHYT ry
hallituksessa
vuodesta 2012

Arto Honkaniemi

s. 1946
hallituksen jäsen
OTK, ekonomi
finanssineuvos
valtioneuvoston kanslia,
omistajaohjausosasto
hallituksessa
vuodesta 2007

Taru Keronen

s. 1966
hallituksen jäsen
kauppätieteiden
maisteri, eMBA
hallituksessa
vuodesta 2013 lähtien
28.2.2014 saakka

Leila Kostiainen

s. 1950
hallituksen jäsen
OTK
pääsihteeri STTK
hallituksessa
vuodesta 2012

Matti Pörhö

s. 1952
hallituksen jäsen
kauppaneuvos
toimitusjohtaja
Pörhön Autoliike Oy
hallituksessa
vuodesta 2012

Henkilöstön edustaja:

Juri Helmiö

s. 1952
Alkoholialan
Toimihenkilöt ry:n
puheenjohtaja

Henkilöstön edustaja:

Marko Säkkinen

s. 1974
Alkoholikaupan
Ammattiliitto
ALV ry:n
puheenjohtaja

Hallituksen valiokunnat

Alko Oy:n hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilöstö- sekä alkoholipoliittinen valiokunta. Hallitus nimittää valiokuntien puheenjohtajan ja jäsenet. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja periaatteet.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa yhtiön hallitusta sille kuului- en valvontatehtävien hoitamisessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- arvioida sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan riittävyttä ja toimivuutta
- valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa
- käsitellä ja arvioida tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat
- valvoa lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viides- tä hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittä- vä laskentatoimen tuntemus. Toimitusjohtaja ja talousjoh- taja toimivat valiokunnan esittelijöinä ja tarkastusjohtaja valiokunnan sihteerinä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Leila Kostainen, jäsenet Arto Honkaniemi ja Soili Suonoja, esittelijät Hille Korhonen ja Minna Alitalo 31.12.2013 saak- ka ja Anton Westermarck 1.4.2014 lähtien sekä sihteerinä Heli Riivari.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaak- seen valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstöpolitiikkaa ja -käytäntöä, organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä tehtävissä. Valiokunta koostuu kolmesta halli- tuksen jäsenestä. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokun- nan esittelijänä ja henkilöstöjohtaja sihteerinä. Henkilös- tövaliokunta kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa.

Henkilöstövaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Harri Vainio ja jäsenet Taru Keronen 28.2.2014 saakka ja Soili Suonoja. Valiokunnan esittelijä toimii Hille Korhonen ja sihteerinä Tytti Bergman.

Alkoholipoliittinen valiokunta

Alkoholipoliittisen valiokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoho- lilain ja -asetuksen mukaisissa sosiaali- ja terveystoimien tavoitteiden saavuttamisessa. Valiokunta koostuu kah- desta hallituksen jäsenestä ja yhdestä sosiaali- ja terveys- ministeriön asiantuntijasta. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokunnan esittelijänä ja viestintä- ja vastuullisuusjohta- ja toimii valiokunnan sihteerinä. Alkoholipoliittinen valio- kunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Alkoholipoliittiseen valiokuntaan kuuluvat puheenjoh- taja Matti Pörhö, jäsen Sari Aalto-Matturi ja asiantuntijana Ismo Tuominen (STM), esittelijä Hille Korhonen sekä sih- teerinä Maritta Iso-Aho.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalla on kaksi sijaista.

Toimitusjohtaja Hille Korhosen eläke-etuudet määräy-

tyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta ja hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa kuuden kuukauden palkkaa, jos työsuhde päätetäänhänestä riippumattomasta syystä.

Johtoryhmä

Alkolla on johtoryhmä, johon kuuluu seitsemän jäsentä. Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet. Alko Oy:n johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä valmistelee yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tulokehitystä, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Hille Korhonen, toimitusjohtajan ensimmäinen sijainen, viestintä-

ja vastuullisuusjohtaja Maritta Iso-Aho, toimitusjohtajan toinen sijainen, palvelujohtaja Kari Pennanen, ostojohtaja Minna Alitalo, henkilöstöjohtaja Tytti Bergman, markkinointijohtaja Mika-Pekka Miettinen ja talousjohtaja Anton Westermarck 1.4.2014 lähtien. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti, keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Tarkemmat tiedot johtoryhmän jäsenistä ovat Alkon Hallinnointiperiaatteissa.

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut avainhenkilöt antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän edustajat ja nimetyt avainhenkilöt ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

Johtoryhmän jäsenet

Minna Alitalo

s. 1962
ekonomi ja
kauppatieteiden
maisteri
ostojohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 2009

Tytti Bergman

s. 1969
kauppatieteiden
maisteri
henkilöstöjohtaja,
yhtiön palveluksessa
15.11.2013 lähtien

Maritta Iso-Aho

s. 1964
hallintotieteiden
maisteri
eMBA
viestintä- ja
vastuullisuusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 2008

Hille Korhonen

s. 1961
tekniikan lisensiaatti
toimitusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 2013

Tiina Lukkari

s. 1954
filosofian maisteri
ostojohtaja 31.12.2013
saakka.
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1989

Mika-Pekka Miettinen

s. 1964
kauppatieteiden
maisteri
markkinointijohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1999

Kari Pennanen

s. 1964
yhteiskuntatieteiden
maisteri, eMBA, Kjs
palvelujohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1989

Anton Westermarck

s. 1968
kauppatieteiden
maisteri,
talousjohtaja,
yhtiön palveluksessa
1.4.2014 lähtien

Etuudet, palkkiot ja palkitseminen

Yhtiökokous on päättänyt, että kokouspalkkiona maksetaan läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille hallintoneuvoston kokouksista seuraavasti

- puheenjohtaja 1 000 euroa
- varapuheenjohtaja 800 euroa
- jäsen 700 euroa.

Yhtiökokous on päättänyt hallituksen kuukausipalkkioiksi:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 2 750 euroa
- varapuheenjohtajan kuukausipalkkio 1 300 euroa
- jäsenen kuukausipalkkio 1 100 euroa.

Yhtiökokous on lisäksi päättänyt, että hallituksen jäsenille ja hallituksen nimeämien valiokuntien varsinaisille jäsenille maksetaan 600 euroa läsnä ollulta hallituksen tai valiokunnan kokoukselta.

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmillä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain johtoryhmän toteutuvat palkkiot.

Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön strategisiin tavoitteisiin ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin sekä strategiaan henkilökohtaisiin kehittämistavoitteisiin. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on enintään 15 prosenttia vuosipalkasta. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on linjannut yritysjohton ja avainhenkilöiden palkitsemista kannanotossaan 13.8.2012.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkitseminen. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–12 prosenttia vuosipalkasta.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ETUUDET, PALKKIOT JA PALKITSEMINEN > PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS 2013

Palkka- ja palkkioselvitys 2013

Varsinaisen yhtiökokouksen 23.4.2013 päätöksen mukaisesti kokouspalkkiona maksetaan läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille hallintoneuvoston kokouksista seuraavasti:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja: 1 000 euroa
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja: 800 euroa
- hallintoneuvoston jäsen: 700 euroa

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2013 viisi kertaa ja sen jäsenten osallistumisprosentti hallintoneuvoston kokouksiin oli seuraava:

Hallintoneuvoston jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %	Palkkiot, euroa
Sari Sarkomaa, pj	100	5 000
Eila Tiainen, vpj	80	3 200
Anne Holmlund	100	3 500
Reijo Hongisto	100	3 500
Arja Juvonen	100	3 500
Saara Karhu	100	3 500
Pauli Kiuru *)	100	3 500
Mats Nylund	100	3 500
Heli Paasio	100	3 500
Leena Rauhala	80	3 800
Markku Rossi	100	3 500
Simo Rundgren	100	3 500
Yhteensä	97	42 500

Palkkiot on ilmoitettu vuoden aikana pidettyjen kokousten mukaisesti.

*) Valtioneuvosto teki yleisistunnossaan 7.3.2013 seuraavat päätökset: Valtioneuvosto myönsi kansanedustaja Timo Heinosen eron Alko Oy:n hallintoneuvoston jäsenen tehtävästä 7.3. alkaen ja määräsi hänen tilalleen kansanedustaja Pauli Kiurun hallintoneuvoston 31.12.2015 päättyväksi toimikaudeksi. Ensimmäinen hallintoneuvoston kokous pidettiin 14.3.2013.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ETUUDET, PALKKIOT JA PALKITSEMINEN > PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS 2013

Varsinaisen yhtiökokouksen päättämät palkkiot hallitukselle vuonna 2013:

- hallituksen puheenjohtaja 2 750 euroa kuukaudessa
- hallituksen varapuheenjohtaja 1 300 euroa kuukaudessa
- jäsen 1 100 euroa kuukaudessa
- lisäksi kokouspalkkio 600 euroa.

Hallitus kokoontui 14 kertaa ja sen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli seuraava:

Hallituksen jäsen	Osallistuminen hallituksen kokouksiin, %	Kuukausipalkkiot, euroa	Hallituksen kokouspalkkiot, euroa	Valiokuntien kokouspalkkiot, euroa
Soili Suonoja, pj	100	33 000	8 400	9 600
Pekka Puska, vpj*)	100	5 200	3 000	1 800
Harri Vainio, vpj**)	100	10 400	5 400	3 600
Sari Aalto-Matturi	100	13 200	8 400	3 000
Arto Honkaniemi	86	13 200	7 200	3 600
Taru Keronen **)	100	8 800	5 400	3 600
Leila Kostiainen	100	13 200	8 400	3 600
Matti Pörhö	93	13 200	7 800	3 600
Yhteensä	97	110 200	54 000	32 400

Palkkiot on ilmoitettu vuoden aikana pidettyjen kokousten mukaisesti.

*) Hallituksessa 23.4.2013 asti

**) Hallituksessa 23.4.2013 alkaen

Hallituksen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen nimittämien valiokuntien kokouksiin oli 100 prosenttia.

Johtoryhmän ja henkilökunnan kannustinpalkkiojärjestelmä

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmillä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan valmisteleman esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain toteutuvat palkkiot.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden (asiakas, vastuullisuus, henkilöstö, toiminnan tehokkuus) saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkit-

seminen. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–12 prosenttia vuosipalkasta.

Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön tulokortista valittuihin tavoitteisiin (asiakas, vastuullisuus, henkilöstö ja toiminnan tehokkuus) ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on enintään 15 prosenttia vuosipalkasta.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ETUDET, PALKKIOT JA PALKITSEMINEN > PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS 2013

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitseminen

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstövaliokunnan esityksestä. Johdon palkitsemisessa noudatetaan 13.8.2012 annettua talouspo-

liittisen ministerivaliokunnan kannanottoa yritysjohdon ja avainhenkilöiden palkitsemisesta.

	Kokonaispalkka, euroa (rahapalkka)		Lyhyen aikavälin kannustinpalkkio maksu vuosittain, euroa		Luontaisetuedet		Yhteensä, euroa (rahapalkka+ kannustinpalkkiot+ luontaisetuedet)	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Toimitus- johtaja Hille Korhonen 1.1.2013 alkaen	366 131		0		19 336		385 467	
Toimitus- johtaja Jaakko Uotila 31.12. 2012 asti		280 877	59 360	69 562		16 929	59 360	367 368
Muu johtoryhmä	1 097 343	796 305	177 199	198 267	65 850	57 660	1 340 392	1 052 232
Yhteensä	1 463 474	1 077 182	236 559	267 829	85 186	74 589	1 785 219	1 419 600

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisaika	Irtisanomisajan lisäksi maksettava irtisanomiskorvaus
Toimitusjohtaja Hille Korhonen 1.1.2013 alkaen	63 v.	TyELin mukainen eläke	Toimitusjohtajan puolelta 6 kk ja yrityksen puolelta 6 kk	6 kk palkka
Toimitusjohtaja Jaakko Uotila 31.12.2012 asti	63 v.	60 % eläkepalkasta; laskentaperusteena 10 viimeisen vuoden ansiot	Toimitusjohtajan puolelta 6 kk, yrityksen puolelta 6 kk	6 kk palkka
Muu johtoryhmä	Kaksi jäsentä 61 v.	66 % eläkepalkasta	Johtoryhmän jäsenen puolelta 3 kk ja työnantajan puolelta 4-6 kk	-
	Neljä jäsentä TyELin mukainen eläkeikä	TyEL ja 10 %:n maksuperusteinen lisäeläke vuosipalkasta		
	Yksi jäsen TyELin mukainen eläkeikä	TyELin mukainen eläke		

Lisäeläkkeiden vuosimaksut

	2013, euroa *)	2012, euroa
Toimitusjohtaja Hille Korhonen	TyELin mukainen	
Toimitusjohtaja Jaakko Uotila	0	85 280
Muu johtoryhmä	129 933	90 702
Yhteensä	129 933	175 982

*) Ennakkomaksuun perustuva arvio, joka täsmentyy huhtikuussa 2014.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien valikoimaan ottamista, valikoimasta poistamista sekä hinnoitteluperusteita koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri, raportointi ja sisäinen viestintä sekä seuranta- ja valvontatoimenpiteet.

Alkon talousraportointi ja siihen liittyvä valvonta koostuvat kolmesta osa-alueesta, jotka ovat

- 1) liiketapahtumien tehokas mutta laadukas rekisteröinti ja käsittely,
- 2) taloudelliseen raportointiin liittyvien säännösten noudattaminen sekä
- 3) liiketoimintaa ja päätöksentekoa tukeva talousraportointi.

Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja talous-sääntöön. Talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittamisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa. Alkon arvot, liiketapaperiaatteet ja tasapuolisuusohjeet sekä alkoholijuomien valikoimaanottoa ja vähittäismyyntiä koskevat ohjeet ovat perusta yhtiön hallinnoinnille ja keskeisten sidosryhmien kanssa toimimiselle.

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alko Oy:n riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategiaan, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan ensimmäisen sijaisen alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

Hallinnointikoodin noudattaminen

Alko Oy noudattaa soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Suomen listayhtiöiden hallinnointiperiaatteiden lisäksi Alko Oy noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjausstrategiaa, talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.8.2012 kannanottoa yritysjohdon ja avainhenkilöiden palkitsemisesta sekä valtioneuvoston 3.11.2011 antamaa periaatepäätöstä koskien valtion omistajapolitiikkaa.

Poikkeukset hallinnointikoodista johtuvat yhtiön omistusrakenteesta: yhtiöllä on yksi omistaja, yhtiön osakkeita ei noteerata julkisesti eikä yhtiöllä ole osakeperusteisia palkkio- ja kannustinjärjestelmiä. Poikkeamat hallinnointikoodista koskevat seuraavia koodin suosituksia suluissa yksilöidyin osin: suositus 1 (yhtiökokoustietojen julkista-

minen), suositus 3 (hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 4 (hallitukseen ehdolla olevien osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 11 (hallitukseen ehdolla olevien ilmoittaminen) ja suositus 55 (joidenkin edellä mainituista poikkeamista johtuvien tietojen ilmoittaminen yhtiön internetsivuilla).

Tiedottaminen

Yhtiön hallinnointiperiaatteet ovat Alko Oy:n internetsivuilla www.alko.fi. Lisäksi Alko Oy julkaisee hallinnointiperiaatteet vuosittain vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin yhteydessä.

Alkon toimintaa ohjaava lainsäädäntö

Alko Oy:n toimintaa ohjaavat sitä koskeva erityislainsäädäntö ja valtion asettamat omistajapoliittiset tavoitteet. Alko Oy on yksi valtion erityistehtävayhtiöistä, ”joilla on joko tietty erivapaus valtion niille osoittamista tehtävästä tai jokin sellainen erivapaus, jonka vuoksi ne eivät toimi kilpailullisessa ympäristössä”. Alko Oy:n toimintaa koskevia keskeisiä lakeja ja säädöksiä ovat:

- Alkoholilaki (1143/1994)
- Alkoholiasetus (1344/1994)
- Asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000)
- Asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta (1344/1994)
- Asetus alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle (680/1996)
- Valmisteverotuslaki (182/2010)
- Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994)
- Laki eräiden juomapakkausten valmisteveroista (1037/2004)
- Jätelaki (646/2011)
- Valtioneuvoston päätös pakkauksista ja pakkausjätteistä (962/1997)
- Valtioneuvoston asetus eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmistä (180/2005)

Alko Oy:n hallintoa hoidetaan yhtiöjärjestyksen, osakeyhtiölain (624/2006) sekä yhtiötä koskevan erityislainsäädännön mukaisesti. Näiden lisäksi Alko Oy noudattaa valtioneuvoston omistajapoliittista periaatepäätöstä sekä soveltuvien osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Alkoholilain kokonaisuudistus meneillään

Alkoholilain kokonaisuudistus on meneillään, ja lakiesitys annetaan eduskunnalle keväällä 2014. Eduskunta hyväksyi alkoholilain markkinointipykälän muutoksen joulukuussa 2013. Keväällä voimaan tuleva laki mahdollistaa väkevien tuotetietojen julkaisemisen Alkon verkkosivuilla.

Valmistelusta

2011: Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) alkoi valmistella alkoholilain kokonaisuudistusta hallitusohjelman mukaisesti.

2012: STM antoi Sosiaali- ja terveydenalan lupa- ja valvontavirasto Valviralle toimeksiannon koota yhteen alkoholilainsäädännön valvonnasta sekä täytäntöönpanosta tulleet muutostarpeet. Sen lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kokosi katsauksen nykyisestä alkoholien kulutuksesta ja haitoista sekä haittoja ehkäisevistä keinoista. Alko Oy osallistui Valviran kutsumana muutostarpeita kartoittavien neuvottelukuntien työhön.

2013: STM laati alkoholilain uudistamistarpeita koskevan arviomuiston, joka oli lausuntokierroksella. Luonnos hallituksen esitykseksi uudeksi alkoholilaiksi lähetettäneen lausunnoille keväällä 2014 ja hallituksen esitys annettaneen eduskunnalle kevätistuntokaudella 2014. Vuoden 2013 lopussa eduskunta hyväksyi alkoholilain mainonnan sääntelyä koskevan pykälän muutoksen. Muutos sallii mm. Alko Oy:n ilmoittaa väkevien tuotteiden hinnat painetun hinnaston lisäksi yhdenmukaisella tavalla myös tietoverkossa.

Tilintarkastus

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiökokous valitsi keväällä 2013 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana Reino Tikkanen, KHT.

Pieni sanasto

Absoluuttialkoholi (100 %:n alkoholi)

Absoluuttialkoholi eli 100 prosentin alkoholi on tilastoinnin käsite. Alkoholipitoisuudeltaan eri vahvuisten juomien määrien vertailu on helpompaa absoluuttialkoholilitrojen avulla. Litrat muutetaan 100 prosentin alkoholilitroiksi kertomalla litrat tilavuusprosentilla.

Esimerkki

5 litrassa 40-tilavuusprosenttista alkoholijuomaa on 2 litraa absoluuttialkoholia (5 litraa x 0,40 = 2 litraa absoluuttialkoholia).

Alkoholijuoma

on nautittavaksi tarkoitettu juoma, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia mutta enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholilain (1143/1994) tarkoituksena on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Laki koskee alkoholipitoisia aineita, niiden valmistusta, maahantuontia, maastavientiä, myyntiä ja muuta luovutusta, käyttöä, hallussapitoa ja kuljetusta sekä alkoholijuomien mainontaa.

Alkoholipoliittinen toimintasuunnitelma

Alkon tehtävänä on alkoholijuomien vähittäismyynti siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Alkon hallintoneuvosto vahvistaa tavoitetta koskevan toimintasuunnitelman kalenterivuodeksi kerrallaan.

Etyylialkoholi

Kaikkien alkoholijuomien ainesosa (etanoli, puhdas alkoholi, C₂H₅OH), humalluttava, puhtaana pistäväntuoksuisen ja polttavanmakuinen alkoholi.

Hinnoittelukerroin

Alkon myyntikate sisältää vähittäismyyntin ja sen edellyttämän hallinnon kulut sekä yrityksen liikevoiton. Myyntikate sisällytetään tuotteen vähittäismyyntihintaan hinnoittelukertoimien avulla. Lisätietoa hinnoittelukertoimista Alkoholijuomien valikoimaanotto ja vähittäismyynti -julkaisussa.

Kokonaiskulutus

Alkoholin kokonaiskulutus sisältää sekä alkoholijuomien tilastoidun että tilastoimattoman kulutuksen.

Miedot alkoholijuomat

sisältävät enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mystery Shopping -tutkimus

Havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa tutkimusassistentit tai yrityksen testiasiakkaat soittavat, asioivat tai ovat verkkoyhteydessä yritykseen tavallisina, palvelua tarvitsevana asiakkaina.

Tilauspalvelupiste

Alko perustaa tilauspalvelupisteitä pienten haja-asutusalueiden taajamiin, joissa ei ole Alkon myymälää. Tilauspalvelupiste on paikkakunnalla toimiva palveluyritys, joka luovuttaa Alkon puolesta asiakkaalle tämän tilaamat alkoholijuomat.

Tilastoimattomalla alkoholijuomien kulutuksella

tarkoitetaan turistien alkoholituomisista, alkoholijuomien laillista ja laitonta kotivalmistusta, salakuljetusta ja korvikealkoholia sekä turistien ulkomailla nauttimaa alkoholia. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää Alkon myymälöiden myynnin sekä alkoholijuomien tukkumyyntien toimitukset elintarvikeliikkeille ja anniskeluravintoloille.

Tilavuusprosentilla

alkoholijuomassa määritellään, kuinka suuri osa juomamäärän tilavuudesta on puhdasta alkoholia. Jos alkoholin tilavuusprosentti on 40, niin litrassa juomaa on 4 desilitraa puhdasta alkoholia.

Valikoimaanotto-ohje

Alkolla ei ole omia merkituotteita tai omaa tuotantoa, vaan se hankkii tuotteet kotimaisilta ja ulkomaisilta alkoholijuomien myyjiltä. Päätökset valikoimasta sekä hinnoittelusta tehdään Alkon valikoimaanotto ja vähittäismyynti -julkaisussa kuvatuin tasapuolisin ja syrjimättömin perustein riippumatta valmistajan tai myyjän kansalaisuudesta tai kotipaikasta.

Viinit

Mietoja alkoholijuomia, jotka valmistetaan käymisteitse rypäleistä (punaviini, roseeviini, valkoviini, kuohuviini). Hedelmäviini valmistetaan kokonaan tai osin marjoista ja hedelmistä.

Väkevät alkoholijuomat

sisältävät enemmän kuin 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia (muun muassa viinat). Väkevät viinit valmistetaan lisäämällä väkevää alkoholia joko rypälemehuun, käyvään viiniin tai valmiiseen viiniin.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YHTEYSTIEDOT

Yhteystiedot

ALKO OY

Käyntiosoite:

Salmisaarenaukio 1, Helsinki

Postiosoite:

PL 33, 00181 HELSINKI

Puh. 020 711 11 (ark. 8–16)

www.alko.fi

virpi.valtonen(at)alko.fi

Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti 2013 on julkaistu suomeksi ja englanniksi.

Raportin toteutus

Projektiosaaminen, visuaalinen suunnittelu ja tuotanto

Miltton Oy

Kaisaniemenkatu 6 A,

FI-00100 Helsinki

Puh: +358 9 6818 700

www.miltton.fi

Tekninen toteutus

Solita Oy

Satakunnankatu 18 A,

33210 Tampere

puh. 03-389 1380

www.solita.fi

Kuvat

Matti Matikainen

Kaapo Kamu

Panu Heikkinen

Rami Salle

Jonna Yletyinen

Alkon kuvapankki

Kuvitukset

Kim Issakainen

Leena Kisonen

Videotuotanto

Mainostoimisto SEK and Grey

Studio Skaala Oy

Muu yhteistyö

The English Centre

Asiakaspalvelu ja tuotteet

Asiakkaan kokemus ratkaisee	27
Palvelun laadun mittaaminen	28
Alkoholijuomien myynti Alkossa	30
Viinit	31
Väkevät juomat ja panimotuotteet	36
Luomutuotteet ja eettinen kauppa	37
Alkoholijuomien kulutus	38
Laadunvalvonta	39
Kemiallinen laatu taattu	40
Tuotevalikoiman suunnittelu	41
Pakkaus- ja lahjatarvikkeet	43

Haluamme ylittää asiakkaan odotukset

Monen asiakkaamme mielestä palvelu asuu Alkossa. Asiakkaamme pitävät myymälöitämme, niiden valikoimia ja palveluja entistä parempina. Tavoitteemme on saada aikaan palvelua, joka ylittää asiakkaan odotukset.

Näin kehitimme palveluamme 2013

Vuonna 2013 asetuimme ”asiakkaan saappaisiin”. Myyjien on tärkeää ymmärtää, millaisena asiakas palveluamme pitää. Huippuasiakaskokemus edellyttää myös sitä, että alkolaiset itse viihtyvät asiakaspalvelutyössään.

**Hyvä olo
tarttuu itsestä
myös asiakkaisiin.**

Vuoden 2013 palveluteemojamme olivat mm.

- kehu työkaveria
- suosittele erinomaisia valintoja juomaksi ruoka-aterialle
- palvele nuoria ystävällisesti
- ole aidosti itsesi palvellessasi asiakasta.

Lisäksi myymälätiimit saivat valita oman palveluteemansa liittyen paikkakunnan tapahtumaan, juhlaan tai tilaisuuteen. Loppuvuonna 2013 järjestimme Alkon verkkosivuilla Tarinatalkoot-kampanjan. Saimme noin 500 asiakkaaltamme omakohtaisia tarinoita mieleen painuneista käyneistä Alkon myymälöissä. tarinat koostetaan henkilökunnalle ja käytetään palvelun kehittämiseen.

Valmensimme myymälähenkilökuntaa 2012–2013

Vuonna 2012 aloitettu myymälähenkilökunnan palveluvalmennus saatiin päätökseen joulukuussa 2013. Tuolloin kaikki myymälätiimit olivat käyneet valmennuksen läpi. Valmennus tapahtui myymälässä asiakkaiden paikalla ollessa

Venäläisten lisääntynyt matkailu näkyy myös Alkossa. Tästä syystä osalle myymälätiimejä järjestettiin venäläisten asiakkaiden palvelukoulutusta.

Myymälähenkilökuntaa koulutetaan jatkuvasti myös ikäraja-, päihtymisepäily- ja välittämisepäilyvalvonnassa. Valvontaa hoidamme ottaen huomioon asiakaspalvelun - ystävällisen jämäkästi.

Palvelun laatua ja asiakastyytyväisyyttä mitattiin ahkerasti

Alko mittasi palvelunsa laatua ja asiakastyytyväisyyttä seuraavin tutkimuksin:

- Taloustutkimus: Suomi Tänään – Kansallinen asiakaspalvelupalaute
- TNS Gallup: Alkon asiakastyytyväisyys ja -sitoutuneisuustutkimus
- TNS Gallup: Mystery Shopping -tutkimus palveluprosessista

Näistä tutkimuksista vuonna 2014 jatketaan Taloustutkimuksen Suomi Tänään -Kansallista asiakaspalvelupalaute-tutkimusta. Muut tutkimukset korvataan vuonna 2014 uusin tutkimusmenetelmin ja sisällöin.

Myymlöistämme 56:ssa oli asiakaspalautteen keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joilla asiakkaat saattoivat vastata vaihtuviin kysymyksiin esim. palvelun laadusta tai tuotevalikoimasta.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

PALVELUN LAADUN MITTAAMINEN

Keskeisimmät asiakastyytyväisyystulokset 2013

1. Taloustutkimus: Kansallinen asiakaspalvelupalaute- tutkimus 2013

”Suomi Tänään – Kansallisen asiakaspalvelututkimuksen” mukaan Alko oli kauppaketjujen ykkönen asiakaskokemuksessa.

Alko paransi asiakastyytyväisyyden arvosanaansa (8,45) jo kuudetta vuotta peräkkäin verrattuna muihin kauppaketjuihin. Alkolla oli 4:nneksi tyytyväisimmät asiakkaat 105 tutkitusta suomalaisesta yrityksestä. Asiakkaat olivat entistä tyytyväisempiä mm. ensivaikutelmaan, palvelun asiantuntemukseen ja joustavuuteen sekä tilojen viihtyvyyteen. Tyytyväisyys hinnan suhteesta laatuun sekä halu tulla uudelleen olivat säilyneet vuoden 2012 tasolla. Uudellamaalla sekä Helsingissä olivat tyytyväisimmät asiakkaat.

2. TNS Gallup: Asiakastyytyväisyys – ja sitoutuneisuustutkimus 2013

Asiakastyytyväisyyttä ja -sitoutuneisuutta kuvaava indeksi oli kehittynyt 56:sta 60:een. Alkossa useimmin asioivat ovat harvemmin asioivia tyytyväisempiä. Asiakkaat olivat tyytyväisiä asiakaspalvelun laatuun ja erityisesti viinien valikoimaan. Eniten toivottiin muutoksia hintoihin, valtaosa asiakkaista ei keksinyt kehitettävää.

3. TNS Gallup: Mystery Shopping -tutkimus palveluprosessista.

- Palveluprosessimme laatu kehittyi vuonna 2013 (indeksistä 84 >86).
- Vahvuuksia ovat ystävällinen palvelu ja palvelutilanteen hallinta, saapuvan asiakkaan huomiointi ja aktiivinen avuntarjoaminen, asiantuntevat juomasuosituksiset ja alkutervehdykset kassalla.
- Kehityskohteiksi havaittiin vuoden 2012 tapaan tarpeiden kartoitus, lisäpalvelun tarjoaminen sekä kassapalvelun päättäminen. Näissä kaikissa tosin myös kehityimme eniten.
- Lapissa, Itä-Suomessa ja Keski-Suomessa menestyttiin alueista parhaiten tutkimuksessa. Myymälöistä Ilomantsi, Ulvila ja Kiuruvesi hallitsivat palveluprosessin parhaiten koko Suomessa. Vantaa Hämeenkyllän tiimi paransi palveluprosessiaan eniten vuonna 2013.
- Täydellisiä, sadan pisteen suorituksia kertyi myymälöissä vuoden aikana 134 (10 prosenttia Mystery Shoppingin tutkimusasioinneista). Määrä yli kaksinkertaistui vuodesta 2012.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTI ALKOSSA

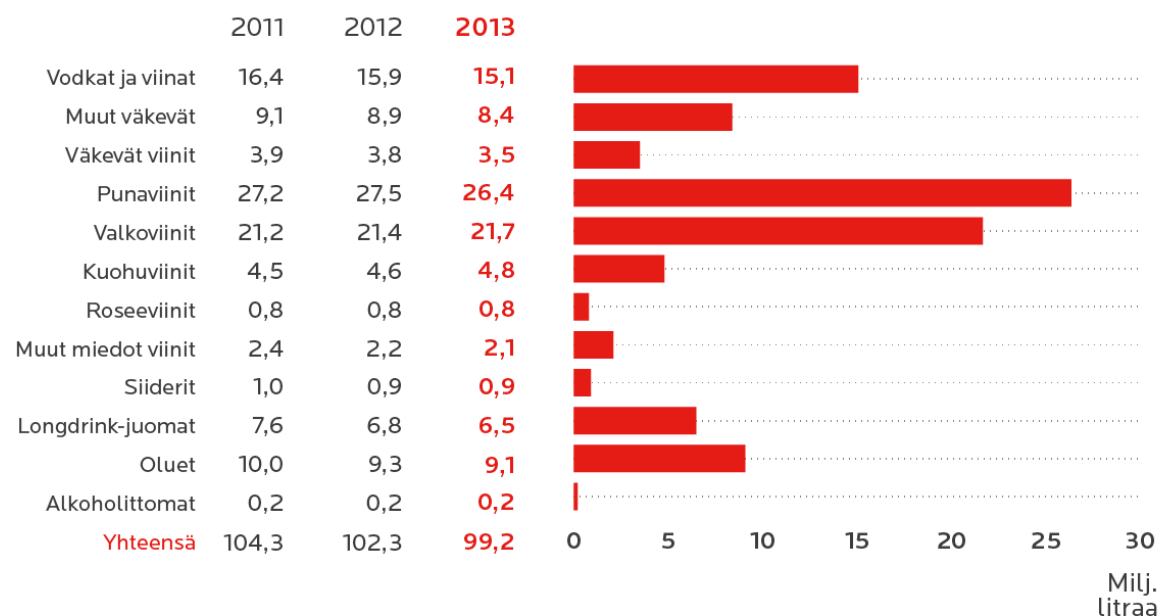
Alkon osuus alkoholin myynnistä väheni

Alkon myynti vuonna 2013 oli 99,2 (102,3) miljoonaa litraa. Edellisvuoteen verrattuna litramyynti väheni 2,9 prosenttia. Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunneltu myynti oli 16,8 miljoonaa litraa, joka oli 3,7 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Alkon osuus alkoholin myynnistä Suomessa väheni 40,6 (41,4) prosenttiin.

Alkoholijuomia myydään Suomessa Alkon myymälöis-

sä sekä sen lisäksi käymisteitse valmistettuja, enintään 4,7-prosenttisia alkoholijuomia, muissakin vähittäismyyntipaikoissa kuten elintarvikemyymälöissä ja kioskeissa. Lisäksi ravintoloilla on eritasoisia alkoholin anniskeluoikeuksia. Vuonna 2013 tämä alkoholijuomien tilastoitu kulutus väheni Alkon lisäksi ravintoloissa. Muissa vähittäismyyntipaikoissa alkoholijuomien myynti kasvoi vähän.

ALKON MYYNTI TUOTERYHMITTÄIN

Vuonna 2013 Alkon myynti oli yhteensä 16,8 (17,5) miljoonaa litraa (100 %:n alkoholina).

Viinien myynti laski

Miedot viinit on Alkon tuoteryhmistä suurin. Tähän tuoteryhmään kuuluvat mm. puna-, valko- ja kuohuviinit. Myymistämme litroista yli puolet on mietoja viinejä. Vuonna 2013 mietojen viinien myynti oli kaikkiaan 55,6 miljoonaa litraa, joka on 1,4 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012.

Alkosta suomalaiset ostavat miedoista viineistä eniten punaista. Edulliset, alle seitsemän euron punaviinit, ovat kysytyimpiä. Punaviinien myynti kääntyi Alkossa laskuun vuonna 2013. Punaviinejä myytiin 4,0 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2012. Tämän johdosta mietojen viinien kokonaismyynti laski. Lähes kolmannes Alkossa myydyistä punaviinistä tulee Chilestä. Muista alkuperämaista Espanja, Australia ja Italia ovat suosituimpia.

Valkoviinien myynti kasvoi 1,0 prosenttia vuonna 2013. Alle seitsemän euron viinit ovat valkoviineissä edelleen kysytyimpiä. Alkuperältään suosituimpia ovat chileläiset, etelä-afrikkalaiset ja saksalaiset valkoviinit.

Kuohuviinien suosio jatkui ja niiden myynti kehittyi 4,2 prosenttia. Lähes 38 prosenttia Alkosta ostetusta kuohuviinistä on espanjalaista. Seuraavaksi suurimmat alkuperämaat ovat Ranska ja Italia.

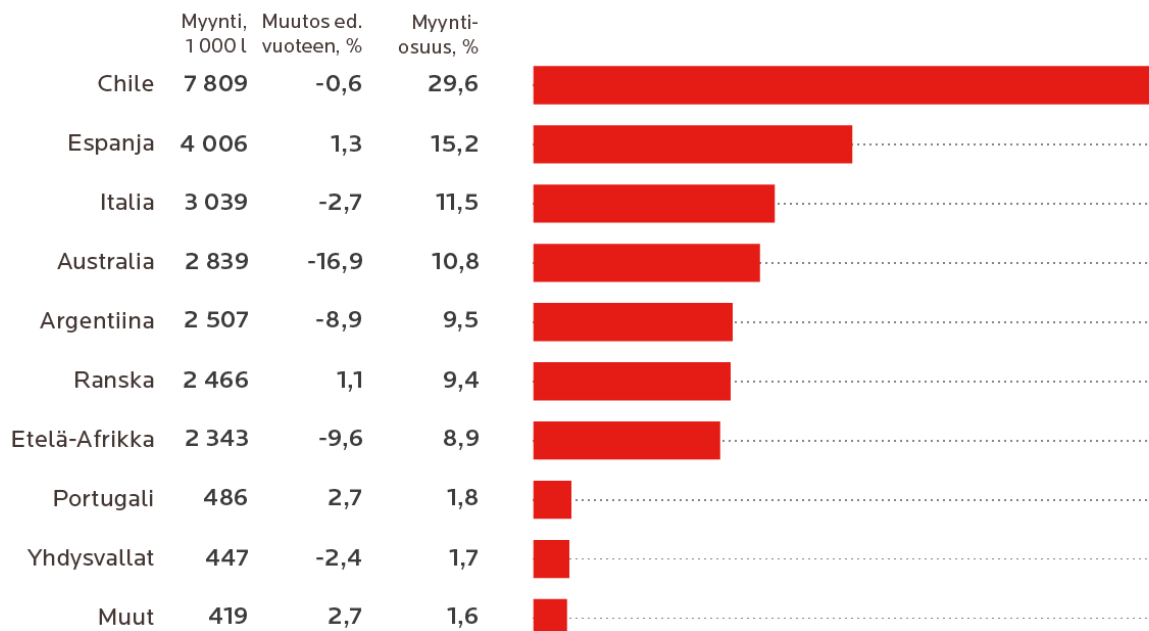
Roseeviinejä myytiin 4,9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Niiden kysyntä painottuu selkeästi kesäkaudelle.

Runsaasti tietoa viinien myynnistä on seuraavien sivujen graafeissa.

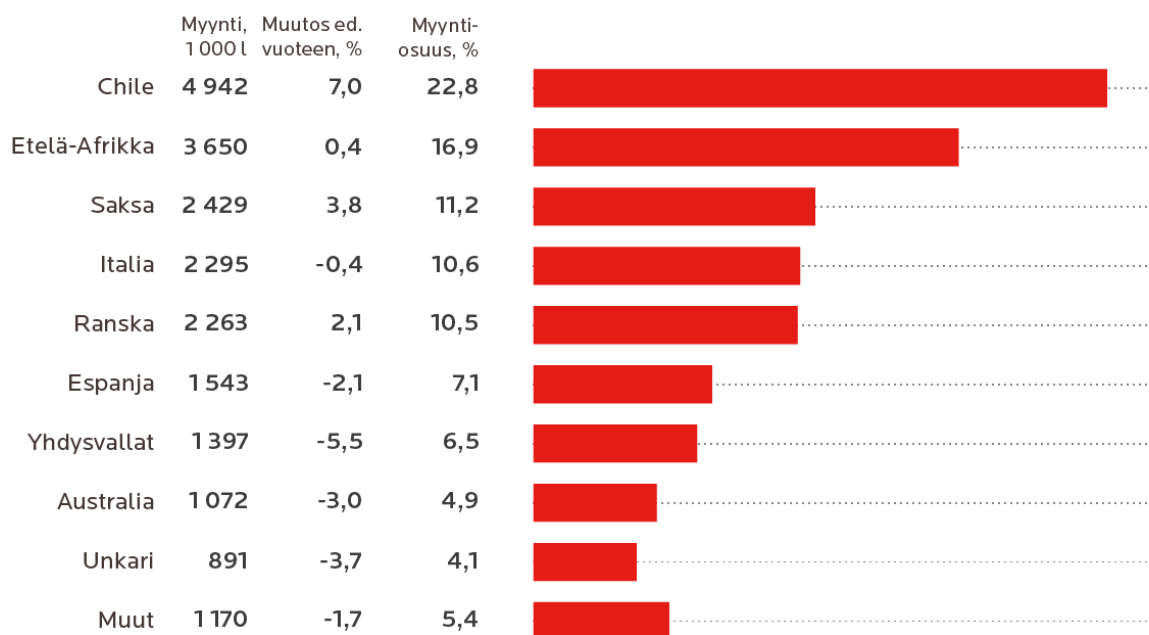
VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTI ALKOSSA > VIINIT

PUNAVIINIEN MYYNTI ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2013

VALKOVIINIEN MYYNTI ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2013

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTI ALKOSSA > VIINIT

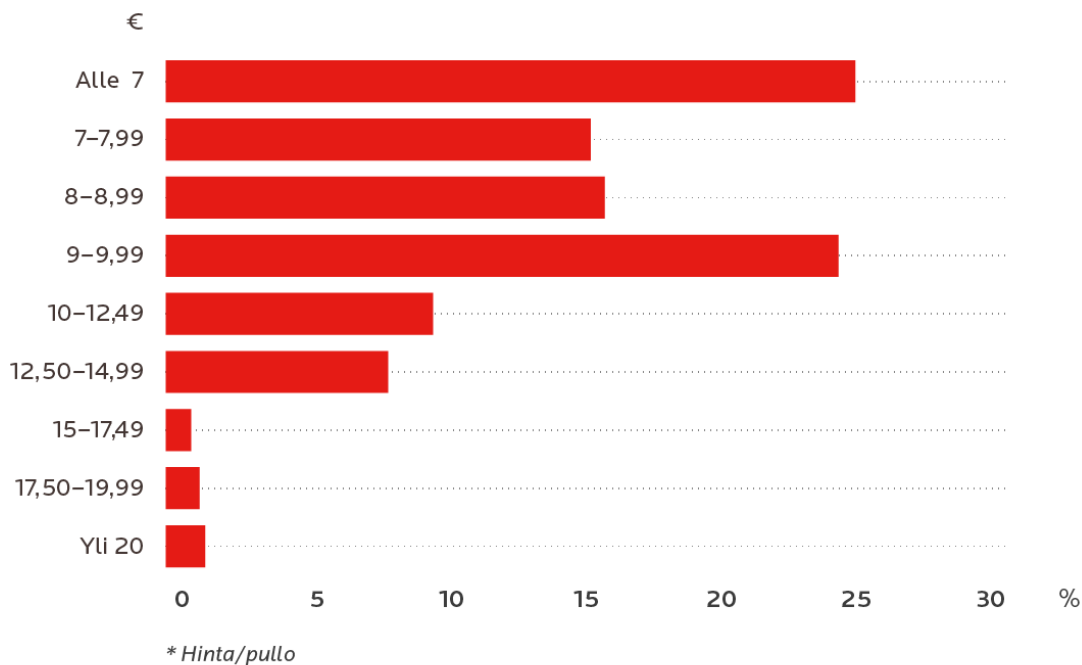
KUOHUVIINIEN MYYNTI ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2013

	Myynti, 1 000 l	Muutos ed. vuoteen, %	Myynti- osuus, %	
Espanja	1 792	3,9	37,6	
Ranska	1 032	5,1	21,7	
Italia	797	10,5	16,7	
Saksa	284	-4,1	6,0	
Australia	212	0,1	4,5	
Etelä-Afrikka	159	-1,2	3,3	
Luxemburg	120	8,5	2,5	
Muut	366	0,7	7,7	

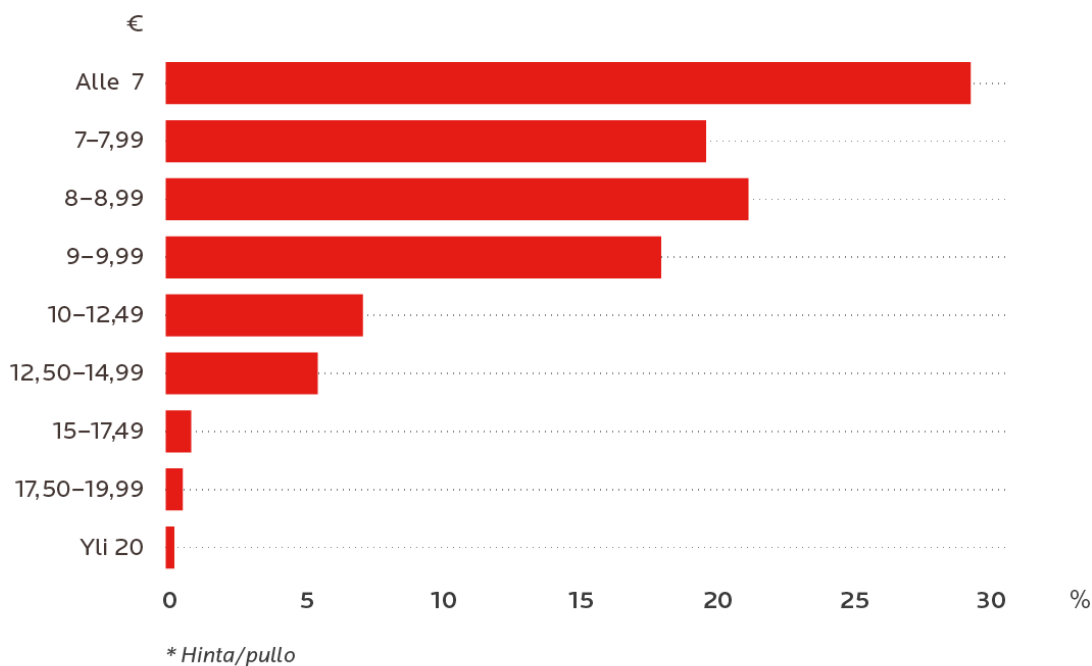
VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTI ALKOSSA > VIINIT

PUNAVIINIEN MYYNTI HINTARYHMITÄIN* 2013

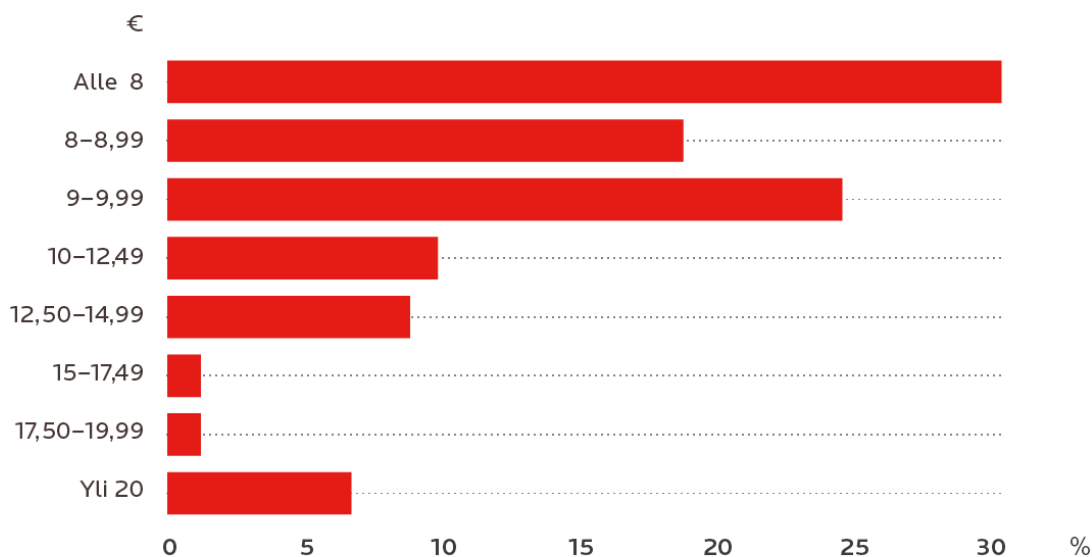
VALKOVIINIEN MYYNTI HINTARYHMITÄIN* 2013

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

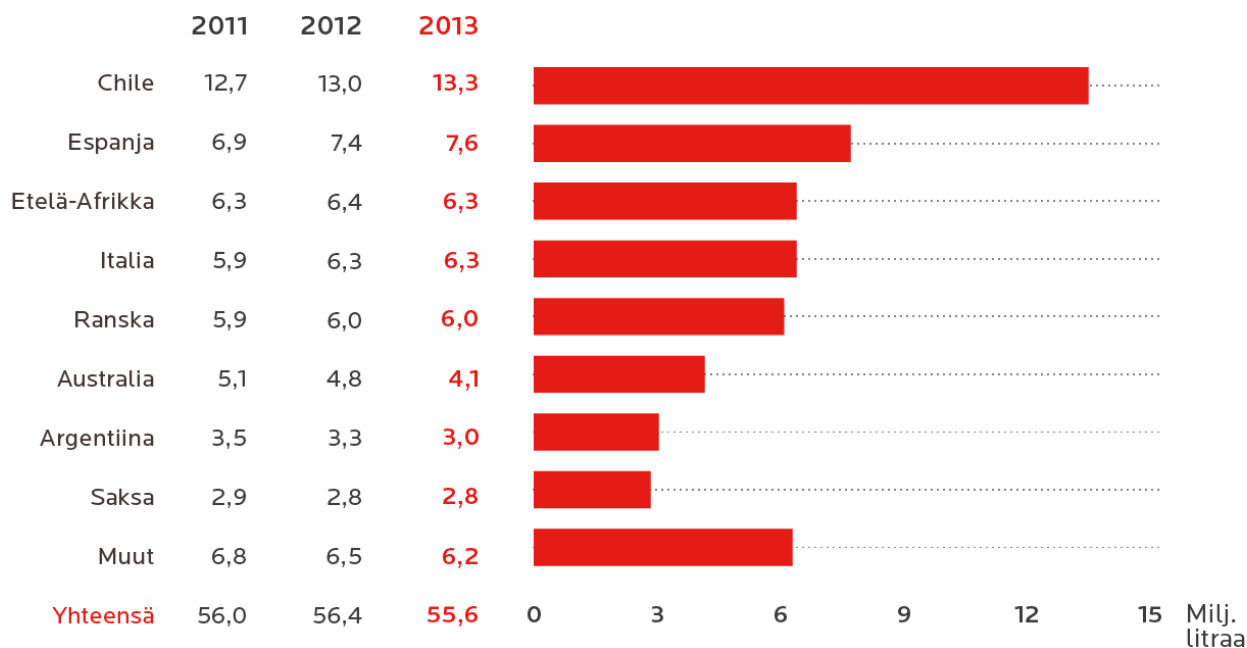
ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTI ALKOSSA > VIINIT

KUOHUVIINIEN MYYNTI HINTARYHMITÄIN* 2013

* Hinta/pullo

VIINIEN MYYNTI ALKUPERÄMAAN MUKAAN

Väkeviä vähemmän

Vuonna 2013 väkevien alkoholijuomien myynti väheni Alkon myymälöissä edellisvuosien tapaan. Vodkien ja viinien myynti litroina väheni 4,5 prosenttia. Huomattavaa oli se, että väkevien kysyntä painottui aikaisempaa enemmän alkoholipitoisuudeltaan miedompiin tuotteisiin.

Muiden väkevien myynti litroina laski 6,1 prosenttia ja väkevien viinien 8,2 prosenttia. Skotlantilaiset mallasviskit kasvattivat kuitenkin edelleen myyntiään (2,8 prosenttia), myös yhdysvaltalaisien viskien myynti kasvoi hieman (0,8 prosenttia).

Oluen ja muiden panimotuotteiden myynti laskusuunnassa

Vuonna 2013 oluen myynti Alkossa väheni 3,1 prosenttia.

Suomalaiset ostivat Alkosta eniten lager ja vahva lager -tyyppisiä oluita. Lagerin myynti on ollut kuitenkin vähentymään päin, ja sama kehitys jatkui vuonna myös 2013.

Pils-tyyppiset, ale, stout & porter sekä vehnäolut kasvattivat myyntiään. Tämän lisäksi asiakkaat olivat entistä kiin-

nostuneempia niin kansainvälisistä kuin kotimaisistakin pienpanimo-oluista.

Siiderien myynti Alkossa väheni 8,1 prosenttia edellisvuodesta. Longdrinkien myynti Alkon myymälöissä väheni 4,9 prosenttia vuonna 2013.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

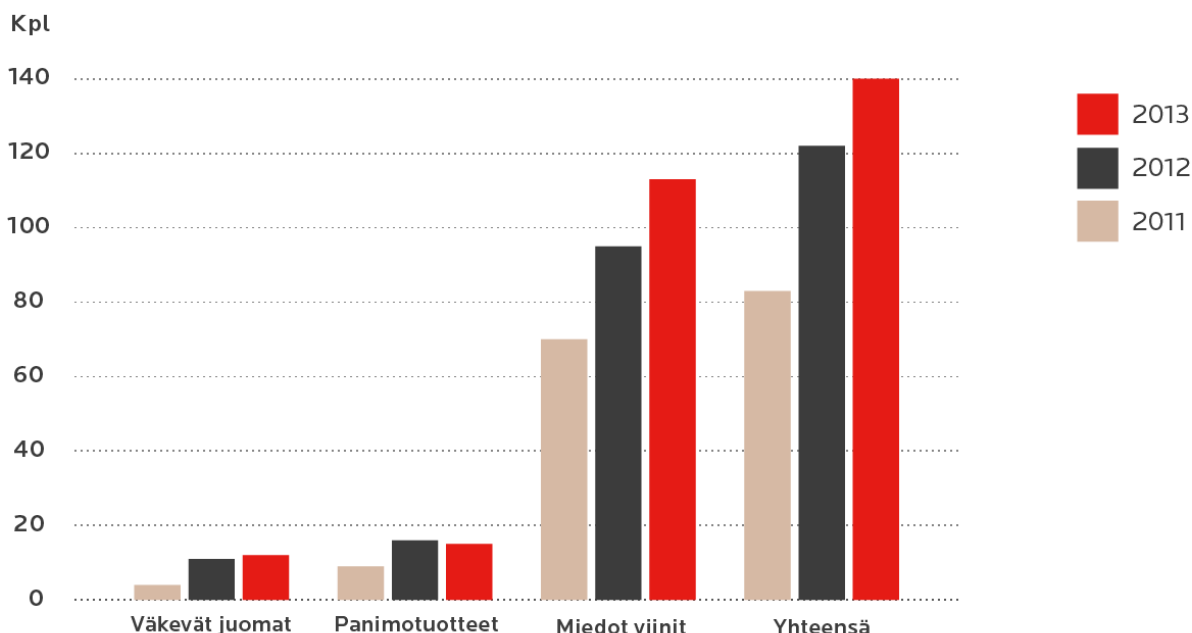
ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTI ALKOSSA > LUOMUTUOTTEET JA EETTINEN KAUPPA

Luomutuotteet ja eettisen kaupan tuotteet

Luomualkoholijuomat valmistetaan luonnonmukaisesti viljellyistä raaka-aineista EU:n luomusasetuksen sallimilla tavoilla. Alkossa myytävät luomutuotteet ovat paikallisten luomujärjestöjen ja viranomaisten sertifioimia. Alkon valikoimissa luomutuotteita on ollut vuodesta 1994 lähtien. Tuotteita myytiin Alkossa noin 4 miljoonaa litraa vuonna 2013. Näistä valtaosa oli mietoja viinejä.

Eettinen kauppa perustuu ajatukselle, että työntekijälle maksetaan reilu korvaus työstään. Kaikki valikoimamme eettisen kaupan tuotteet (esim. Reilu Kauppa ja Fair for Life) ovat saaneet kansainvälisen sertifikaatin. Alkon valikoimissa eettisen kaupan tuotteita on ollut vuodesta 2007 lähtien. Eettisen kaupan tuotteita myytiin Alkossa 917 000 litraa vuonna 2013.

LUOMUTUOTTEET

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIJUOMIEN KULUTUS

Tilastoimaton kulutus kasvoi

Suomessa alkoholijuomia myytiin [sataprosenttisena alkoholina](#) kaikkiaan 41,3 (42,0) miljoonaa litraa. Alkoholista myytiin vähemmän sekä Alkossa että ravintoloiden anniskelumyynnissä. Muissa vähittäismyyntipaikoissa alkoholin myynti kasvoi hieman. Alkon osuus Suomessa myydyistä alkoholista väheni 40,6 (41,4) prosenttiin.

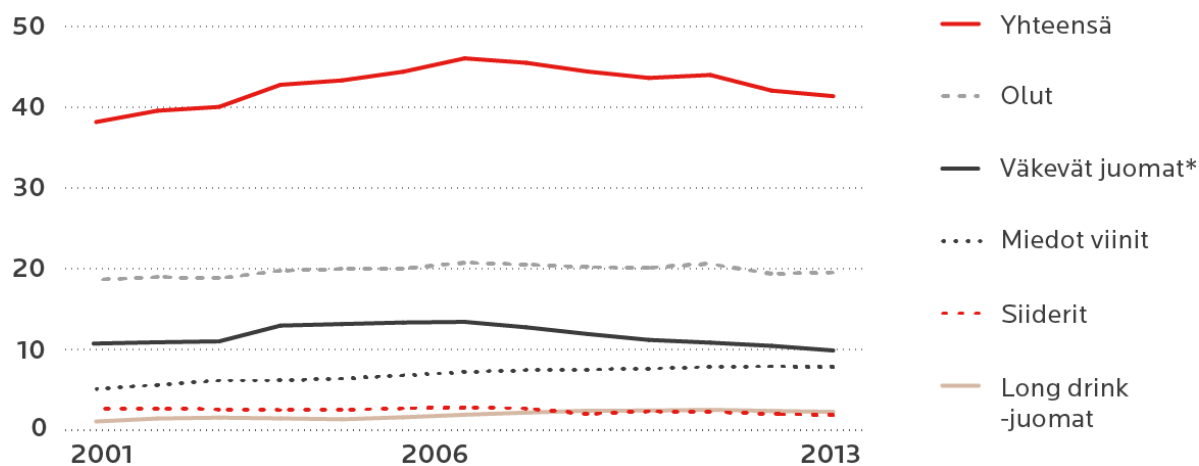
[Tilastoimaton kulutus](#) nousi kasvaneen matkustajatuonnin takia. Suomalaiset toivat ulkomaanmatkoiltaan

merkittävästi enemmän alkoholijuomia vuonna 2013.

Matkustajatuonti kasvoi 15 prosenttia edellisestä vuodesta TNS Gallupin tekemän kyselytutkimuksen mukaan. Alkoholista tilastoimattomasta kulutuksesta n. 78 prosenttia on matkustajatuontia.

Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) julkaisee alkoholinkulutustiedot sivuillaan huhtikuussa 2014.

ALKOHOLIJUOMIEN KULUTUS JUOMARYHMITÄIN SUOMESSA 100 %:n alkoholina, milj. litraa

Lähde: Terveystieteiden tutkimuskeskus, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

* Väkevät juomat sisältävät vodkat ja muut väkevät sekä väkevät viinit.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

LAADUNVALVONTA

Kuvitus: Kim Issakainen

Tuotteittemme laatuun ja turvallisuuteen voi luottaa

Tuotteiden turvallisuus ja laatu ovat keskeinen osa Alkon vastuullista toimintaa. Niistä vastaavat Osto-osastoon kuuluvat Alkon Laadunvalvonta sekä Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL, Alcohol Control Laboratory). Laadunvalvonta osallistuu uusien tuotteiden valintaprosessiin, tarkistaa päällysmerkintöjen lainmukaisuuden ja arvioi tuotteet aistinvaraisesti. ACL tekee Alkon myymistä tuotteista kemialliset ja mikrobiologiset analyysit.

Laadunvalvonnassa alkoholijuomien laatua valvotaan aistinvaraisesti, koska juoman tuoksun ja maun arviointia ei toistaiseksi mikään laite pysty täydellisesti korvaamaan. Menetelmä on hyvä, edullinen ja nopea tuotteiden luonnehdinnassa ja laadun varmistamisessa. Pelkkä aistinvarainen arviointi ei kuitenkaan riitä, vaan lopputulos saavutetaan kansainvälisesti arvostetun Alkoholintarkastuslaboratorion osaamisen vahvasti tukemana. Yhdessä nämä kaksi toimijaa takaavat Alkon tuotteiden korkean laadun ja tuoteturvallisuuden kustannustehokkaasti.

Tuotepoikkeamien käsittely hyvässä hallinnassa

Vuoden 2013 aikana asiakkaat tekivät Alkoon 14 523 (16 736) asiakasvalitusta. Valitusten määrä väheni 13 prosenttia. Valtaosa valituksista (90 prosenttia) kohdistui mietoihin viineihin, mikä on ymmärrettävää tämän tuoteryhmän luonteen vuoksi. Korkin makuun ja tuoksuun kohdistuneet valitukset vähenivät edelleen metallisten kierrekapseleiden yleistymisen johdosta. Hana- ja nestekartonkipakkausten sekä viinipussien myynnin lisääntyminen toi uusia laadunvalvonnallisia haasteita näiden pakkausmuotojen vahingoittumisherkkyiden vuoksi.

Tuote-eriä vedettiin vuoden 2012 aikana pois myynnistä 27 (13) kpl. Tavallisimpina syinä olivat puutteelliset päällysmerkinnät tai varastoinnin aikana heikentynyt laatu. Sisäisen tuotehallintajärjestelmän avulla tuotepoikkeamat huomataan nopeasti ja niihin pystytään reagoimaan välittömästi.

Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL) varmistaa tuotteiden kemiallisen laadun

Alkon vakiovalikoimaan kuuluvia, sekä siihen tulevia uusia tuotteita, tutkitaan ACL:ssa (Alcohol Control Laboratory) kattavasti ja jopa EU-alueella voimassa olevia viranomaisvaatimuksia laajemmin. Laboratoriossa analysoitiin vuonna 2013 noin 7 300 (n. 6 300) alkoholijuomanäytettä. ACL myy analyysipalveluitaan myös Alkon ulkopuolisille yrityksille ja viranomaisille.

ACL osallistuu Maa- ja metsätalousministeriön viini- ja alkoholiasioiden alajaoston kokouksiin ja kansainvälisen viinijärjestön (OIV) toimintaan. ACL osallistuu myös pohjoismaisten alkoholimonopoliin laatuyhteistyöhön yhdessä laadunvalvontayksikön kanssa.

Uusi menetelmä ja uudistettu esite

Vuonna 2013 keskityimme perusselvitysten lisäksi juomien lisä- ja vierasaineisiin liittyviin tutkimuksiin. Uudistimme myös jo käytössä olevia analyysimenetelmiä sekä kehitimme analyysimenetelmän kananmunan ja maidon valkuaisaineiden määrittämiseksi viineistä. Kananmuna sekä maidon kaseiini-valkuaisainetta käytetään viinin kirkastamiseen valmistusvaiheessa. Suodatuksen jälkeen viiniin voi jäädä jäämiä maidon ja kananmunan valkuaisaineista ja ne voivat aiheuttaa allergisia reaktioita. Euroopan komission päätöksellä kananmuna- ja maitoproteiinien käytöstä on ilmoitettava päällysmerkinnöissä 30.6.2012 alkaen. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos valkuaisaineita ei ole löytynyt laboratoriotutkimuksissa.

Uudistimme "Alkoholijuomien lisä- ja vierasaineet alkoholijuomissa sekä yliherkkyys" -esitteen yhteistyössä Allergia- ja astmaliiton /Allergiatietokeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston lupaosaston alkoholielinkeinoryhmän kanssa. Julkaisussa on tietoa mm. eri lisä- ja vierasaineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista erityyppisissä juomissa sekä alkoholijuomien allergeeneista. Esite on tarkoitettu kuluttajille tiedonlähteeksi ja sitä voidaan käyttää myös opetuksessa. Esite on saatavana Alkon myymälöistä tai sen voi ladata alko.fi -sivustolta..

Puolueeton ja pätevä testauslaboratorio

ACL on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T007 ja se on todettu virallisesti päteväksi ja puolueettomaksi tekemään kemiallisia testauksia väkiviinasta, alkoholijuomista ja teknokemiallisista tuotteista. Tarkempi luettelo menetelmistä, joita akkreditointi koskee, löytyy Finasin verkkosivuilta. ACL on lisäksi ulkoasiainministeriön EU:lle ilmoittama Suomen virallinen laboratorio alkoholijuomia koskevissa testauksissa.

Alkon monipuolinen juomavalikoima

Valikoimasta asiakkaiden on helppo valita juomia moniin eri tilanteisiin. Vakiovalikoimaa täydentävät kausituotteet ja rajallisen saatavuuden tuotteet, jotka ovat valikoimassa rajoitetun ajan.

Juomavalikoimaa uudistetaan läpi vuoden.

Valikoimat suunnitellaan huolella

Suunnittelusta vastaa tuoteryhmätiimi, joka koostuu eri vastuualueiden tuotepäälliköistä ja tuoteryhmäkoordinaattorista. Valikoimasuunnittelun pohjaksi tiimi

- kartoittaa asiakkaiden tarpeita ja toiveita muun muassa erilaisin asiakastutkimuksin
- seuraat aktiivisesti juomatrendejä meillä ja muualla sekä
- kuuntelee asiakkaiden ja juomaharrastajien mielipiteitä ja toiveita.

Ostotoiminnan keskeiset periaatteet

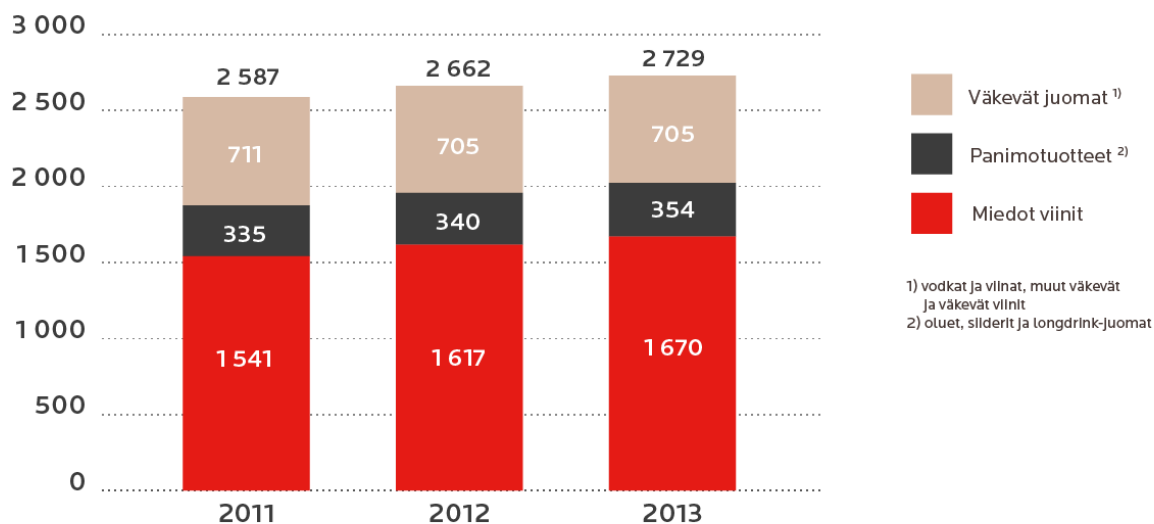
Ostotoiminnan keskeiset periaatteet ovat läpinäkyvyys ja tasapuolisuus kaikkia tuotteita tarjoavia kumppaneita kohtaan. Valmistajat, maahantuojat ja agentit voivat tarjota Alkolle omia tai edustamia tuotteita Alkon internetsivustolla olevan ostosuunnitelman mukaisesti.

Ostosuunnitelmassamme on tarkat kriteerit, joilla tuotteita haemme. Puolueeton asiantuntijaraatimme arvioi tuotteet aistinvaraisesti ja parhaiten menestyneet valitaan täydentämään juomavalikoimaamme. Alkolle tehtiin vuonna 2013 noin 7 000 tarjousta uusista tuotteista. Vuonna 2013 otimme myymälöiden valikoimiin 768 uutta tuotetta.

Vuoden 2013 tavarantoimittaja

Alko on valinnut vuodesta 2010 lähtien vuoden tavarantoimittajan. Vuoden 2013 parhaaksi tavarantoimittajaksi valittiin Pernod Ricard Finland Oy. Vertailussa oli mukana 29 sellaista suoramyyntijää, jotka täyttivät asetetut kriteerit.

ALKOHOLIJUOMAMERKKIEN MÄÄRÄ VAKIOVALIKOIMASSA 31.12.2013

Alkossa oli yhteensä 2 729 alkoholijuomaa. Luvuissa on mukana kaikki pullokoot sekä Helsingin Arkadian-myymän erikoistuotteet. Luvut eivät sisällä alkoholittomia juomia.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

PAKKAUS- JA LAHJATARVIKKEET

Ympäristötekijät huomioidaan pakkaus- ja lahjatarvikkeiden valinnassa

Myymlöissämme on tarjolla erilaisia pakkaus- ja oheistarvikkeita. Määrällisesti näistä eniten myydään muovikasseja.

- Muovikassit ovat ns. kierrätysmuovikasseja jotka valmistetaan 60-prosenttisesti uusio- ja kierrätysmateriaalista. Osa kassien kierrätysraaka-aineesta on peräisin Alkon tavarakuljetuksissa käytettävistä suojamuovikalvoista. Kassin voi käyttää uudelleen esimerkiksi roskapussina tai sen voi hävittää energijätteen mukana.
- Alkon paperikassien materiaali maatuu, joten sitä voidaan käyttää kompostointipäälyksenä ja sanomalehtien kierrätyspäälyksenä. Myös myynnissä oleva paperipussi kompostoituu, eli se soveltuu käytettäväksi myös biojätteille.
- Keinokuituinen kestokassi on ekologinen kantokassivaihtoehto uudelleenkäytettävyytensä ja tuotannon pienen hiilijalanjäljen vuoksi. Tarvittaessa kassi voidaan hävittää energijätteen joukossa.
- Eco-lahjapakkaukset valmistetaan kierrätysmateriaalista. Eco-kartonkipakkaus on 100-prosenttista uusiokartonkia ja Eco-lahjapussin paperi on 100-prosenttisesti kierrätyspaperia.
- Alkon oma Etiketti-tuotesarja käsittää erilaisia juomien käytön ja säilytyksen apuna toimivia tuotteita. Tuotesarjaan kuuluvat tuotteet on valittu Alkon asiantuntemuksella ja ovat pitkäikäisiä laatutuotteita.

Muovikassien raaka-aineena kierrätettyä lavasuojamuovia

Osa Alkon muovikassin 60 prosenttia kierrätys- ja uusi-muovista on Alkon myymälöistä kerättyä ja hyötykäyttöön kierrätettyä lavasuojamuovia. Länsi- ja Etelä-Suomen myymälöistä kerättävä lavasuojamuovi paalataan ja toimitetaan puhdistettavaksi sekä granuloitavaksi kierrätysraaka-aineeksi kassiemme muovikalvon valmistukseen. Kierrätysmateriaalin käyttö aiheuttaa muovikalvon väri vaihtelua, mutta on ympäristönäkökulmasta meille niin tärkeä asia, että olemme valmiit hieman tinkimään muovikassin ulkonäöstä ympäristöarvojen eteen.

Lahjapussi Fiksu

Joulusesongissa valikoimassamme oli lahjapussi Fiksu, jonka materiaalit ja malli oli suunniteltu niin, että pussi toimi sekä lahjapussina että jatkokäytössä säilytuspussina. Materiaaliksi valittiin ympäristöystävällinen juutti sekä näyttävä orgaaninen puuvilla. Lahjapullon kääreenä toimimisen jälkeen taittamalla pussi kaksinkerroin, siitä tuli tukeva pussi esim. sipulien, keittiövälineiden, pähkinöiden ym. säilytykseen.

Vastuullisuus

Vastuullisuus asiakaspalvelussa	45	Työhyvinvointi	72
Asiakkaan parasta ajatellen	47	Johtaminen	74
Yhteiskuntavastuun johtaminen	48	Taloudellinen vastuu	75
Vastuullisuustavoitteiden toteutuminen 2013	49	Yhteistyö alkoholihaittojen ehkäisemiseksi	78
Sidosryhmäyhteistyöstä	51	Lasten seurassa -ohjelma	79
Alkoholin käytön riskeistä	52	Muu järjestöyhteistyö	80
Suomalaisten juomatavat	54	Alkoholi ja ikääntyminen	81
GRI-taulukko	56	Ympäristövastuu	82
Raportin sisältö ja rajaukset	61	Alkolle ympäristösertifikaatti	83
Henkilöstövastuu	62	Käytännön ympäristötyötä myymälöissä ja pääkonttorilla	84
Alko on Great Place to Work	64	Juomapakkaukset	85
Työsuhteiden pituus ja laatu	65	Kuljetukset	87
Tasa-arvo	68	Sähkö, lämmitys ja jätteet	88
Palkkaus ja henkilöstöedut	69	Vastuullinen hankinta	89
Järjestösuhteet	70		
Työsuojelu	71		

Saisinko nähdä henkilöllisyystodistuksen?

Alkon myymälöissä vastuullinen asiakaspalvelu kantaa huolta siitä, ettei alkoholia myydä alaikäisille, selvästi päihtyneille eikä sitä joudu välitykseen.

Alkon myymälöissä tarkistettiin nuoren ikä vuonna 2013 yli 3,6 miljoonaa kertaa. Päihtymisepäilytarkistuksia teimme yli 607 tuhatta ja välittämisepäilytarkistuksia yli 241 tuhatta.

Joulukuussa 2013 rekisteröimme peräti 412 tuhatta ikärajatarkistusta. Se on kaikkein suurin koskaan kuukausitasolla tehty tarkistusten määrä. Joulukuu on ollut perinteisesti ikärajojen tarkistamisessa vuoden vilkkainta aikaa, mutta vuoden 2013 joulukuussa tehtiin yli 15 prosenttia enemmän ikärajatarkistuksia kuin vuotta aiemmin. Rekisteröintien aivan ensimmäisinä vuosina (1999-2001) Alkossa ei tarkistettu nuoren asiakkaan ikää edes vuositasolla yhtä useasti kuin mitä joulukuussa 2013.

Vuoden 2013 päihtymisepäily- ja välittämisepäilyrekisteröintilukemat olivat muilta osin melko odotetut. Välitysepäilyrekisteröintien kasvava määrä oli vuoden 2013 "trendi" alusta loppuun: välitysepäilytarkistusten määrä kasvoi 40 prosenttia.

Ikärajatarkistusten onnistumista mitataan

Alkossa mitataan kahdella tapaa ikärajavalvonnan onnistumista. Toinen on ikärajatarkistusten rekisteröiminen kassajärjestelmään. Tuosta järjestelmästä yllä olevat luvutkin ovat saadut. Samoin rekisteröimme kassajärjestelmäämme päihtymisepäily- ja välittämisepäilytarkistukset.

Ikärajavalvonnan onnistumista mitataan [Mystery Shopping –havainnointimenetelmällä](#). Kuhunkin Alkon myymälään tehtiin kaksi mystery-asiointia vuonna 2013. Tavoitteemme oli vuonna 2013 se, että 83 prosentissa kaikista mystery-asioinnista henkilöllisyystodistus kysytään.

Tavoitteemme ylittyi selvästi ja oli 92 prosenttia.

Henkilökunta pitää myynninvalvonnan tehtävänsä erittäin tärkeänä, ja se näkyy myös tuloksessa. Toisaalta päivittäistavarakauppojen päätös tarkistaa ikäraja alkoholin myynnin yhteydessä alle 30 vuotta näyttäviltä antoi myös Alkolle vetoapua.

Milloin tarkistetaan henkilöllisyys?

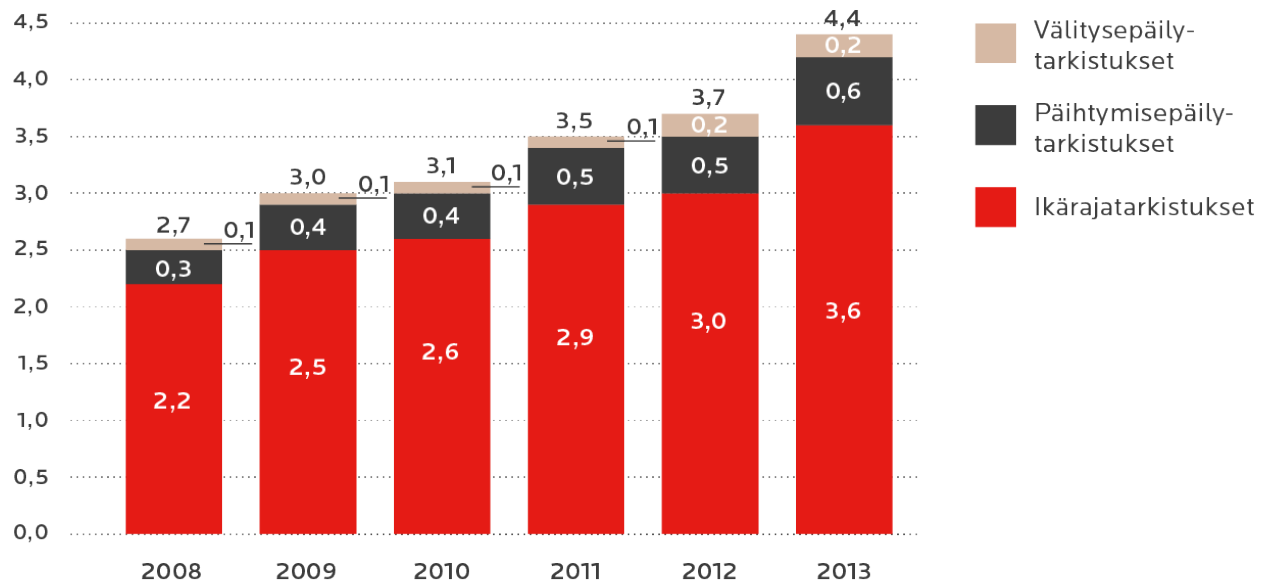
Ikä tarkistetaan Alkossa, jos asiakas näyttää alle 25-vuotiaalta. Päihtymisepäilytarkistus tehdään, jos asiakas vaikuttaa selvästi päihtyneeltä. Välittämisepäilytarkistuksessa halutaan varmistua siitä, että alkoholia joudu välitykseen. Vuonna 2013 esitimme kahteen otteeseen Äiti ja tytär -filmit, jossa kiinnitettiin huomiota juuri alkoholin välittämiseen – myös kotona mahdollisesti tapahtuvaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

VASTUULLISUUS ASIAKASPALVELUSSA

VASTUULLINEN ASIAKASPALVELU

Milj. kpl

Asiointikieltosopimus auttaa asiakasta

Asiakkaan ja Alkon myymälän välille tehty sopimus auttaa asiakasta alkoholinkäytön hallinnassa.

Asiointikieltosopimusmalli otettiin pilottikäyttöön lokakuussa 2012. Yhteisellä sopimuksella asiakkaan kanssa voidaan rajoittaa asiakkaan asiointia erikseen sovitussa Alkon myymälässä. Aloite sopimuksen laatimiselle voi tulla asiakkaalta itseltään tai asiakkaan läheiseltä. Sopimuksen laatiminen edellyttää aina asiakkaan suostumusta.

Sopimus on määräaikainen (1–12 kuukautta). Asiakas voi purkaa sopimuksen siinä määritellyllä menettelytavalla. Sopimuksessa asioinnin rajoittaminen voi olla erias- teista, esimerkiksi täydellisestä asiointikiellosta ostosten määrän rajoittamiseen. Jos aloite on tullut asiakkaan läheiseltä, tilannetta voidaan selvittää tapaamisessa, jossa mukana ovat asiakas, yhteydenottaja sekä myymäläpääl- likkö. Sopimuksen käytöstä Alkossa on tarkat ohjeet.

Pilottijakson aikana eri myymälöissä solmittiin yhteensä 15 asiointikieltosopimusta. Alueellinen jakauma oli suhteellisen tasaista. Sopimusmalliin ja sen ohjeistukseen oltiin tyytyväisiä, ja se koettiin osaksi yhtiön vastuullista toimintaa. Tästä syystä asiointikieltosopimusmalli päätettiin lokakuussa 2013 ottaa vakituiseen käyttöön. Samassa yhteydessä laajennettiin mahdollisuutta ottaa saman sopi- muksen piiriin useampi myymälä.

Yhteiskuntavastuun johtaminen

Alkon yhteiskuntavastuuta johdetaan osana yhtiön liiketoimintaa.

Yhteiskuntavastuutyömme pohjautuu alkoholilainsäädännön lisäksi yhtiön visioon ja strategiaan. Kehitämme yhteiskuntavastuuta sidosryhmien odotusten mukaisesti. Alkon yhteiskuntavastuun visio pohjautuu yhtiön strategiaan 2014–2016.

Tavoitteenamme on olla Suomen vastuullisin yritys kauppaa-, palvelu- ja finanssiryhmässä.

Vähennämme alkoholihaittoja yhteiskunnassa huolehtimalla vastuullisesta alkoholimyynnistä. Varmistamme myymiemme tuotteiden laadun ja turvallisuuden. Noudattamme ja kehitämme yhteiskuntavastuullisia toiminnan periaatteita. Toimimme läpinäkyvästi ja avoimesti.

Sidosryhmämme edellyttävät meiltä vastuullisuudessa mm. seuraavaa:

- Asiakkaat: Erinomainen ja vastuullinen palvelu, asiakaslähtöinen valikoima
- Työntekijät: Työhyvinvointi, osaamisen kehittäminen
- Tavarantoimittajat: Tasapuoliset ja hyvät suhteet tavarantoimittajiin, vastuullinen ostotoiminta.
- Omistaja: Verotulot, saatavuuden ja hinnan säätely

Alkon vastuullisuustavoitteet 2013

1. Alkon alkoholipoliittisen vastuun tavoitteena on tukea alkoholista aiheutuvien haittojen ehkäisemistä. Tähän tavoitteen saavuttamiseksi teemme yhteistyötä mm. Lasten seurassa -ohjelmassa.
2. Kehitämme vastuullista arvo- ja toimitusketjua, jotta asiakkaamme voivat luottaa Alkosta ostamiensa tuotteiden eettisyyteen.
3. Asetamme omalle työllemme kunnianhimoiset tavoitteet ja korkeat laadulliset vaatimukset. Toimintamme on tehokasta ja taloudellisesti kannattavaa. Saavuttamiemme tulosten pohjalta kehitämme toimintaamme edelleen. Suunnittelemme verkostomme monikanavaisuutta sidosryhmien odotuksia kuunnellen.

Alla olevassa **vuoden 2013 vastuullisuustavoitteessa** on tarkempaa tietoa tavoitteista sekä niihin liittyvistä toimista.

Tavoitteemme

Alkon tavoitteena on ehkäistä alkoholin kulutuksesta aiheutuvia haittoja.

- Alkon vastuullisuusohjelman [Lasten seurassa](#) laajat toimet
- Olemme mukana Itlan Sata Lasissa -tutkimushankkeessa, jonka tavoitteena on julkaista tietoa, miten juomatavat välittyvät (tai eivät välity) vanhemmilta nuorille, nuorilta toisille nuorille ja mahdollisesti sukupolvelta toiselle.
- Teemme yhteistyötä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, [Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry:n](#), [Nuorten Akatemian](#) ja Helsingin Nuorkauppakamarin kanssa (Vuoden poliisi -tuki).

Vastuullinen asiakaspalvelu

- Koulutamme henkilökuntaamme [ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyvalvonnassa](#).
- Saavutimme erinomaisen tuloksen [Mystery Shopping](#) -tutkimuksessa, joka mittaa ikärajavalvonnan onnistumista, 92 prosenttia, tavoite 83 prosenttia.

Turvalliset ja laadukkaat tuotteet

- [Tuotteemme testataan](#) huolellisesti aistinvaraisesti ja kemiallisesti valikoimaanotto-prosessissa.
- Yksi sidosryhmien arvostamista Alkon menestystekijöistä

Kattava myymäläverkosto

- Myymäläverkostomme kattaa koko maan.

Osaaminen ja työnhyvinvointi

- [Osaava henkilökunta](#) ja mitatusti erinomainen asiakaspalvelu
- Jatkuva henkilökunnan koulutus
- Edistimme esimiestyön osaamista
- Edistimme virkistys- ja vapaa-ajan toimintaa

Vastuullinen hankinta

Kehitämme vastuullista [arvo- ja toimitusketjua](#), jotta asiakkaamme voivat luottaa Alkosta ostamiensa tuotteiden eettisyyteen.

- Alko on ollut vuodesta 2008 jäsenenä kansainvälisessä BSCI (Business Social Compliance Initiative) järjestössä joka tarjoaa jäsenilleen vastuullisen hankinnan toimintamallin. Vuoden 2013 alusta lähtien Alko on edellyttänyt kaikilta tavarantoimittajiltaan allekirjoitetun sitoumuksen siitä että he ovat tutustuneet BSCI eettisiin periaatteisiin ja vakuutuksen siitä että he noudattavat niitä omassa toimitusketjussaan.
- Alko on välittänyt tietoa tavarantoimittajilleen ja kannustanut heitä osallistumaan BSCI:n järjestämiin koulutustilaisuuksiin eri tuottajamaissa. Muista vastuulliseen hankintaan liittyvistä ajankohtaisista asioista sekä olennaisuuksista viestittää Alkon www-sivuilla, Tietoa tavarantoimittajille -osiossa.
- KPMG teki Alkolle riskianalyysin jossa on arvioitu 15 BSCI:n määrittelemän riski-maan kehityksen astetta ja riskejä suhteessa kansainvälisiin sopimuksiin. Analyysissä on ollut mukana Alkon merkittävimpiä viinintuottajamaita. Analyysin tulosta Alko hyödyntää vastuullisen hankintamallin toimenpiteiden suunnittelussa, esim. auditointien kohdentamisessa.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YHTEISKUNTAVASTUUN JOHTAMINEN > VASTUULLISUUSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2013

- Alkolla on valikoimassaan eettisen kaupan tuotteita Reilun Kaupan- ja Fair for Life –tuotemerkeiltä. Vuoden 2013 Alko teki päätöksen hyväksyä myös For Life-tuotemerkin eettisen kaupan tuotteiden joukkoon.
- Vastuullisen arvo- ja toimitusketjun kokonaisvaltainen kuvaaminen määriteltiin strategiseksi projektiksi vuodelle 2014. Suunnittelutyö aloitettiin syksyllä 2013. Kuvaus tehdään sidosryhmien odotuksiin vastaamiseksi sekä oman toiminnan kehittämisen tueksi. Vuoden 2014 raportoinnissa käyttöönotettava GRI G4 raportointi- ja laskentaperiaatteet haastavat meitä pohtimaan laajasti oman toimintamme olennaisuuksia vastuullisuuden näkökulmasta.
- Kuluttajat ovat enenevässä määrin kiinnostuneita tuotteiden eettisyydestä. Alkon myyjiltä kysytään aiempaa enemmän myös Alkon hankintaketjusta. Asiakaspalvelun tueksi julkaistiin materiaalia ja vastuullisesta hankinnasta keskusteltiin henkilökunnan kuukausittaisissa koulutustilaisuuksissa. Alkon henkilökunnalle kohdistettiin myös vastuullista hankintaa avaava filmimateriaali.
- Alko jatkoi yhteistyötä pohjoismaisten alkoholimonopoliyhtiöiden kanssa vastuullisen hankinnan toimintamallin edelleen kehittämiseksi. Yhteistyössä tavarantoimittajien kanssa on tavoitteena varmistaa eettisten periaatteiden toteutuminen koko hankintaketjussa. Yhteistyö keskittyy sosiaalisen vastuun näkökulman lisäksi myös ympäristövastuun kysymyksiin.

Alkon toiminnasta aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentäminen

- [Sertifioimme ympäristöjärjestelmämme](#) ISO 14001 –standardin mukaisesti.
- Teimme 165 sisäistä ympäristöauditointia myymälöihin.
- Tehostimme pakkausmateriaalien (pahvi, lavamuovi) kierrätystä sekä raportointia.
- Tiivistimme yhteistyötä ympäristöasioissa pohjoismaisten alkoholimonopoliin, Systembolagetin ja Vinmonopoletin, kanssa.

Hyvät hallinnointikäytännöt ja vastuulliset liiketoimintatavat

- Hallinnointiperiaatteet päivitettiin
- Liiketapaperiaatteet-koulutus koko henkilökunnalle ja osaksi perehdytysohjelmaa

Vastuuviestintä

- Vastuullisesta toiminnasta kerrottiin entistä enemmän.
- Uudet [www.alko.fi](#)-sivut sisältävät Alkoholi ja terveys sekä Vastuullisuus -osiot
- Uusi Lisä- ja vierasaineet alkoholijuomissa ja yliherkkyys -esite

Suuntaviivoja vastuullisuuden kehittämiseksi sidosryhmiltä

Seuraamme aktiivisesti sidosryhmien mielipidettä Alkosta.

Kun kehitämme yhteiskuntavastuutamme, otamme huomioon sidosryhmien odotukset. Alkon tärkeimpiä sidosryhmiä ovat asiakkaat, henkilöstö, omistaja, poliittiset puolueet, viranomaiset, kansalaisjärjestöt, media, tavarantoimittajat ja muut yhteistyökumppanit.

1. Tammikuussa 2014 kartoitimme sidosryhmiemme näkemyksiä Alkon vastuullisuuden nykytilasta ja tulevaisuuden kehitysnäkymistä. Valitsimme tutkimustavaksi aivoriihen sen vuorovaikutteisuuden vuoksi: osallistujat saattoivat kertoa näkemyksensä aiheesta, priorisoida esille nostamansa teemat sekä nähdä, millaisia teemoja muut vastaajat olivat arvioineet.

Sidosryhmätutkimuksen tulosten valossa osallistujat ovat yleisesti sitä mieltä, että Alko toimii vastuullisesti monopoliasemassaan jo nyt. Näkemykset kehityskohteista olivat sidosryhmillä hyvin yhteneväiset, mutta koettu tärkeys vaihteli voimakkaasti.

Tutkimuksessa esiin nousevia aiheita olivat esimerkiksi hankintaketjun vastuullisuus, sertifioidut tuotteet sekä myymälävalikoimien paikallisuus. Vastaajat näkevät alkolohin kohtuukäytön ja ikärajavalvonnan olennaisena osana Alkon roolia. Henkilöstön hyvinvointi ja työturvallisuuden varmistaminen olivat myös vahvasti esillä. Lisäksi Alkon toivottiin kertovan entistä avoimemmin vastuullisuustoimistaan.

Tutkimukseen vastaajia oli 1 230. Tutkimuksesta saamamme tietoa hyödynnämme edelleen vastuullisuustyömme kehittämisessä ja uuden olennaisuusarvion tekemisessä.

2. Olennaisuusarvio tehtiin edellisen kerran vuonna 2011, kun Alko oli selvittänyt sidosryhmien odotuksia 2009 ja 2010.

3. Vuonna 2012 kysyttiin puolestaan suomalaisilta vaikuttajilta Alkon sidosryhmäyhteistyön ja vastuullisuuden onnistumisesta. Tutkimuksen mukaan Alkon maine on erinomainen ja vahvimaksi osa-alueeksi nousi laatu. Alko on onnistunut alkoholipoliittisen roolinsa hoitamisessa, ja Alkon yksinoikeusasemalla on vankka kannatus vaikuttajien keskuudessa. Eniten parannettavaa Alkolla on sidosryhmäyhteistyön aktiivisuudessa ja toiminnastaan viestimisessä. Tärkeimpiä kehityskohteita ovat hallintotavan avoimuus ja eettisyys sekä toimitusketjun läpinäkyvyys.

Suomalaisten mielestä Alkon toiminta on vastuullista

Syksyllä 2013 TNS Gallup toteutti jo neljännen kerran tutkimuksen suomalaisten yritysten maineesta ja vastuullisuudesta suomalaisten eli ns. suuren yleisön keskuudessa. Tutkimuksessa analysoitiin 59 yritystä kuudelta toimialalta: kauppa, pankki ja vakuutus, palvelut, energia, elintarvike, ICT ja muu teollisuus. Haastatteluja tehtiin 9 800 ja yritysarviointeja oli yhteensä yli 22 800. Alko sijoittui kaupan alan yrityksistä ensimmäiselle sijalle. Tutkimuksessa menestyivät yritykset, jotka kansalaisten mielestä ovat hoitaneet erityisen hyvin ympäristö-, henkilöstö-, talous- ja veroasiansa.

Vastuullisuus on toimintamme kivijalka

Vastuullisuus pitää sisällä vastuullisen asiakaspalvelun sekä arvo- ja toimitusketjun, viestinnän vastuusta ja asemamme säilyttämisen yhteiskunnassa.

Alkon maine vastuullisena yrityksenä ja yhteiskunnan osana edellyttää liiketapaperiaatteiden ymmärtämistä ja noudattamista. Alkon liiketapaperiaatteet päivitettiin ja uudistettiin vuoden 2012 lopussa. Kaikki Alkon työntekijät on koulutettu kevään 2013 aikana, jotta he tuntevat ja ymmärtävät liikeperiaatteet. Periaatteet on sisällytetty perehdytysohjelmaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIN KÄYTÖN RISKEISTÄ

Kuvitus: Kim Issakainen

Alkoholin haitat moninkertaistuneet

Alkoholin käyttö on arkipäiväistynyt. Noin 90 prosenttia suomalaisista miehistä ja nykyisin myös naisista käyttää alkoholia. Lisääntyneen käytön myötä haitat ovat moninkertaistuneet. Alkoholista on tullut työikäisten naisten ja miesten tärkein kuolinsyy.

Alkoholinkäyttäjistä suurimmalla osalla käyttö on kohtuullista. Kuitenkin noin joka viides mies ja joka kymmenes nainen juo alkoholia yli riskirajojen ja vaarantaa terveytensä ja hyvinvointinsa.

Alkoholisyyt ovat olleet jo useita vuosia työikäisten yleisimpiä kuolemansyitä sekä miehillä että naisilla, ja luvut ovat korkeita myös koko väestöllä. Alkoholikuolemiin lasketaan sekä alkoholiperäiset taudit että tapaturmainen alkoholimyrkytys.

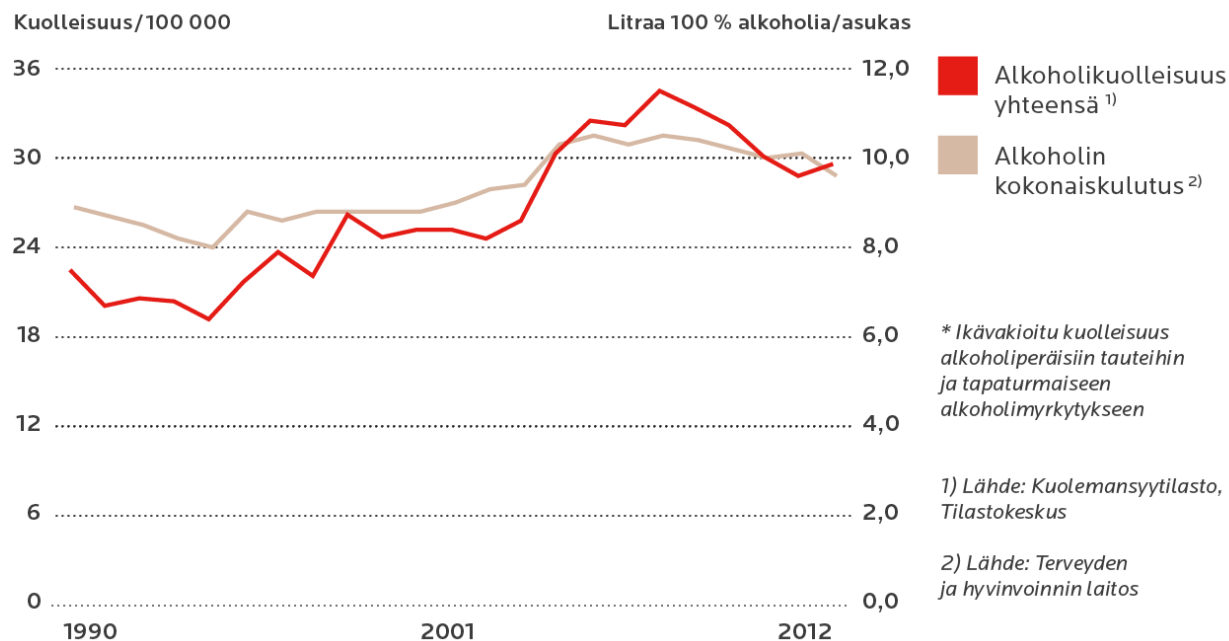
Merkittävä syy korkeaan alkoholikuolleisuuteen on alkoholin lisääntynyt kulutus viime vuosikymmeninä.

Alkoholiperäisen kuolleisuuden muutokset ovat seuranneet melko säännöllisesti alkoholijuomien kokonaiskulutuksen kehitystä, vaikka alkoholiperäisiin tauteihin kuoleminen vaatii yleensä pitkäaikaista, useamman vuoden kestänyttä haitallista alkoholin käyttöä. Alkoholiin kuoli yhteensä 1 960 henkeä, joista miehiä oli 1 518 ja naisia 442. Alkoholisyyhin kuolleiden määrän muutokset vuosina 2009–2012 johtuvat suurelta osin miesten alkoholikuolemien muutoksista. (Lähde: Tilastokeskus)

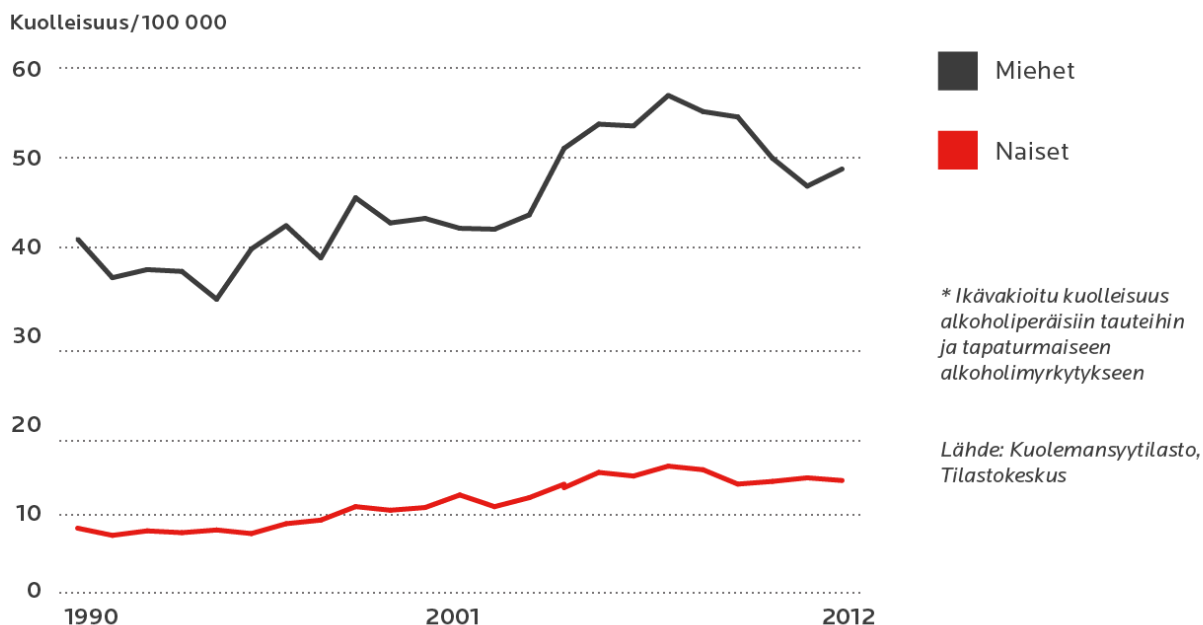
VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIN KÄYTÖN RISKEISTÄ

ALKOHOLIKUOLLEISUUS* JA ALKOHOLIN KOKONAISKULUTUS 1990–2012

MIESTEN JA NAISTEN ALKOHOLIKUOLLEISUUS* 1990–2012

Kuolleisuuden muutosta kuvataan ikävakioidulla kuolleisuudsluvulla (CMF). Vakiointia tarvitaan, jotta kuolemansyissä tapahtuvista muutoksista saataisiin esille ne muutokset, jotka eivät johdu ikärakenteen vanhenemisesta. Ikävakioitu kuolleisuusluku osoittaa kuolleiden lukumäärän keskväkiluvun 100 000 henkeä kohden, kun ikärakenne pidetään laskennallisesti samana koko tarkastelujakson aikana.

Lähde: Tilastokeskus

Tutkija Janne Härkönen työskenteli 31.12.2013 saakka Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksessa, 1.1.2014 lähtien Alkoholitutkimussäätiössä.

Keskioluen vapauttaminen muutti suomalaisten juomistavat

Suomalaisten alkoholin käyttö on arkipäiväistynyt, ja samalla kulutus on kasvanut kasvamistaan. Tapojen muuttumisen myötä alkoholin aiheuttamat haitat ovat lisääntyneet tasaisesti.

Terveysten ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) tutkija Janne Härkönen osoittaa väitöskirjassaan, miten keskioluen vapauttaminen 1970-luvulla sysäsi suomalaiset ennen näkemättömään juomiskierteeseen. Alkoholin kokonaiskulutus on sittemmin kaksinkertaistunut miehillä ja kuusinkertaistunut naisilla.

Meillä on puhuttu pitkään märästä sukupolvesta, kun on haluttu viitata alkoholipolitiikan liberalisoinnin vaikutuksista silloiseen nuorisoon, mutta Janne Härkösen mukaan myös aikuiset muuttivat juomatapojaan. Seurauksena alkoholin kulutus kaksinkertaistui 1970-luvulla kuudessa vuodessa.

Humalajuominen lisääntyi tuolloin rajusti ja yleistyi sukupolvi sukupolvelta. Härkönen on kiinnittänyt huomiota myös naisten kasvaneeseen alkoholin käyttöön. Ennen käännekohtaa naisilla ei ollut tapana tarttua lasiin.

Kulutuksen kasvu lisää ongelmia

Juomistapojen muutoksiin viimeisten 40 vuoden aikana perehtynyt tutkija on havainnut selvän yhtäläisyyden vapaamielisyyden lisääntymisen ja alkoholin kulutuksen välillä. Tie on johtanut väistämättä ongelmiin. Alkoholiperäiset kuolemat ovat nousseet 2000-luvulla suomalaisten työikäisten miesten ja naisten yleisimmäksi kuolinsyyksi.

Perinteisten, tappeluiden ja onnettomuuksien kaltaisten alkoholiongelmien lisäksi suomalaiset ovat sairastuneet Välimeren viinimaille tuttuihin tauteihin, maksakirroosin ja haimatulehdukseen. Sairastumisia selittää se, että maassamme juotiin 2000-luvun puolivälissä enemmän alkoholia kuin Välimeren vanhoissa viinimaissa.

Alkoholiperäiset kuolemat ovat nousseet 2000-luvulla suomalaisten työikäisten miesten ja naisten yleisimmäksi kuolinsyyksi.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ALKOHOLIN KÄYTÖN RISKEISTÄ > SUOMALAISTEN JUOMATAVAT

Italiassa ja Ranskassa kehitys on kuitenkin kulkenut päinvastaiseen suuntaan. Niissä kaupunkilaistunut ja koulutettu väestö on irrottautumassa perinteisistä juomatavoista ja ryhtynyt käyttämään ruokajuomana vettä viinin sijaan. Humaltuminen ei ole aiemminkaan kuulunut Välimeren maiden juomiskulttuuriin.

Nuoriso jälleen edelläkävijä

Janne Härkönen kertoo, että meilläkin on pieniä merkkejä tapojen muuttumisesta havaittavissa, sillä 14–16 -vuotiaat koululaiset ovat alkaneet vähentää juomistaan. THL:n tutkijalla on ilmiön syistä pari johtolankaa seurattavanaan: nuorten mielestä alkoholin saanti on vaikeutunut, minkä lisäksi he saattavat entistä paremmin tiedostaa alkoholin riskit.

Tutkija ennustaa, että syntymässä oleva uusi sukupolvi juo vanhempiaan vähemmän, mikäli suotuisa kehitys jatkuu. Hänestä kehitystä pitää pyrkiä tukemaan. Nuorten vanhempia täytyy rohkaista jakamaan tietoa riskeistä.

Heillä on lupa olla kiinnostuneita paitsi lastensa alkoholin käytöstä, myös heidän ystävistään ja ystävien alkoholin käytöstä. Härkönen perustaa neuvonsa siihen tosiasiaan, että nuoret oppivat juomistapansa keskinäisin kokeiluin. Alkoholin käyttö opitaan ikätovereiden seurassa ja oma käyttö suhteutetaan kavereiden juomistapoihin.

” Nuorten vanhempia täytyy rohkaista jakamaan tietoa riskeistä.

Tätä taustaa vasten suomalaisten juomatapojen tutkija on tyytyväinen siitä, että elintarvikeliikkeet ovat lisänneet alkoholin ostajien ikärajojen valvontaa. Hänestä valvonta on tärkeää, sitä kannattaa pitää yllä ja jopa tehostaa.

Myönteistä kehitystä kannattaa tukea

Suomalaisten juomistapoja seurannut Härkönen ei kannata alkoholipolitiikan liberalisoimista. Hinnanalennuksista kertyneet kokemukset osoittavat, että alkoholin kulutuksen lisääminen käy helposti, mutta vähentäminen on paljon vaikeampaa.

Pikemminkin THL:n tutkija odottaa yhteiskunnalta vastuullista alkoholipolitiikkaa. Kun merkkejä alkoholin käytön vähenemisestä on nyt olemassa, kehitystä kannattaa tukea järkevällä alkoholipolitiikalla, sillä juomiskulttuuri muuttuu hitaasti.

Teksti Arja Suomalainen, kuva Matti Matikainen

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

GRI-TAULUKKO

GRI-taulukko

Alkon vuosiraportin sisältö ja raportointiperiaatteet mukailevat GRI-ohjeiston suosituksia soveltuvin osin.

Vertailu GRI-ohjeiston suosituksiin	Sisältyy	Linkki	Huomiot
1. STRATEGIA JA ANALYYSI			
1.1 Toimitusjohtajan katsaus	Kyllä	Toimitusjohtajan puheenvuoro	
1.2 Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	Osittain	Toimitusjohtajan puheenvuoro , strategia , valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus , yhteiskuntavastuun johtaminen , lainsäädäntö , Vastuullisuustavoitteiden toteutuminen , Raportin sisältö ja rajaukset	
2. ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS			
2.1–2.9 Perustiedot Alkosta	Kyllä	Alko lyhyesti , Hallinnointiperiaatteet , Alkoholijuomien myynti Alkossa , Henkilöstövastuu , Tuotevalikoiman suunnittelu , Yhteystiedot	
2.10 Raportointijaksolla saadut palkinnot	Kyllä		Ei palkintoja raportointijaksolla
3. RAPORTOINTIPERIAATTEET			
3.1–3.4 Raportin kuvaus ja raportointijakso	Kyllä	Raportin sisältö ja rajaukset	
3.5–3.11 Raportin sisällönmäärittely ja rajaukset	Osittain	Raportin sisältö ja rajaukset , Yhteystiedot , Sidosryhmäyhteistyöstä	
3.12 Vertailu GRI-raportointisuosituksiin	Kyllä	GRI-taulukko	
3.13 Raportin ulkopuolinen varmennus	Kyllä	Raportin sisältö ja rajaukset	Raporttia ei ole varmennettu.
4. HALLINTOTAPA, SITOUKSET JA YHTEISTYÖ			
4.1–4.10 Hallinto	Kyllä	Yhtiökokous ja hallintoneuvosto , Hallitus ja sen valiokunnat , Etuudet, palkkiot ja palkitseminen , Hallinnointiperiaatteet , Ympäristövastuu , Taloudellinen vastuu , Henkilöstövastuu , Hallituksen toimintakertomus	
4.11–4.13 Sitoutuminen ulkoisiin yhteiskuntavastuualoitteisiin	Osittain	Lasten seurassa -ohjelma , Muu järjestöyhteistyö , Vastuullinen hankinta , Juomapakkaukset , Alkoholintarkastuslaboratorio , Valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus	
4.14–4.17 Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa	Kyllä	Sidosryhmäyhteistyöstä , Yhteistyö alkoholihaittojen ehkäisemiseksi	

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

GRI-TAULUKKO

5. JOHTAMISTAPA JA ORGANISAATION TALOUDELLISET TAVOITTEET

Taloudelliset toimintaindikaattorit

EC1 Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen hyöty	Kyllä	Taloudellinen vastuu, Palkkaus ja henkilöstöedut	
EC2 Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle	Osittain	Luomutuotteet ja eettinen kauppa, Ilmastonmuutos ja viininviljely	
EC3 Tulospalkkioiden ja eläkesitoumusten kattavuus	Kyllä	Palkkaus ja henkilöstöedut, Etuudet, palkkiot ja palkitseminen, Tuloslaskelman liitetiedot, Taloudellinen vastuu	
EC4 Valtiolta saatu merkittävä taloudellinen avustus	Kyllä		Alko ei ole saanut avustuksia valtiolta.
EC5 Organisaation pienimmän aloituspalkan suhde kansalliseen minimipalkkaan	Osittain	Palkkaus ja henkilöstöedut	
EC6-EC7 Paikalliset hankinnat ja rekrytointi	Osittain	Vastuullinen hankinta, Taloudellinen vastuu, Henkilöstövastuu	Alkoholihankinnoissa tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaate
EC8 Infrastrukturi-investointien kehittyminen ja vaikutukset sekä tarjotut yleishyödylliset palvelut	Osittain	Juomapakkaukset, Yhteistyö alkoholihaittojen ehkäisemiseksi	
EC9 Epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	Osittain	Taloudellinen vastuu	

Ympäristöindikaattorit

EN1-EN2 Käytetyt ja kierrätetyt materiaalit	Osittain	Juomapakkaukset, Sähkö, lämmitys ja jätteet, Pakkaus- ja lahjatarvikkeet	
EN3 Päälähteiden suora energiankulutus	Ei		
EN4 Päälähteiden epäsuora energiankulutus	Osittain	Sähkö, lämmitys ja jätteet	
EN5 Säästämisestä ja tehokkuusparannuksista syntynyt energiansäästö	Osittain	Sähkö, lämmitys ja jätteet	
EN6 Energiatehokkaat tai uusiutuviin energialähteisiin perustuvat tuotteet ja palvelut	Ei		
EN7 Toimenpiteet epäsuoran energiankulutuksen vähentämiseksi ja saavutetut säästöt	Osittain	Sähkö, lämmitys ja jätteet	
EN8-EN10 Veden käyttö	Ei		Tarkkoja vedenkulutustietoja ei ole saatavilla.
EN11-EN15 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen	Ei		Ei olennainen Alkon toiminnassa, Alko ei omista maa-alueita.
EN16-EN17 Kasvihuonekaasupäästöt	Osittain	Kuljetukset	
EN18 Aloitteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi	Osittain	Sähkö, lämmitys ja jätteet	
EN19-EN20 Otsonikatoa aiheuttavien aineiden sekä NO- ja SO-päästöt	Ei		

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

GRI-TAULUKKO

EN21 Päästöt veteen	Ei		Kaikki jätevesi kunnalliseen jätevesiverkostoon. Tarkkoja jätevesitietoja ei ole saatavilla.
EN22 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja kohteen mukaan	Osittain	Juomapakkaukset, Sähkö, lämmitys ja jätteet	Tarkkoja jätemäärätietoja ei ole saatavilla.
EN23-EN25 Kemikaali-, öljy- ym. vuodot ja ongelmajätteen määrä	Osittain	Alkoholintarkastuslaboratorio	
EN26 Toimenpiteet tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi sekä toimenpiteiden vaikutuksen laajuus	Osittain	Juomapakkaukset, Pakkaus- ja lahjatarvikkeet, Ympäristövastuu	
EN27 Kierrätettyjen tuotteiden ja pakkausmateriaalien osuus myydyistä tuotteista	Osittain	Juomapakkaukset, Pakkaus- ja lahjatarvikkeet	
EN28 Ympäristölakien ja -määräysten noudattamatta jättämisestä määrättyt rangaistukset	Kyllä		Alkolle ei langetettu ympäristöperusteisia sakkoja tai sanktioita.
EN29 Tuotteiden ja materiaalien kuljetuksesta sekä työmatkoista aiheutuneet merkittävät ympäristövaikutukset	Osittain	Kuljetukset	
EN30 Ympäristönsuojelun kokonaiskustannukset ja investoinnit tyypeittäin	Ei		Ei olennainen Alkon toiminnassa, Alko ei omista maa-alueita.

Henkilöstökäytäntöihin ja työoloihin liittyvät indikaattorit

LA1 Henkilöstön jakautuminen työsuhteen ja työsuhteen mukaan	Kyllä	Työsuhteiden pituus ja laatu	
LA2 Henkilöstön vaihtuvuus	Osittain	Työsuhteiden pituus ja laatu	
LA3 Kokoaikaisille työntekijöille tarjotut edut, joita ei ole tarjottu määräaikaisille tai osa-aikaisille työntekijöille	Ei		
LA4-LA5 Työehtosopimusten piirissä olevien työntekijöiden suhteellinen osuus ja vähimmäisirtisanomisaika muutostilanteissa	Kyllä	Työsuhteiden pituus ja laatu, Järjestösuhteet	
LA6 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna henkilöstön ja johdon työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa toimikunnissa	Kyllä	Työsuojelu	
LA7 Tapaturmien ja ammattitautien, menetettyjen työpäivien ja poissaolojen määrät	Kyllä	Työsuojelu	
LA8 Työntekijöille, heidän perheilleen ja muille toimintayhteisön jäsenille suunnattu, vakavia tartuntasairauksia käsittelevä koulutus ja neuvonta	Kyllä	Työhyvinvointi	
LA9 Ammattiliittojen kanssa solmittujen sopimusten käsittämät terveys- ja turvallisuusteemat	Osittain	Työsuojelu	

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

GRI-TAULUKKO

LA10 Koulutustuntien vuosikeskiarvo työntekijää kohden henkilöstöryhmittäin	Kyllä	Työhyvinvointi	Koskee kaikkia työntekijöitä toimen mukaisesti.
LA11 Henkilöstön osaamisen kehittämisohjelmat ja elinikäisen oppimisen toimintaohjelmat	Osittain	Työhyvinvointi , Henkilöstövastuu	
LA12 Niiden työntekijöiden prosentuaalinen määrä, joiden kanssa käydään säännöllisiä kehitys- ja urakeskusteluja	Kyllä	Johtaminen	
LA13 Hallintoelinten kokoonpano ja niihin kuuluvien työntekijöiden osuus sukupuolen, iän, vähemmistöryhmien ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien indikaattoreiden mukaisesti	Osittain	Hallitus ja sen valiokunnat , Hallintoneuvosto , Johto	
LA14 Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde henkilöstöryhmittäin	Kyllä	Palkkaus- ja henkilöstöedut	Tasa-arvosuunnitelma

Ihmisoikeusindikaattorit

HR1-2 Ihmisoikeusindikaattorit	Osittain	Vastuullinen hankinta	
HR 3 Henkilöstön koulutus ihmisoikeuksiin liittyvistä politiikoista ja toimintakäytännöistä	Ei		
HR4 Syrjintätapausten lukumäärä ja toteutetut toimenpiteet	Kyllä		Ei syrjintätapauksia
HR5 Toiminnot, joissa yhdistymisen vapaus ja oikeus työehtosopimusneuvotteluihin on uhattuna	Ei		
HR6-7 Lapsityövoiman ja pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski	Osittain	Vastuullinen hankinta	
HR8 Ihmisoikeuspolitiikkoihin ja -toimintakäytäntöihin koulutetun turvahenkilökunnan määrä	Ei		
HR9 Alkuperäiskansojen oikeuksien rikkomukset ja toteutetut toimenpiteet	Ei		

Yhteiskuntaan liittyvät toimintaindikaattorit

SO1 Paikallisyhteisöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin ja ja hallintaan liittyvät ohjelmat ja käytännöt	Osittain	Lasten seurassa ohjelma , Vastuullinen hankinta	
SO2 Lahjontariskin suhteen arvioitujen liiketoimintayksiköiden suhteellinen osuus ja kokonaislukumäärä	Ei		
SO3 Korruptionvastaisen koulutuksen saaneiden työntekijöiden suhteellinen osuus	Osittain	Sidosryhmäyhteistyöstä	
SO4 Lahjontatapauksiin liittyvät toimenpiteet	Kyllä		Alkossa ei ole ilmennyt lahjontatapauksia.
SO5 Osallistuminen julkishallinnon kehittämiseen ja lobbaukseen	Kyllä	Yhteistyö alkoholihaittojen ehkäisemiseksi , Lainsäädäntö	

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

GRI-TAULUKKO

SO6 Poliittisille puolueille, poliitikoille ja muille vastaaville instituutioille annettu taloudellinen tuki ja luontaisuuritukset valtioittain	Kyllä	Taloudellinen vastuu	Emme antaneet avustuksia tai tukia poliittisille tahoille.
SO7 Kilpailun rajoittamiseen ja monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvien oikeudenkäyntien kokonaismäärä sekä niihin liittyvät toimenpiteet	Kyllä		Ei oikeustoimia raportointikaudella
SO8 Lakien ja määräysten noudattamatta jättämisestä määrättyjen merkittävien sakkojen rahallinen arvo ja muiden rangaistusten kokonaislukumäärä	Kyllä		Yksi soviteltu työoikeudellinen tapaus, sekä yksi edelleen käsittelyssä oleva työoikeudellinen tapaus

Tuotevastuuintikaattorit

PR1 Tuotteiden ja palveluiden elinkaaren eri vaiheessa tehdyt terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi- ja kehittämistoimenpiteet sekä näiden käytäntöjen kohteena olleiden tuote- ja palveluryhmien prosentuaalinen osuus	Kyllä	Laadunvalvonta	
PR2 Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia
PR3 Tuote- ja palvelutietoihin liittyneet vaatimukset ja niiden prosentuaalinen osuus	Osittain	Laadunvalvonta	
PR4 Tuoteinformaatioon ja tuotemerkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia
PR5 Asiakastytyväisyyteen liittyvät käytännöt, mukaan luettuna asiakastytyväisyystutkimusten tulokset	Kyllä	Palvelun laadun mittaaminen	
PR6 Markkinointiviestintään liittyvien lakien, normien ja vapaaehtoisten sääntöjen noudattamista tukevat käytännöt	Ei		
PR7 Markkinointiviestintää koskevien lakien ja säännösten rikkomukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia
PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen hävittämiseen liittyvät valitukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia
PR9 Merkittävien tuotteiden ja palveluiden käyttöön liittyvän lainsäädännön ja -säästöjen rikkomisesta aiheutuneiden sakkojen määrä	Kyllä		Alkolle ei ole langetettu sakkoja tai sanktioita liittyen tuote-, turvallisuus- tai markkinointisääntöjen rikkomuksiin.

Alko Oy:n vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti 2013

Yhteiskuntavastuuraportissa noudatetaan Global Reporting Initiativen (GRI, G3) laatimaa kestävän kehityksen suositusta ja Valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä 3.11.2011. Suositus ja periaatepäätös on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Alkon yhteiskuntavastuuraportille tehtiin ulkopuolinen varmennus vuodelta 2010. Raportin varmensi KPMG Oy Ab. Raporttia vuosilta 2011, 2012 ja 2013 ei ole varmennettu. Raportissa esitetyt tiedot ovat peräisin yhtiön operatiivisen toiminnan tueksi tehdyistä selvityksistä ja kirjanpidonluvut tarkastetusta liikekirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä.

Alko julkaisee vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin vuosittain. Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuun raportti 2013 (suomeksi ja englanniksi) on yhtiön kolmas verkkoraportti, sitä ennen se julkaistiin painotuotteenä. Raportti kattaa GRI G3 -ohjeistoa mukaillen kaikki alkoholipoliittisen, sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristövastuun keskeisimmät osa-alueet.

Raportointi kattaa Alkon koko toiminnan. Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat Alkon talousraportteihin, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Sosiaalisen vastuun tunnusluvut tulevat henkilöstötietojärjestelmästä, palkanlaskentajärjestelmästä, palveluntuottajilta ja kirjanpidosta. Ympäristövastuun luvut on pääosin saatu omista järjestelmistä ja palveluntuottajilta.

Henkilöstölukujen laskennassa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta. Corporate Governance -osio noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Tilinpäätös on laadittu FAS-standardin mukaan.

Työyhteisöä rakentamassa

Tavoitteenamme on olla Suomen paras työyhteisö. Henkilöstön sitoutuneisuus ja asiantuntijuus ovat strategisia menestystekijöitämme, sillä osaava asiakaspalvelu on meidän valttimme. Panostamme merkittävästi henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen ja osaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Tuote-, palvelu- ja asiakasosaaminen ovat keskeisimmät koulutusaiheet myymälähenkilöstöllemme. Myös vastuullisuuteen ja turvallisuuteen liittyy tärkeitä koulutuksia.

Esimiesosaamisen vahvistaminen on keskeinen osa toimenpiteitämme, joilla kehitämme työyhteisöistämme entistä parempia. Näin varmistamme, että asiakkaamme saavat laadukasta palvelua kaikissa tilanteissa ja toimimme sekä vastuullisesti että tehokkaasti.

Panostimme vuoden 2013 aikana innostavaan tapaan kehittää yhtiötämme yhdessä henkilöstön kanssa. Strategiamme vuosille 2013–2016 päivitettiin yhdessä koko henkilöstön kanssa työskennellen. Prosessi käynnistyi verkkoaiivoriirellä, johon osallistui liki 1800 alkolaista. Strategiaa työstettiin erilaisissa pienryhmissä ja hyväksytty strategia viestitettiin sekä intranetissä ja henkilöstölehdessä, että myös kasvokkain esimiehille ja lopulta ns. johdon road show’n muodossa myymäläkentälle. Tavoite- ja kehityskeskustelut ja toimenkuvien päivitykset olivat vuorossa alkuvuonna 2014.

Olemme saaneet henkilöstöltä kiitosta osallistamisesta ja innostamisesta.

Vuoden 2014 Suomen paras työpaikka -tavoitteemme mukaiset strategiaa tukevat projektit ovat:

- Alkolaisen johtajuuden vahvistaminen
- Yhteisölliset työtavat ja -välineet
- Työhyvinvoinnin ja turvallisuuden kehittäminen
- Kannustava ja tarkoituksenmukainen myymäläresursointi

Alkolaisen johtajuuden hankkeessa sovimme yhteisistä johtamisen periaatteista ja päivitimme esimiestyöhön liittyvän kehittämisen ja arvioinnin niitä vastaaviksi. Yhteisöllisten työtapojen ja työvälineiden myötä rakennamme entistä vahvempaa linkkiä myymälöidemme välille sekä myymälöiden ja pääkonttorin väliseen yhteydenpitoon. Samalla päivitimme työvälineitämme tukemaan sujuvaa ja nykyaikaista työntekoa.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HENKILÖSTÖVASTUU

Työhyvinvoinnin ja turvallisuuden osalta jatkamme useita hyviksi todettuja toimia kuten tiimien valmennusta erilaisuuden ymmärtämiseen, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja täsmällistä seurantaa, sairauspoissaolojen laskuun tähtääviä toimenpiteitä ja kohdennettuja hyvinvointihankkeita tunnistetuille ryhmille. Myymäläresursoinnissa tavoittelemme hyvien työvuorosuunnittelukäytäntöjen omaksumista jokaisessa myymälässä, jotta pystymme tarjoamaan kannustavia työsuhteita myös osa-aikaiselle henkilöstöllemme.

Vuonna 2014 meillä on edelleen keskeistä yhdessä

tekeminen ja työyhteisölähtöinen kehittäminen. Kokonaisuutena pääsimme jo strategiseen tavoitteeseemme olla Suomen paras työpaikka, kun voitimme helmikuussa 2014 suurten organisaatioiden sarjan [Great Place to Work -vertailussa](#). Jatkossa tavoitteemme on, että jokainen Alkon tiimi voi kokea olevansa paras työyhteisö. Tähän tarvitaan jokaisen alkolaisen panosta. Esimiehen rooli työyhteisön hyvinvoinnissa ja tuloksellisessa työssä on keskeistä, mutta lopulta työyhteisö on juuri niin hyvä kuin sen jokainen jäsen on toisilleen.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HENKILÖSTÖVASTUU > ALKO ON GREAT PLACE TO WORK

Alko on Suomen paras suuri työpaikka

Alko valittiin helmikuussa 2014 Suomen parhaaksi työpaikaksi Great Place to Work -kilpailun suurten yritysten sarjassa.

Voitto pitkäjänteisen työn tulos ja strateginen tavoite

Parhaaksi työpaikaksi ei nousta yksittäisillä toimenpiteillä. Suomen parhaat työpaikat -kilpailun voitto on pitkäjänteisen työn tulos ja Alkon strateginen tavoite, joka on nyt saavutettu. Tavoitteeseen päästäkseen Alko on panostanut erityisesti hyvään johtamiseen, tiimityön ja työyhteisötoimien merkityksen korostamiseen kaikilla tasoilla, henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen sekä työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Yhdessä onnistuminen perustuu selkeisiin ja konkreettisiin tavoitteisiin. Sekä toimenkuvat että kannustinjärjestelmän tavoitteet johdetaan Alkon strategiasta. Työntekijät myös luottavat johdon näkemykseen suunnasta. Alko erottuu edukseen mm. erinomaisella perehdyttämisellä ja kehittämisellä, henkilöstön innostamisella sekä sillä miten johto kuuntelee ja osallistaa henkilöstöä.

Alkossa koulutetaan ja kehitetään osaamista suunnitelmallisesti

Alkon arvomaailma perustuu jatkuvalla oppimisella ja henkilöstön osaamisella. Jokainen alkolainen osallistuu vuosittain keskimäärin neljään koulutuspäivään. Omat palvelu- ja tuotekouluttajat huolehtivat osaamisen kehittämisestä. Lisäksi käytössä on mm. verkko-oppimisympäristö, tutkintokoulutusta ja monipuolista työssäoppimista sekä työkavereiden toimimista kouluttajina.

Työhyvinvointia kehitetään mm. valmennuksella, joka tarjoaa esimiehille konkreettisia työkaluja työhyvinvoinnin johtamiseen sekä erilaisten vahvuuksien tunnistamiseen ja hyödyntämiseen tiimeissä.

Suomen parhaat työpaikat -tutkimuksen ja kilpailun toteuttava Great Place to Work® Institute Finland listaa vuosittain 50 Suomen parasta työpaikkaa. Kilpailuun osallistui 2014 yhteensä 138 organisaatiota.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HENKILÖSTÖVASTUU > TYÖSUHTEIDEN PITUUS JA LAATU

Henkilöstön määrä säilyi ennallaan

Vuoden 2013 lopussa henkilöstömme lukumäärä oli 2 705 (2 756) säilyen lähes edellisen vuoden tasolla. Keskimäärin Alkon palveluksessa oli vuoden 2013 aikana 2 610 henkilöä (2 657). Henkilöstöstämme määräaikaista työntekijöitä oli vuoden 2013 lopussa 433, joka on hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana aikana (454). Laskennallisiksi henkilötyövuosiksi muutettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien työntekijöiden työpanos oli 1 901 (1 928) henkilötyövuotta laskien 1,4 prosenttia vuodesta 2012.

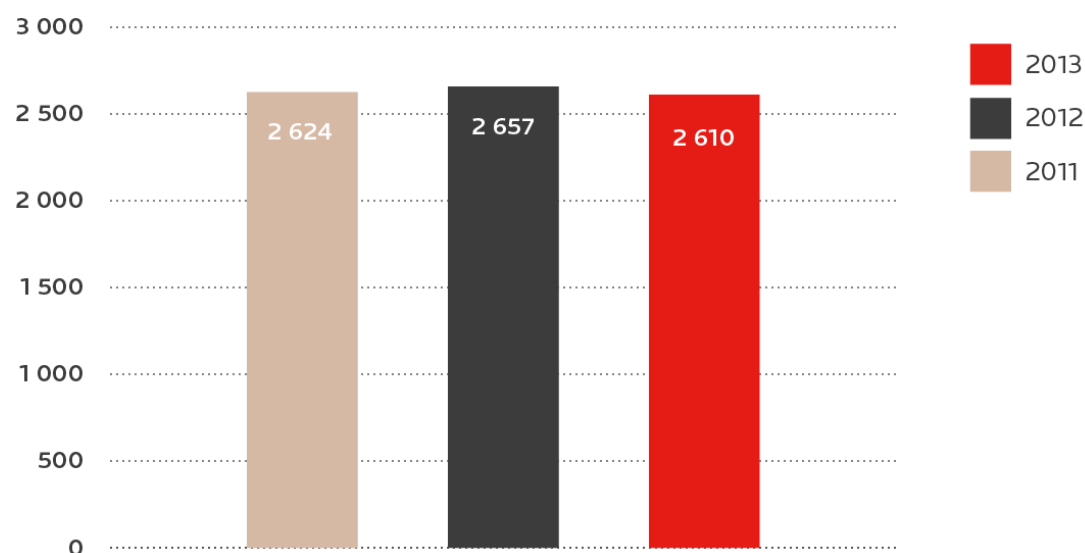
Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevan henkilöstön (suluissa vuoden 2012 tilanne)

- keski-ikä on noin 37,8 vuotta (37,5)
- työsuhde on kestänyt keskimäärin noin 10,6 vuotta (9,5)
- vaihtuvuus oli 11,5 prosenttia (11,5)
- keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä oli (työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet mukaan lukien) 59,7 vuotta (59,7).

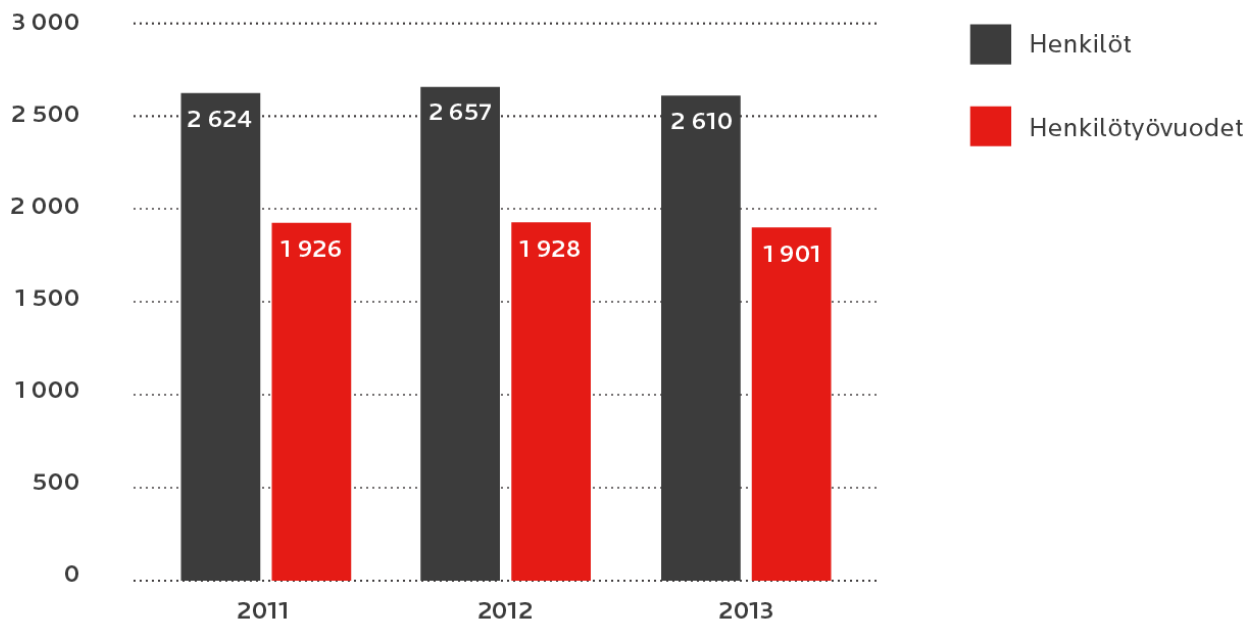
Työnantajan päättämiä työsuhteita oli kaikkiaan 10. Noudatamme työlainsäädännössä määriteltyjä irtisanomisaikoja.

Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevasta henkilöstöstä 70 prosenttia on osa-aikaisia, valtaosa heistä myyjiä. Vuonna 2013 jatkoimme vuonna 2012 aloitettua hanketta, joka tähtää kannustavaan ja tarkoituksenmukaiseen henkilöstöresursointiin. Tarjoamme lisätyötä aina ensin Alkon osa-aikaiselle henkilökunnalle. Käytössä olevan tekstiviestijärjestelmän kautta tarjoamme tilapäisiä lisätöitä tasapuolisesti kaikille niitä haluaville osa-aikaisille myyjille.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

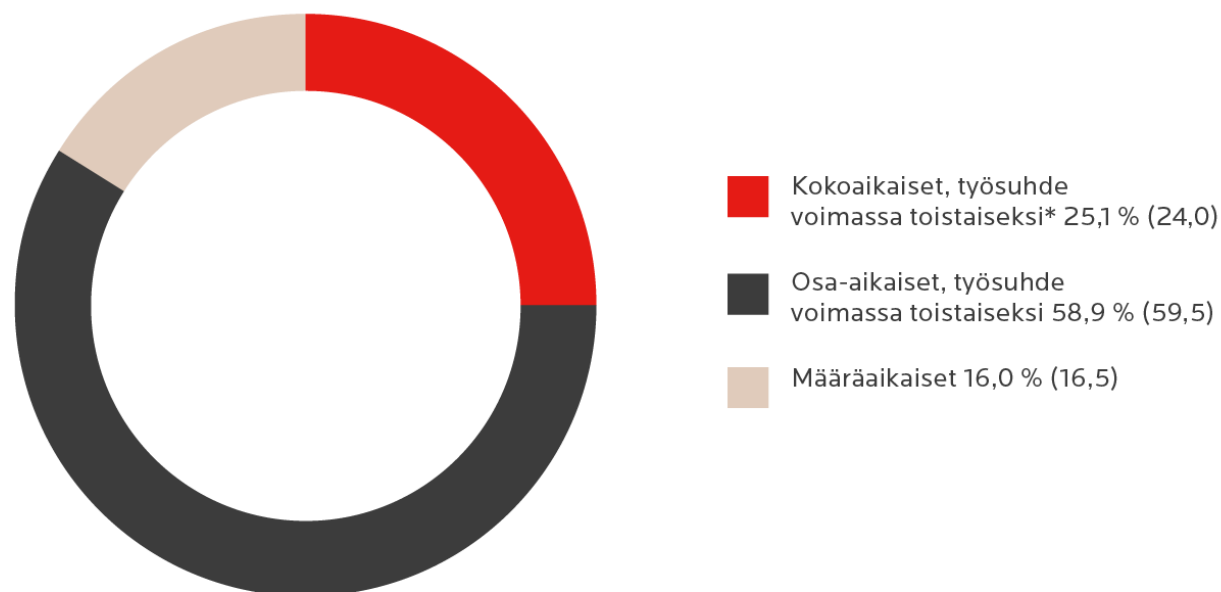

HENKILÖSTÖMÄÄRÄN KEHITYS*

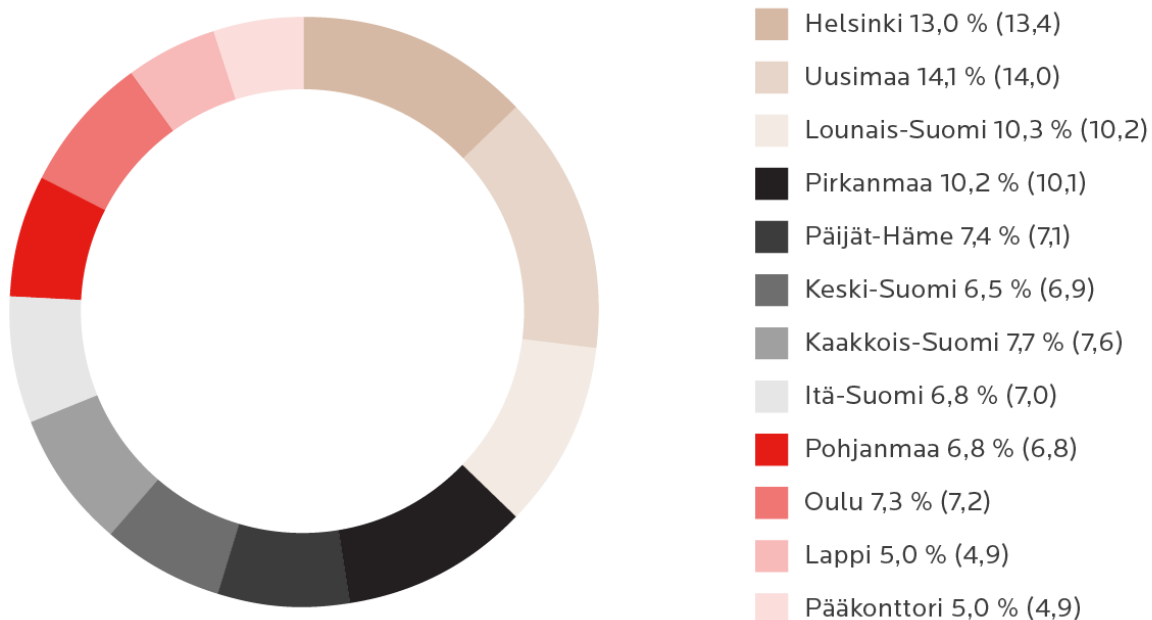
*Henkilöstö keskimäärin

TYÖSUHTEET 31.12.2013

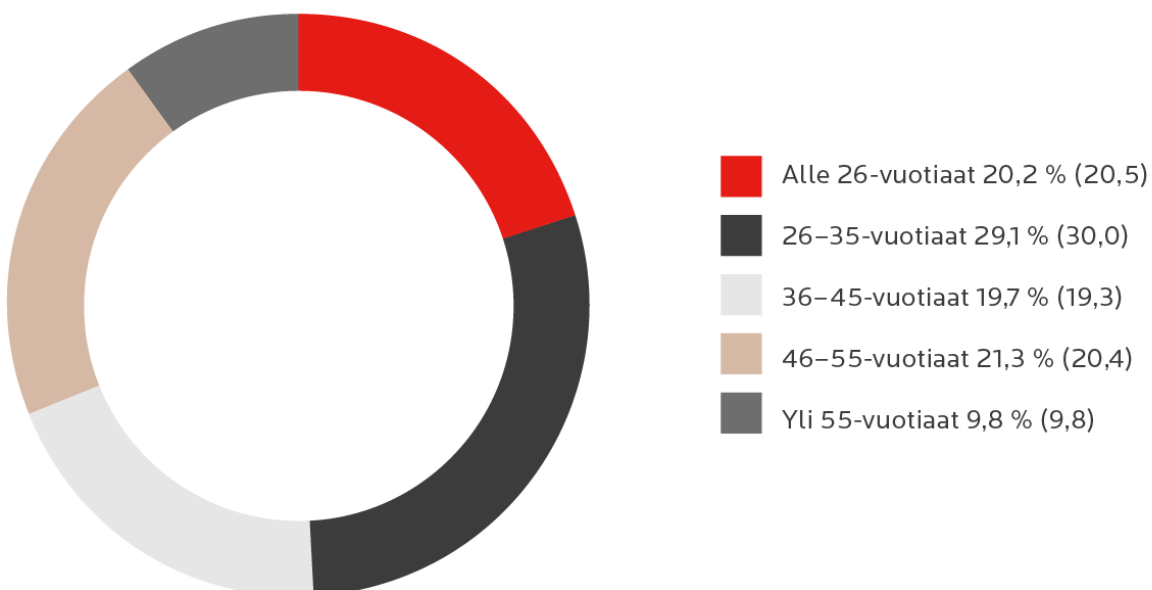

* Keskimääräinen viikkotyöaika vähintään 37,5 h myymälässä ja 35 h toimistossa

HENKILÖSTÖ ALUEITTAIN 31.12.2013

HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE 31.12.2013

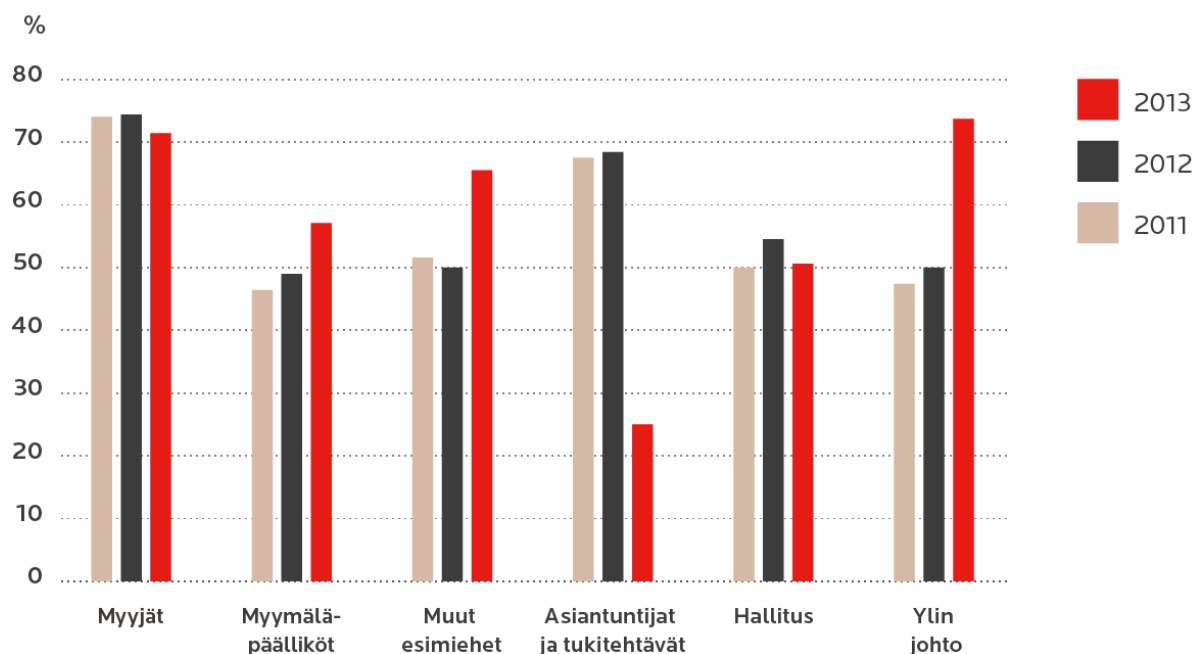

Johto- ja esimiestehtävissä tasaisesti naisia ja miehiä

Laadimme vuosittain tasa-arvosuunnitelman yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Koko henkilökunnasta 71 (71) prosenttia on naisia. Johto- ja esimiestehtävissä sukupuolijakauma on hyvin tasainen. Kaikista esimiehistä 50

(49) prosenttia on naisia. Alkon johtoryhmässä oli vuoden lopussa kaksi miestä ja viisi naista, hallituksessa puolestaan kolme naista ja kolme miestä.

NAISTEN OSUUS ERI TEHTÄVISSÄ 31.12.2013

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HENKILÖSTÖVASTUU > PALKKAUS JA HENKILÖSTÖEDUT

Palkkaus

Henkilöstökulut olivat 88,2 (88,1) miljoonaa euroa. Palkkoja ja palkkioita maksettiin 70,3 (68,1) miljoonaa euroa.

Myyjien ja myymäläpäälliköiden tehtäväkohtaiset palkat perustuvat työehtosopimusten taulukoihin. Päällikkö- ja toimistotehtävissä toimivien palkkauksen perustana on tehtävän vaativuus.

Palkitsemme työssään parhaiten onnistuneita myyjiä ja myymäläpäälliköitä kerran vuodessa maksettavalla henkilökohtaisella palkanosalla, jonka määräytymisen perusteet on sovittu yhdessä henkilöstön edustajien kanssa.

Myyjien henkilökohtaisen palkanosan kriteereinä ovat

- vastuullisuus
- palveluhenkisyys
- osaaminen
- yhdessä onnistuminen ja
- tuloksellisuus.

Myymläpäälliköiden henkilökohtaisen palkanosan kriteereinä ovat

- palvelujohtaminen
- vastuullisuus
- työyhteisön johtaminen
- muutosten johtaminen sekä
- toiminnan tehokkuus.

Henkilökohtainen palkansa maksettiin vuonna 2013 377 myyjälle ja 48 myymäläpäällikölle.

Kannustinjärjestelmä

Henkilöstöä kannustetaan toimimaan yhteisten strategisten tavoitteiden toteutumiseksi. Alkon koko henkilökunta kuuluu kannustinjärjestelmän piiriin.

Henkilöstön kannustinjärjestelmä perustuu vahvasti Alkon strategiaan ja arvoihin: järjestelmä sisältää kattavasti vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja talousnäkökulmien mittareita sekä ohjaa yhdessä onnistumiseen ja tuloksellisuuteen. Alkolaisia palkitaan ryhmäkohtaisesti. Lisäksi esimiehiä palkitaan esimiestyössä onnistumisesta.

Alkon hallitus päättää henkilöstön kannustinjärjestelmästä vuosittain. Palkkio maksetaan kerran vuodessa, ja maksamisen edellytyksenä on etukäteen määritelty kustannustehokkuus. Vuoden 2013 kannustinpalkkio henkilösivukuluineen on 3,7 (3,6) prosenttia henkilöstökuluista sisältäen myös johdon kannustinpalkkiojärjestelmän.

Muut henkilöstöedut

- Työterveyshuolto: Tarjoamme lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi kaikille yleislääkäritasoista sairaanhoitoa.
- Ateriaetu: Alkon koko henkilökunta saa ateriaedun jokaiselta työpäivältä. Haluamme kannustaa henkilöstöä terveelliseen ja monipuoliseen ruokailuun.
- Kulttuurisetelit: Tuemme henkilökunnan omaehtoista liikunnan ja kulttuurin harrastamista kulttuurisetelein.
- Virkistysmääräraha: Tuemme tiimien yhteistä tekemistä virkistysmäärärahalla.
- Lomapaikat: Tarjoamme henkilökunnan käyttöön lomapaikkoja Vierumäellä, Ylläksellä, Tahkavuorella ja Luostolla.
- Harrastekerhot: Alkossa toimi vuonna 2013 18 harrastekerhoa, joiden toimintaa tuemme taloudellisesti.
- Työsuhdepuhelin ja -auto: tehtävän edellyttäessä.

Järjestösuhteet

Alko on työnantajana järjestäytynyt Kaupan liittoon. Henkilökunta on järjestäytynyt pääasiassa kahteen ammattiliittoon:

- myyjät Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry:hyn ja
- toimihenkilöt Alkoholialan Toimihenkilöt ry:hyn.

Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry kuuluu Palvelualojen ammattiliitto PAM:iin ja Alkoholialan Toimihenkilöt ry pal-
kansaajajärjestö Pardiaan. Työehdot määräytyvät myymä-

lätyöntekijöitä ja toimihenkilöitä koskevien yhtiökohtaisten työehtosopimusten mukaan, joita täydentää kaupan alan työehtosopimus. Varsinaiset työehtosopimusneuvottelut käydään liittotasolla. Työehtosopimukset ovat voimassa 31.1.2017 saakka.

Yhtiötason yhteistoimintaa varten Alkossa toimii yt-neuvottelukunta, joka kokoontui neljä kertaa vuonna 2013.

Työsuojaelu

Työsuojaeluun yhteistoimintaa varten Alkossa toimii yhtiötason työsuojaelutoimikunta. Toimikunnassa myyjillä on neljä edustajaa, toimihenkilöillä kaksi ja työnantajalla kaksi. Lisäksi työterveyslääkäri ja/tai -hoitaja osallistuvat kokouksiin.

Työsuojaelutoimikunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2013. Kiinnitimme työsuojaelussa erityistä huomiota työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Tapaturmat ja sairauspoissaolot

Vuonna 2013 Alkossa tapahtui yhteensä 115 (100) työtapahtumaa, joista 33 (24) työmatkalla. Tapaturmat aiheuttivat keskimäärin 5 (9) päivän poissaolon.

Sairauspoissaoloprosentti oli 4,15 (4,4) teoreettisesta säännöllisestä työajasta. Sairauspoissaolot laskivat hievan edellisen vuoden tasosta ja ovat alle vähittäiskaupan keskiarvon (4,7 prosenttia vuonna 2012, EK:n työaikatiedustelu).

Työympäristö

Henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuus on merkittävä työ- ja asiakasviihtyvyyteen vaikuttava tekijä. Pyrimme ennaltaehkäisemään turvallisuushuomioita raportoimalla kaikki uhkatilanteet organisaation sisällä. Raportoinnin varmistamiseksi käytämme sähköistä uhkatilanneraportointijärjestelmää.

Jokaisessa Alkon myymälässä on ollut ergonomiavastaava vuodesta 2010 lähtien, ja pääkonttorissa vuodesta 2011 lähtien. Ergonomiavastaavan tehtävänä on huolehtia ergonomisesti oikeista työtavoista ja perehdyttää myös uudet työntekijät työskentelemään ergonomisesti oikein. Koulutamme ergonomiavastaavia vuosittain. Suunnitella ja toteuttaa koulutuksen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Ergonomiaan panostamalla tuemme henkilökunnan terveyttä ja työhyvinvointia. Panostukset tuottavat myös mitattavia tuloksia: tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat edelleen suurin yksittäinen sairauspoissaolojen syy, mutta niiden osuus kaikista sairauspoissaoloista on laskeva.

Työhyvinvointia kehittämällä Suomen parhaaksi

Olemme jo pitkään panostaneet työhyvinvoinnin keskeisiin elementteihin kuten osaamiseen ja johtamiseen. Työhyvinvoinnin osa-alueita ovat osaaminen, johtaminen, työympäristö, terveys ja työyhteisö, ja kaiken ytimessä hyvä työ. Olemme toteuttaneet toimenpiteitä kaikilla työhyvinvoinnin osa-alueilla yhteistyössä työntekijäjärjestöjen, työterveyshuollon sekä eläkeyhtiön kanssa.

Olemme jatkaneet vuonna 2012 aloitettua työhyvinvointihankkeeseen liittyvää kolmivuotista työhyvinvoinnin johtamisvalmennusohjelmaa, jonka kohderyhmänä on koko Alkon henkilöstö. Valmennusohjelmassa on kaksi valmennuspäivää esimiehille ja yksi tiimeille esimies mukaan lukien. Valmennuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä työhyvinvoinnista ja tarjota esimiehille työkaluja työhyvinvoinnin johtamiseen. Tiimivalmennuksessa paneudutaan erityisesti erilaisuuden tunnistamiseen ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämiseen tiimeissä.

Teemme pitkäjänteistä työtä henkilöstön osaamisen kehittämiseksi.

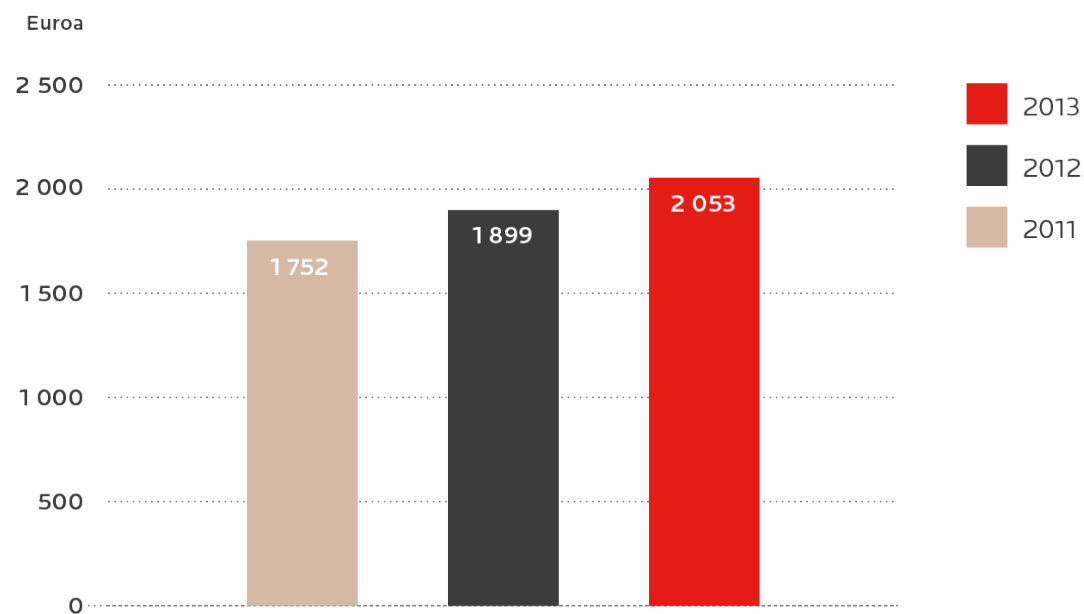
Myymlähenkilökunnan koulutukseen käytimme 4,0 (4,3) päivää työntekijää kohti.

Päätoimiset palvelu- ja tuotekouluttajat sekä oman toimensa ohella kouluttajina toimivat myyjät ja myymäläpäälliköt kouluttavat henkilökuntaa säännöllisesti kausikoulutuksissa ja palvelu- ja tuotekoulutuskursseilla. Palvelu- ja tuotekoulutus jakaantuu

- perustason,
- syventävän tason ja
- täydentävän tason koulutukseen.

Palvelu- ja tuotekoulutuksen lisäksi Alkossa opiskeltiin kaupan alan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja, ylläpidettiin turvallisuusosaamista ja järjestettiin muuta kohdennettua koulutusta.

PANOSTUS TYÖHYVINVOINTIIN/TYÖNTEKIJÄ

Salla Sallmen, myymäläpäällikkö Oulu Kaakkuri

Johtaminen

Tavoite- ja kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa kaksi kertaa vuodessa. Keskusteluissa asetetaan tavoitteet työlle ja osaamisen kehittymiselle sekä seurataan työssä suoriutumista ja kehittymistä.

Esimiehet saavat säännöllisesti palautetta toiminnastaan esimiesarvioinnin avulla, jonka sisältö on määritelty painottaen työhyvinvoinnin johtamista. Arvioinnissa palautetta antavat alaiset, oma esimies sekä joissain tapauksissa myös kollegat. Esimies arvioi myös itse omaa toimintaansa.

Erilaisuus on vahvuutta

–Esimiestyössä minun sydäntäni lähellä on koulutus ja yhdessä tekeminen. On tärkeää että jokainen tuntee olevansa osa myymälätiimiä ja että kaikkien vahvuudet tulee hyödynnettyä. Minun omissa myymälöissani on mm. upeita asiakaspalvelun, talouden ja ympäristöasioiden eksperttejä. On hienoa että he voivat auttaa minua onnistumaan työssäni ja tiimin esimiehenä.

”Esimiestyössä minun sydäntäni lähellä on koulutus ja yhdessä tekeminen.

Jokaisen tulisi saada loistaa jossain tehtävässä. Itse koen että on tärkeää, että se on juuri se tehtävä, minkä kokee omakseen. Siksi on olennaista, että keskustelu on avointa ja jokaisen vahvuuksista puhutaan ääneen. Kynttilää ei saa pitää vakan alla. Omassa myymälässäni jokainen tuntee toistensa vahvuudet, ja näitä vahvuuksia pyritään hyödyntämään myymälän arjessa. On tärkeää että kaikki voivat auttaa toinen toistaan.

–Salla Sallmen,
myymäläpäällikkö Oulu Kaakkuri

ERI SIDOSRYHMIEN SAAMA TALOUDELLINEN LISÄARVO ALKON TOIMINNASTA VUONNA 2013

Taloudellinen vastuumme

Taloudellisen vastuumme perustana on, että kestävä taloudellinen tulos saavutetaan vastuullisilla arvoilla ja toimintatavoilla. Taloudellisen vastuumme toteutumiseen tarvitsemme toiminnan tehokkuutta, tasapuolista sidosryhmien huomiointia sekä läpinäkyvää ja avointa taloudellisten tekojen raportointia.

Taloudellisen vastuullisuuden toimintatapoihimme kuuluu osaltaan [henkilöstön kehittäminen](#). Näemme, että henkilöstölle antamamme koulutukset tukevat onnistuneita asiakaspalvelukokemuksia sekä lisäävät työhyvinvointia ja -turvallisuutta. Joka kolmannessa koulutuspäivässä kehitettiin henkilöstön palvelu- ja tuoteosaamista. Joka viidennessä koulutuspäivässä parannettiin tiimi- ja esimiestaitoja. Tiimitaitojen lisäksi työhyvinvointia kehitettiin turvallisuuskoulutuksen avulla ja työskentelytaitoja tietotekniikkakoulutuksissa. Henkilöstöllämme on mahdollisuus hakea opintokokonaisuuteen, jossa suoritetaan oppisopimusmuotoinen ammattitutkinto.

Vuonna 2013 panostimme erilaisiin koulutuksiin yhteensä 2,1 milj. euroa, joilla saatiin järjestettyä yhteensä 9 837 koulutuspäivää eli keskimäärin neljä päivää jokaiselle alkolaiselle. Tähän panostukseen sisältyi omien koulutta-

jemme pitämien koulutusten lisäksi ulkopuolisten järjestämiä koulutuspäiviä sekä matkakuluja.

Asiakkaat: 1 178,7 milj. euroa

Asiakkaillemme tarjoamme [tuotteita ja palveluja](#). Meille on erittäin tärkeää, että myymämme tuotteet ovat turvalisia ja laadukkaita. Vuonna 2013 alkoholijuomista saadut tuotot olivat 1 167,9 (1 197,9) milj. euroa. Palveluita ja tarvikkeita tarjosimme asiakkaillemme 7,1 (8,9) milj. euron arvosta. Palveluihin sisältyy [Alkoholintarkastuslaboratorion](#) tutkimustyöstä saadut tuotot, 322 (355) tuhatta euroa. Asiakkaillemme tarjoamaan taloudelliseen vastuuseemme luemme tuoteturvallisuuden lisäksi kattavan [myymäläverkoston](#), asiantuntevan ja palvelevan henkilökunnan sekä laajan [tuotevalikoiman](#). Tuotevalikoiman ylläpitämisessä ja kehittämisessä huomioimme myös ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset sekä [vastuullisen hankintaketjun](#).

Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 3,6 (2,7) milj. euroa ja ne olivat pääasiassa vuokratuottoja, vakuutuskorvauksia ja käyttöomaisuuden myyntivoittoja.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TALOUDELLINEN VASTUU

Tavaran ja palvelujen toimittajat:
972,6 milj. euroa

Sitoutuminen eettisiin periaatteisiin on osa kokonaistaloudellista ajattelutapaamme, jossa suoran hankintahinnan lisäksi huomioimme epäsuorasti syntyvät edut ja haitat. Sovellamme BSCI-järjestön kehittämää vastuullisen hankinnan prosessia alkoholijuomaostoissamme ja edellytämme toimittajiltamme eettisiä toimintatapoja. Yleiset hankintaehdot sisältyvät eettisen kaupankäynnin periaatteet. Alkoholijuomaostoissamme huomioimme myös [lainsäädännön](#) (asetus alkoholiyhtiön toiminnasta 243/2000) antamat ohjeet toimittajien tasapuolisesta ja läpinäkyvästä kohtelusta. Lisäksi julkaisemme Alkoholijuomien valikoimaanotto ja vähittäismyynti –opaskirjasta, jossa kerromme alkoholijuomien valikoimaanotto prosessista.

Pääosa hankinnoistamme on alkoholijuomia, joita ostimme alkoholijuomateollisuudelta ja -tukkukaupan toimijoilta 931,4 (985,4) milj. eurolla vuonna 2013. Muita tuotteita ja palveluita ostimme 41,2 (57,0) milj. eurolla vuonna 2013.

Muihin tuote- ja palveluhankintoihin sisältyvät esimerkiksi kuljetukset, it-palvelut, vuokrat sekä työvaatteet:

- Kuljetuskustannukset olivat 1,4 (1,8) milj. euroa. Kuljetuskustannukset alenivat pääasiassa vähentyneiden paluukuljetusten ja pienempien toimitusmäärien takia.
- It-palveluihin ja -konsultointeihin panostimme 6,9 (6,1) milj. euroa, joka oli hieman enemmän kuin vuonna 2012. Pääosa it-kuluista syntyi ohjelmien lisensseistä ja ylläpitotuesta.
- Vuoden 2013 lopussa 350 myymälästämme 328 sijaitsee vuokratuissa kiinteistöissä, joista maksoimme vuokraa 17,5 (16,7) milj. euroa. Vuokrien indeksikorotukset kasvattivat vuokramenoja.
- Työvaatteita myymälähenkilökunnalle hankimme 0,5 (0,6) milj. eurolla. Työvaatekulut alenivat edellisestä vuodesta, vaikka jokainen työntekijä saa tilata uudet työkengät vuosittain entisen kahden vuoden sijaan.

Hankintamme vaikuttavat tavaran- ja palvelutoimittajien kautta välillisesti ulkopuolisiin toimijoihin koko tuotantoketjussa. Eettisten kaupankäynnin periaatteiden avulla otamme huomioon välilliset vaikutuksemme, mutta niiden rahallista suuruutta emme ole tässä arvioineet.

Henkilöstö: 92,8 milj. euroa

[Henkilöstölle](#) taloudellinen vastuamme näkyy maksettuihin palkkoihin ja palkkioihin. Vuonna 2013 palkkoja ja palkkioita maksettiin 70,3 (68,1) milj. euroa. Eläkekulujen suuruus oli 14,5 (15,9) milj. euroa ja muut henkilöstösivukulut olivat puolestaan 3,8 (4,0) milj. euroa vuonna 2013.

Palkkojen ja palkkioiden lisäksi panostamme taloudellisesti henkilöstöömme työhyvinvoinnin tuen sekä koulutuksien kautta.

Olemme tukeneet työhyvinvointia virkistystoiminnan tuen, ruokailuedun ja sairaanhoidon kautta. Panostuksemme työntekijää kohden oli 2 053 (1 899) euroa ja kaiken kaikkiaan 5,4 (5,0) milj. euroa. Monipuolisten koulutusten lisäksi henkilöstö voi oppia sisäisessä verkko-oppimisympäristössä. Koulutuksiin panostettiin 2,1 (2,2) milj. euroa.

Eläkkeet

Meillä on lisäeläkejärjestelyjä lakisääteisten työeläkkeiden lisäksi. Lisäeläkkeiden eläketurva hoidetaan eläkeyhtiöiden kautta, myös ns. Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläke. Vuoden 2013 lopussa henkilökuntaamme kuului 397 Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa henkilöä, 6 ns. Vistalcon lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa henkilöä ja 3 johdon maksuperusteisen lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa johtoryhmän jäsentä.

Toimitusjohtajalla ja yhdellä johtoryhmän jäsenellä ei ole lisäeläkejärjestelyä, mutta vuoden 2013 lopussa viisi johtoryhmän jäsentä kuului lisäeläkkeen piiriin. Kaksi johtoryhmän jäsentä kuuluu Alkon eläkesäätiön A-osaston piiriin, jonka mukaan heidän eläkeikä on 61 vuotta ja eläke 66 prosenttia palkasta. Toinen heistä jää eläkkeelle vuonna 2014. Kolme johtoryhmän jäsentä kuuluu maksuperusteisen lisäeläkkeen piiriin. Tämän lisäeläkkeen eläkeikä määräytyy Tyel:n mukaan ja vuosittain maksettava etuus on 10 prosenttia vuosiansiosta ilman kannustinpalkkoja.

Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläkkeen eläkeikä on 58–63 vuotta henkilön työtehtävistä ja palvelusajasta riippuen ja eläke 66 prosenttia palkasta.

Maksoimme lisäeläkkeiden vakuutusmaksuja vuonna 2013 yhteensä 2,7 milj. euroa, mikä on 3,1 prosenttia yhtiön koko palkkasummasta.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TALOUDELLINEN VASTUU

Yhteiskunta: 85,7 milj. euroa

Maksamme yhteiskunnalle veroja. Maksoimme suoriteperusteisesti alkoholijuomaveroa Alkon keskusvaraston kautta kulkevista juomista 29,3 (37,8) milj. euroa, josta juomapakkausveroa 0,3 milj. euroa. Arvonlisäveroa maksoimme 44,1 (46,7) milj. euroa ja tuloveroa 12,3 (14,3) milj. euroa. Lisäksi tavarantoimittajat maksavat alkoholijuoma- ja juomapakkausverot niistä tuotteista, jotka eivät tule myymälöihimme Alkon keskusvaraston kautta. Kaiken kaikkiaan suomalaiset yritykset tilittivät valtiolle alkoholijuomaveroa yli 1,3 miljardia euroa vuonna 2013.

Maksamme kaikki veromme Suomeen, joten jokaisesta myymästämme tuotteesta verot ohjautuvat valtiolle ja jakautuvat näin koko yhteiskunnan hyväksi.

Maksamamme verotulot menevät valtion budjetin kautta yleisesti valtion menojen rahoittamiseen ja ovat tärkeä tulonlähde valtiolle. Verotuloilla rahoitetaan mm. sosiaali- ja terveyspalveluita.

Yhteisöt: 0,7 milj. euroa

Teemme yhteistyötä [Lasten seurassa -ohjelmassa](#) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, A-klinikkasäätiön, Mannerheimin Lastensuojeluliiton sekä Suomen Vanhempainliiton kanssa. Yhteistyö on sopimusperusteista, ja kokonaisuudessaan maksoimme vastikkeellisesta toiminnasta yhteisöille yhteensä 171 700 (145 500) euroa vuonna 2013. Lisäksi Alkon hallitus oli päättänyt yhtiökokouksessa päätetyn mukaisesti lahjoittaa Itsenäisyyden juhluvuoden rahaston Sata lasissa -hankkeeseen 250 000 euroa vuonna 2013. Hankkeessa tapahtuva tutkimus tukee myös Lasten seurassa -ohjelmaa.

Tämän lisäksi teemme yhteistyötä Ehyt ry:n, Nuorten Akatemian, Valo ry:n (Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio) sekä Helsingin Nuorkauppakamarin kanssa Vuoden poliisin osalta. Näistä Vuoden poliisin palkinto ja Valolle annettava Kasvata urheilijaksi -stipendi ovat vastikkeettomia, yhteensä 6 500 euroa. Muilta osin yhteistyö on vastikkeellista ja määrältään 37 000 (23 000) euroa. Tuimme lisäksi Alkoholitutkimussäätiön tutkimustoimintaa 68 000 eurolla ja Yhteiskuntapolitiikka-lehteä 15 000 eurolla.

Osallistuimme joulun alla Suomen Punaisen Ristin ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämään Hyvä Joulumieli -keräykseen 100 000 eurolla. Hyvä Joulumieli -keräyksellä autetaan kotimaan vähävaraisia tai vaikeassa elämäntilanteessa olevia lapsiperheitä, jotta he voivat hankkia ruokatarvikkeita joulun alla.

Koko vuoden tulosta vaikuttaneet avustukset olivat 0,7 (0,4) milj. euroa.

Emme antaneet avustuksia tai tukia poliittisille tahoille.

Omistaja: 44,0 milj. euroa

Maksoimme omistajallemme (Suomen valtio) vuoden 2012 tuloksesta osinkoa 44,0 milj. euroa. Vuonna 2011 osinkona maksoimme 50,0 milj. euroa vuoden 2011 tuloksesta. Osinko maksettiin vuonna 2013 kahdessa erässä: huhtikuussa 22,0 milj. euroa ja syyskuussa 22,0 milj. euroa. Vuoden 2013 tuloksen osinko tulee olemaan aiempia vuosia pienempi, sillä yleinen taloudellinen taantuma ja veronkorotukset ovat osaltaan vähentäneet myymälöidemme myyntiä.

Emme saa valtiolta taloudellisia avustuksia.

Investoinnit 6,9 milj. euroa

Investoimme myymäläverkon kehittämiseen ja strategian mukaisiin hankkeisiin. Myymälöiden kehittämiseen investoimme 4,3 (3,9) milj. euroa vuonna 2013. Vuonna 2013 avattiin yksi uusi myymälä ja uuteen liikepaikkaan siirtyi 20 myymälää. Kolme myymälää suljettiin. Investointeja syntyi myös mm. myymälän sisäisen ilmeen uudistamisesta sekä uusista ergonomisesti paremmista kassaitoista. Uuden sisäisen ilmeen sai 28 myymälää ja muita remonttitoita tehtiin 15 myymälässä.

Talouden ja logistiikan prosessien ja tietojärjestelmien kehityshankkeeseen investoimme 1,1 (2,4) milj. euroa, johon sisältyy myös talousraportointi- ja budjetointijärjestelmän uudistamista. Hankkeen ohella tietohallinnon investointeja teimme 0,4 milj. euron arvosta. Muita investointeja oli 1,1 (0,4) milj. euroa, josta pääosa syntyi Helsingin Arkadian kiinteistön ulkosivuväläistysuudistuksesta sekä kokoustilojen remontoinnista.

Alkoholi näkyy monella tapaa suomalaisten elämässä

Alko on tehnyt vuosia yhteistyötä sellaisten järjestöjen kanssa, joka osana toimintaansa ottava huomioon ehkäistä alkoholista aiheutuvia haittoja.

Lasten seurassa -ohjelmassa yhteistyökumppaneitamme ovat A-klinikkasäätiö Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Vanhempainliitto. Sen lisäksi yhteistyökumppanina ohjelmassa on Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Vuonna 2013 laajensimme yhteistyötä koskemaan laajaa tutkimushanketta (Sata lasissa), jota koordinoidaan Itsenäisyyden juhluvuoden rahastosäätiössä.

Sen lisäksi teimme yhteistyötä neljän muun järjestön kanssa, joita ovat Ehyt ry, Valo Valtakunnallinen liikunta ja urheiluorganisaatio ry, Nuorten Akatemia sekä Helsingin Nuorkauppakamari.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YHTEISTYÖ ALKOHOLIHAITTOJEN EHKÄISEMISEKSI > LASTEN SEURASSA -OHJELMA

Alkoholia lasten seurassa - valinnan paikka

Alkon pitkäkestoinen [Lasten seurassa -ohjelma](#) tukee kansallista alkoholiohjelmaa.

Kysymykseen, millaista on vanhempien haitaton alkoholin käyttö lasten ja nuorten näkökulmasta, ei ole olemassa yhtä vastausta. Vanhemmilla ja aikuisilla tulee olla alkoholin käyttöön luonteva ja hallittu suhde, jottei alkoholin käytöstä aiheudu haittoja lapselle tai nuorelle. Lisäksi on tärkeää, että vanhemmat ja aikuiset suhtautuvat kielteisesti lasten ja nuorten alkoholin käyttöön.

Ohjelman tavoitteena on

- vähentää vanhempien ja aikuisten alkoholin käytöstä lapsille ja nuorille suoraan ja epäsuoraan aiheutuvia haittoja ja
- vahvistaa Alkon yhteiskuntavastuuta.

Ohjelman yhteistyökumppanit ovat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, A-klinikkasäätiö Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Vanhempainliitto. Alkolla ja järjestöt tekevät keskinäiset sopimukset ja toimenpidesuunnitelmat, joissa otetaan huomioon yhteiskunnassa tapahtuneita tai tutkimuksissa havaittuja muutoksia ja suunnataan toimia niiden mukaisesti.

Lasten seurassa -ohjelmassa otettiin kantaa myös alkoholin välttämiseen keväällä ennen koulujen loppumista ja syksyllä ennen koulujen alkamista. Tuolloin esitimme Äiti ja tytär -filmiä.

[Ohjelman verkkosivuilla](#) julkaistiin lähemmäs 40 asiantuntijablogia, joissa käsiteltiin mm. perheiden ja nuorten alkoholinkäyttöä.

Kerroimme ohjelmasta ja sen toimista ja tapahtumista erilaisissa sidosryhmätapaamisissa. Viestimme ohjelmasta myös sisäisesti Alkon verkkosivuilla ja muussa ulkoisessa viestinnässä.

Ohjelman Facebook-sivut ylittivät 7 000 tykkääjän määrän. Järjestöistä A-klinikkasäätiö syvensi vuonna 2013 edellisen vuoden menestyksekkään Hirviöt-kampanjan herättämää keskustelua ja tuotti sen pohjalta uusia toimia.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto koulutti mm. auttavien puhelin- ja nettipalvelujen päivystäjiä keskustelemaan alkoholihaittojen tuomista ongelmista.

Suomen Vanhempainliitto järjesti mm. kasvatusiltoja sekä järjestön ja jäsenyhdistysten tilaisuuksia.

Alkon järjestöyhteistyö seuraa yhteiskunnan muutoksia

Alkoholi näkyy monella tapaa suomalaisten elämässä. Alkolla on pitkät perinteet tehdä järjestöyhteistyötä, jossa otetaan huomioon erityisesti alkoholin aiheuttamia haittoja. Alkon [Lasten seurassa -ohjelma](#) on yksi niistä. Sen lisäksi teemme yhteistyötä neljän muun järjestön kanssa. Vuosittaiset yhteiset suunnitelmat ottavat huomioon yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia. Sen mukaisesti toimia myös kohdistetaan eri ryhmille.

Nuorten Akatemia

Nuorten Akatemia tekee työtä nuorten hyvinvoinnin eteen. Tavoitteena on tarjota nuorille tekemisen, oppimisen ja onnistumisen paikkoja niin harrastustoiminnassa kuin kouluissa. Nuorten Akatemia toteutti Alkon rahoituksella keväällä [Pullopuheita-projektin](#), jonka teemana oli nuorten päihteiden käytön ennaltaehkäisy ja päihdeviestintä. Pilottikokeiluun koottiin 16–19-vuotiaita nuoria pääkaupunkiseudulta sekä toiseen Projektissa nuoret haastoiivat ja kyseenalaistivat nykyisen päihdeviestinnän tyylin. Nuorten mukaan päihdevalistus pitäisi olla riittävän selkeästi alkoholin vaarat esille tuovaa, mutta ei liian mustavalkoista.

Alko on osallistunut vuodesta 2000 Nuorten Akatemian toimintaan ja tukenut järjestöä taloudellisesti lähinnä Mahis-toiminnassa ja tukee edelleen toimintaa vuonna 2014.

Valo Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry

Valo ja Alko tekevät yhteistyötä, jonka tarkoituksena on tukea mm. urheilua harrastavien nuorten päihteettömyyttä tai myöhentää mahdollisen päihteidenkäytön alkamisikää. Tätä ennen yhteistyötä tehtiin organisaatioon liittyneeseen Nuoren Suomen kanssa (vuodesta 2007 lähtien). Muun yhteistyön lisäksi Alko lahjoitti yhdelle Sinettiseuralle [stipendin](#) esimerkillisestä päihteidenkäytön ehkäisvästä toiminnasta.

Ehyt ry

Alko aloitti yhteistyö Ehyt ry:n kanssa. Alkon ja Ehytin yhteistyön tavoitteena vuonna 2013 oli kiinnittää huomiota liikennekasvatukseen ja ikäihmisten alkoholin lisääntymiseen käyttöön. [Turvallisesti mopolla –kurssit](#) 8.-luokalaisille piti opetusta, jossa otettiin esille päihteiden käytön vaarallisuus liikenteessä. Tuimme mm. projektia, jonka avulla Ehyt sai lisää tietoa ikäihmisten alkoholinkäytöstä. Tätä ennen Alko tuki Ehkäisevän päihdetyön viikkoa usean vuoden ajan.

Vuoden Poliisi

Vuoden poliisi on kunniamaininta, jonka myöntämisestä päättävät vuosittain Helsingin nuorkauppakamari, Suomen poliisijärjestöjen liitto ja sisäasiainministeriön poliisi-osasto. Palkinto on myönnetty vuodesta 1975 alkaen. Alko on ollut yksi projektin pitkäaikaisemmista yhteistyökumppaneista.

lökkäänä alkoholia entistä vähemmän

Terve, yli 65-vuotias, ei saisi juoda kerralla alkoholia kahta annosta enempää. Säännöllinen alkoholinkäyttö viikoittain ei saisi ylittää seitsemää annosta.

lökkäät saattavat käyttää alkoholia kuin ennenkin – silloin nuorempana. Ja niitäkin on, jotka aloittavat alkoholin käytön vasta myöhemmällä iällä.

Kun erilaisten lääkkeiden määrä tai säännöllinen lääkitys lisääntyy, monesti käy niin, että iäkkäillä tai heidän läheisillään on vähän tietoa lääkkeiden ja alkoholin huonosta yhteensopivuudesta.

Aivan raittiin vanhenevan väestön määrä on vähenemään päin.

Ikääntyneen elimistössä alkoholin haittavaikutukset korostuvat, koska elimistön kuivuessa ja rasvoittuessa alkoholin jakautumistilavuus pienenee ja aineenvaihdunnan hidastuessa sen hajoaminen ja poistuminen elimistössä hidastuu.

Aivan raittiin vanhenevan väestön määrä on vähene-mään päin, koko ajan. Vanhempana vähemmän – se vain täytyy tiedostaa ja muistaa. Alko tuki vuonna 2013 ehkäisevää päihdetyötä tekevää Ehyt ry:tä. Tuimme mm. projek-tia, jonka avulla Ehyt sai lisää tietoa ikäihmisten alkoholin-käytöstä. Asia täytyy vain tiedostaa ja ottaa huomioon.

Tutustu www.ehyt.fi.

Pitkjänteistä työtä ympäristövaikutusten vähentämiseksi

Toiminnastamme aiheutuu erilaisia ympäristövaikutuksia, joista merkittävimpiä ovat tuotteiden kuljetuksista, sähkön- ja lämmönkulutuksesta sekä juomapakkausjätteistä aiheutuvat vaikutukset.

Teemme pitkjänteistä työtä ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Ympäristöasioiden johtaminen pohjautuu asetukseen alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), Alkon strategiaan ja ympäristöpolitiikkaan. Käytännön toimia ohjaavat ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän [tavoitteet ja -vastuut](#). Raportoimme ympäristövaikutuksista Alkon internetsivuilla sekä vuosittain Alkon vuosikertomuksessa ja yhteiskuntavastuuraportissa.

Ympäristöjärjestelmän avulla pystymme tunnistamaan ja vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia sekä vähentämään niistä aiheutuvia kustannuksia. Kaikki myymälämme ovat, vuodesta 2011 alkaen, noudattaneet toiminnassaan kansainvälisen ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän toimintaperiaatteita. Järjestelmämme sertifiointi-
auditoitiin syksyllä 2013 ja Alkolle myönnettiin ISO 14001 -ympäristösertifikaatti tammikuussa 2014.

Huomio hankintaketjun ympäristövaikutuksiin

Alkoholijuomien koko elinkaaren ympäristövaikutuksista saatavat tiedot ovat toistaiseksi vielä puutteellisia. Ruotsin alkoholimonopoli Systembolagetin tekemän hiilijalanjälkitutkimuksen mukaan alkoholiyhtiön suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät pakkauksista, viljelystä, tuotteiden valmistuksesta sekä kuljetuksista.

Ympäristöasiat ovat osa yhteispohjoismaista vastuullisen hankinnan toimintamallia. Yhteistyön tavoitteena vuodelle 2014 on mm. selvittää tarkemmin alkoholijuomien hankintaketjun ympäristövaikutuksia.

Alkole ympäristösertifikaatti

Alkon kaikki myymälät, aluetoimistot sekä Helsingin pääkonttori saivat tammikuussa 2014 puolueettoman sertifiointilaitoksen myöntämän kansainvälisen ISO 14001 -ympäristösertifikaatin.

Ulkopuolinen sertifiointi todentaa järjestelmän luotettavuuden. Toimiva ympäristöjärjestelmä auttaa huomioimaan ympäristöasiat kautta linjan, on sitten kyse vaikkapa energiankulutuksesta, jätteiden kierrätyksestä tai henkilökunnan koulutuksesta. Työskentely on myös tavoitteellista – konkreettisten päämäärien avulla ympäristövaikutuksia pyritään vähentämään ja parhaassa tapauksessa jopa ehkäisemäänkin.

Henkilökunnan osaaminen ja ympäristötietoisuus ovat avainasemassa – vaikutukset ovat huomattavia kun koko henkilöstö on sitoutunut yhteisiin päämääriin. Myymälöissä työskentelevät ympäristövastaavat edistävät asiaa omissa tiimeissään kouluttamalla ja perehdyttämällä

uudet työntekijät heti tuoreeltaan talon käytäntöihin. Sisäisillä ympäristöauditoinneilla puolestaan varmistetaan se, että toiminta on tasalaatua kaikissa myymälöissä kautta Suomen. Järjestelmä ohjaa myös pääkonttorin eri yksiköitä huomioimaan ympäristönäkökohdat omassa toiminnassaan.

Alko sitoutunut ympäristöasioissa jatkuvan parantamisen periaatteeseen. Vuosittain toistuvilla määräaikaisarvioinneilla seurataan jatkossa tavoitteiden toteutumista.

Ympäristöasiat huomioidaan myymälöiden ja pääkonttorin toiminnassa

Jokaiseen myymälään on valittu ympäristövastaava, joka huolehtii siitä, että henkilökunta on tietoinen oman työnsä aiheuttamista ympäristövaikutuksista ja että myymälässä noudatetaan Alkon ympäristöohjeistusta. Hän varmistaa myös, että uudet työntekijät perehdytetään Alkon ympäristökäytäntöihin sekä osallistuu myymälässä tehtävään ympäristöauditointiin.

Sisäiset ympäristöauditoinnit ovat osa myymälöiden sisäistä tarkastusta ja kaikki myymälät tarkastetaan joka toinen vuosi. Ympäristöauditoinnilla tarkoitetaan oman toiminnan arviointia. Siinä pyritään selvittämään mahdollisimman luotettavasti, miten myymälöiden ympäristötoimet vastaavat niille ympäristöpolitiikassa ja ympäristöpäämäärissä asetettuja kriteerejä. Auditointi toteutetaan ympäristöauditointilomaketta käyttäen ja sen tulokset tallennetaan auditointitietokantaan. Auditoinnit aloitettiin helmikuussa 2012 ja vuoden 2013 aikana tarkistettiin 165 myymälää.

Pääkonttorin ympäristövaikutukset

Pääkonttorin kiinteistössä Helsingin Salmisaaressa kierrätetään energia- ja biojätettä, lasia sekä paperia ja pahvia. Samassa rakennuksessa toimiva Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL) toimittaa kaikki haitalliset kemikaalit Ekokem Oy:lle. Pääkonttorin toimitilojen siivouksesta huolehtivalla yrityksellä on käytössään ISO 14001 -ympäristöohjelma.

Pääkonttorin Green Office -tiimi kannustaa henkilöstöä arjen ekotekoihin. Järjestimme mm. keväällä 2013 suosittun kirjojen, cd- ja DVD-levyjen ja kierrätystempauksen. Alkon pääkonttori on ollut vuodesta 2009 lähtien mukana WWF:n Green Office –ympäristöjärjestelmässä. Jatkossa sen käytöstä luovutaan ja pääkonttori liittyy osaksi Alkon ISO 14001 –ympäristöjärjestelmää.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YMPÄRISTÖVASTUU > JUOMAPAKKAUKSET

Tyhjät juomapakkaukset kiertävät tehokkaasti

Myimme vuonna 2013 yhteensä yli 148,4 miljoonaa kap-paletta erilaisia alkoholijuomia sisältäviä pakkauksia seu-raavasti:

- pantillisia kertakäyttöisiä lasipulloja 72,7 miljoonaa
- uudelleentäytettäviä lasipulloja 7,2 miljoonaa
- tölkkejä 28,8 miljoonaa
- pantillisia kierrätysmuovipulloja 25,5 miljoonaa
- hanapakkauksia 6,4 miljoonaa
- kartonkipakkauksia 2,8 miljoonaa
- pantittomia lasi- ja muovipulloja 5,0 miljoonaa

Teemme tyhjen juomapakkausten kierrätyksessä yhteis-työtä muiden kauppaketjujen kanssa. Valtaosa palau-tuspisteistä (yhteensä 305 kpl) oli vuoden 2013 lopussa ruokakauppojen tai ostoskeskusten yhteydessä sijaitsevia ns. yhteispalautuspisteitä, joihin asiakkaat voivat palauttaa

kaikki pantilliset lasipullot, muovipullot ja tölkit.

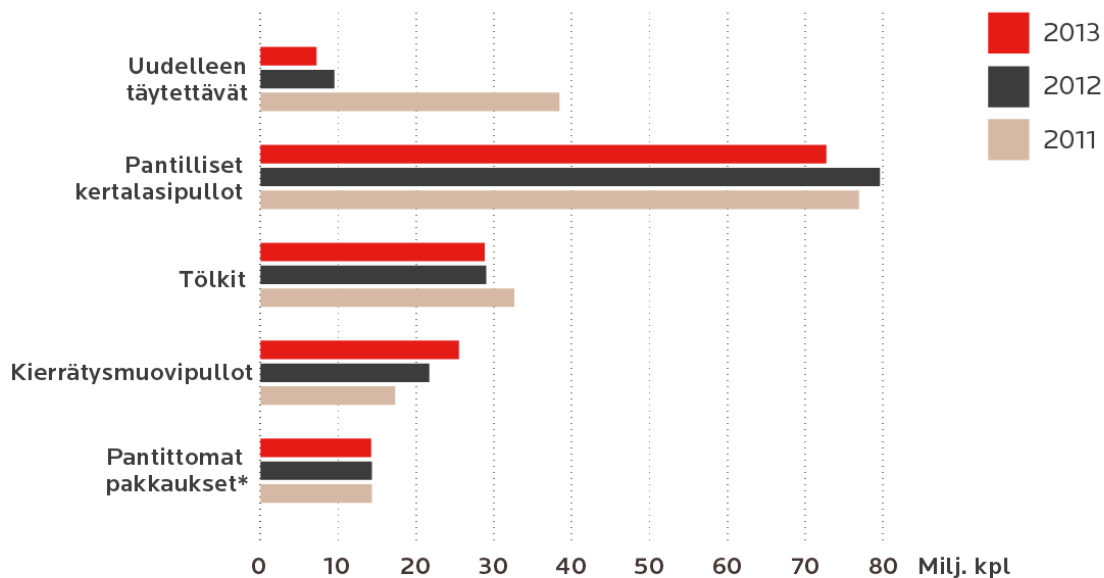
Lisäksi Alkolla oli 40 pelkästään oman myymälän yh-teydessä sijaitsevaa palautuspistettä. Vaikka suurin osa automaateista ottaa vastaan myös pantittomia lasipulloja, on kuitenkin suositeltavaa palauttaa ne mieluummin kun-nallisiin lasinkeräyspisteisiin.

Alko on metallitölkkien ja kierrätysmuovipullojen kierrätyksestä vastaavan Suomen Palautuspakkaus Oy:n (PALPA) yksi omistajista ja Suomen Keräyslasiyhdistys ry:n jäsen. PALPA on jo useiden vuosien ajan vastannut pan-tillisten tölkkien ja muovipullojen kierrätysjärjestelmistä Suomessa. Kevästä 2012 alkaen Palpa Lasi Oy on vastan-nut kertakäyttöisten lasipullojen kierrätysjärjestelmästä. Muutoksen myötä myös Alkosta ostetut lasipullot voi pa-lauttaa lähes kaikkiin päivittäistavarakauppoihin.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YMPÄRISTÖVASTUU > JUOMAPAKKAUKSET

ALKOSSA MYYDYT PAKKAUKSET

* Hanapakkauksiin, viinipussit ja muut pantittomat tuotteet

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YMPÄRISTÖVASTUU > KULJETUKSET

Kuljetuksia yhdistämällä vähemmän päästöjä

Alkolla ei ole omaa kuljetuskalustoa, vaan ostimme tuotteiden kuljetukset myymälöihin ulkopuolisilta kuljetusliikkeiltä. Teemme kiinteää kuljetusyhteistyötä tavarantoinniamme kanssa yhdistämällä samoihin myymälöihin meneviin kuormiin mahdollisimman paljon eri varastoista lähteviä toimituksia. Yhdistely tapahtuu kuljetusliikkeiden terminaaleissa. Järjestelyn avulla on mahdollista alentaa sekä kuljetuskustannuksia että pakokaasupäästöjä.

Alkoholijuomien kuljetuksissa hyödynnetään lavoja, koreja ja muita uudelleenkäytettäviä kuljetusapuvälineitä. Niistä valtaosa on pantillisia ja ne kiertävät lähes sataprosenttisesti.

Seuraamme kuljetusten aiheuttamien CO₂-päästöjen määrää. Vuonna 2013 tuontikuljetusten CO₂-päästöt olivat 666 (755) tonnia ja kotimaan myymäläjakelukuljetusten 116 (136) tonnia. Luvut sisältävät Alkon keskusvaraston kautta myymälöihin toimitetut tuotteet - paluukuljetukset eivät sisälly lukuun. Päästöjen vähennys selittyy sillä, että Alkon keskusvaraston kautta kulkevien tuotteiden volyymi on pienentynyt.

Kahdella suurimmalla Alkon tuotteita Suomessa kuljettavalla yrityksellä on käytössä ympäristöjärjestelmä. Ulkomailta ostettuja, Alkon maahantuontipalvelua käyttäviä, tuotteita kuljetti säännöllisesti viisi kuljetusyritystä, joista kolmella on käytössä ISO 14001 -ympäristöstandardi. Alkon keskusvarastopalvelut tuottaa Itella Logisticsin Vantaan logistiikkakeskus, jolla myös on käytössään ISO14001-sertifikaatti.

Vähennämme energiankulutusta ja jätteiden määrää

Alkolla on 348 myymälää (31.12.2013), joista 22 toimii omissa tiloissa. Myymälöidemme pinta-ala on yhteensä 108 004 neliometriä, eli yhden myymälän keskimääräinen pinta-ala on noin 311 neliometriä. Myymälät, aluetoimistot sekä pääkonttori toimivat pääosin vuokratiloissa. Myymälätilojen aiheuttamat välittömät ympäristövaikutukset koostuvat lämmön-, sähkön- sekä vedenkulutuksesta. Lämpö, vesi ja jätehuolto kuuluvat pääsääntöisesti toimittilojen vuokraan. Tästä syystä tarkkoja kulutustietoja ei ole kaikilta osin saatavilla. Arvostamme myymälöiden sijaintipaikkana liikekeskuksia, joissa kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa monipuolisiin jätelajittelumahdollisuuksiin, ympäristöystävällisiin lämmitysmuotoihin sekä energian talteenottoon.

Energiankulutusta pienennetään uusilla led-ratkaisuilla

Myymälöidemme arvioitu sähkön kokonaiskulutus, 14,6 GWh, laski edellisvuoteen (15,1 GWh) verrattuna. Kulutuksen lasku selittyy osin led-valaistuksen lisääntyneellä käytöllä. Kaikkien myymälöidemme kohdevalaistus sekä myös valomainokset on toteutettu led-tekniikalla. Kolmessa myymälässämme testattiin vuonna 2013 yleisvalaistuksen toteutusta joko kokonaan tai osittain led-valaistuksella. Seuraamme jatkuvasti led-tekniikan kehittymistä ja sen mahdollista hyödyntämistä myymälöiden valaistusratkaisuissa.

Asennamme myymälöiden taustatiloihin ns. läsnäolotunnistimia joiden avulla voimme säästää valaistuksen käyttämää energiaa. Ohjeistamme myös henkilökuntaa kiinnittämään erityistä huomiota sähkönkäyttöön ja sen säästämiseen. Turhat valot sammutetaan mm. varasto- ja sosiaalituloista. Myymälöiden energiankulutusta pienennetään myös vähentämällä valaistusta yöksi – kuitenkin niin, ettei turvallisuus vaarannu.

Ostamme Loiste Puhdas -sähköä, joka on tuotettu uusiutuvilla energialähteillä vedellä, tuulella ja bioenergialla. Loiste Puhdas tuotetaan Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ja sille on myönnetty Guarantee of Origin -alkuperätakuu.

Suuri osa myymälöistämme lämmitetään kaukolämmöllä. Suosimme kiinteistöjemme lämmitys- ja jäähdytysratkaisuissa mahdollisuuksien mukaan myös uusiutuvia energialähteitä, kylmälaitteista vapautuvaa lauhdelämpöä sekä poistoilmaa liikehuoneistojen lattialämmityksessä.

Myymälämme noudattavat yhtenäistä jäteohjeistusta

Alkon pääkonttorissa, myymälöissä ja aluetoimistoissa noudatetaan oman jätelajitteluohjeistuksen lisäksi kunta-kohtaisia ohjeita ja määräyksiä. Kaikki toimipisteemme on ohjeistettu lajittelemaan, säästämään energiaa ja hankkimaan ympäristöystävällisiä toimistotuotteita. Ongelmajätteiden käsittelyä varten on oma ympäristöohjeistuksensa, ja Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL) toimittaa kaikki haitalliset kemikaalit Ekokem Oy:lle. Kalusteet ja laitteet, jotka eivät ole enää käyttökelpoisia, ohjataan jatkokäsitteltäväksi.

Jätehuolto kuuluu, ongelmajätteiden käsittelyä lukuun ottamatta, pääsääntöisesti myymälöiden vuokrasopimukseen. Myymälöissä syntyvä pahvi- ja muovijäte lajitellaan ja toimitetaan hyötykäyttöön. Osa tavarankuljetuksissa käytettävästä lavasuojamuovista hyödynnetään Alkon muovikassin raaka-aineena. Alkoholijuomien ja muiden Alkossa myytävien tuotteiden kuljetuksissa käytämme lavoja, koreja ja muita uudelleenkäytettäviä kuljetusapuvälineitä. Niistä valtaosa on pantillisia ja ne kiertävät lähes sataprosenttisesti.

Myymäläkalusteiden kierrätyksellä säästöjä aikaan

Myymälöiden ja toimistotilojen kalusteiden materiaalit valitaan siten, että ne ovat kestäviä, kierrätettäviä ja uudelleen käytettäviä. Myymälöiden saneeraus sekä kalustaminen hoidetaan keskitetysti. Tavoitteenamme on, että mahdollisimman suuri osa ylijääneistä kalusteista hyödynnetään joko omissa tai yhtiön ulkopuolisissa kohteissa. Vuonna 2013 pystyimme uudelleenkäyttämään yli 60 prosenttia myymälöiden ylijääneistä seinähyllylevyistä sekä seinärungoista sekä yli 50 prosenttia keskilattiahyllylevyistä.

Myymälät voivat ilmoittaa ylimääräiset, mutta käyttökelpoiset kalusteensa ja laitteensa myös Alkon sisäiseen KaLa-pörssiin. Pörssissä mm. ostokärryt ja julistekehykset etsivät uutta kotia. Intranetissa sijaitseva KaLa-pörssi helpottaakin ylijääneiden tavaroiden kiertoa.

Vastuullinen arvo- ja toimitusketju

Alko kantaa vastuuta myyntiin hankkimien tuotteiden kautta alkoholia tuottavien maiden ihmisoikeus- ja työoikeus- sekä ympäristökysymyksistä.

Asetus alkoholijuomayhtiön toiminnasta sekä yksinoikeusasema säätelevät Alkon hankintatoimintaa. Asetuksen mukaisesti päätökset Alkon alkoholijuomavalikoimasta on tehtävä tasapuolisin ja syrjimättömin perustein riippumatta valmistajan tai myyjän kansalaisuudesta tai kotipaikasta.

Pohjoismaiset alkoholimonopolit (Alko, Systembolaget, Vinmonopolet, ATVR ja Rüdrekassola Landsins) ovat vuodesta 2008 kehittäneet yhteistyössä alkoholijuomien vastuullisen hankinnan toimintamallia. YK:n Global Compact -aloitteeseen pohjautuvat eettiset periaatteet (Code of Conduct) tulivat osaksi alkoholijuomatoimittajien sopimuksia vuoden 2012 alusta. Eettisissä periaatteissa yrityksiä vaaditaan omaksumaan ja toteuttamaan omassa vaikutuspiirissään ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin sekä ympäristöön ja lahjonnanvastaiseen toimintaan liittyviä perusarvoja.

Alko on jäsen eurooppalaisessa BSCI (Business Social Compliance Initiative) –järjestössä, joka omalta osaltaan tähtää työolojen parantamiseen tavarantoimittajien tuotantolaitoksissa sekä selkeyttää ja yhtenäistää tavarantoimittajien valvontaa. BSCI tarjoaa tavarantoimittajille ja

tuottajille koulutusta vastuullisista toimintatavoista sekä tuotantomaissa että Suomessa.

Tuottajien itsearvioinneilla ja Alkon toimeksiannosta tehdyillä tarkastuksilla varmistetaan ja kehitetään hankintaketjun eettisiä toimintapoja. Tarkastuksia suorittavat BSCI:n hyväksymät ulkopuoliset auditointijat. Ensimmäinen Alkon tilaama auditointi tehtiin Chilessä maaliskuussa 2012. Sen jälkeen auditointeja on tehty myös Argentiinassa ja Etelä-Afrikassa. Toistaiseksi auditoinneissa on noussut esille puutteita johtamiskäytännöissä, kirjallisten ohjeiden puuttumisessa ja työturvallisuusohjeiden valvonnassa. Havaittuihin epäkohtiin on puututtu. Niiden korjaamiseksi on sovittu toimenpiteet, joiden toteutumista seurataan tuottajan ja tavarantoimittajan kanssa sovitussa aikataulussa. BSCI:n jäsenenä Alko on sitoutunut auditointiaan 2/3 riskimaista ostamastaan alkoholijuomavolyymistä vuoden 2014 loppuun mennessä.

Alko hyödyntää vastuullisen hankinnan kehittämisessä vuonna 2013 tehtyä tarkennettua riskimaa-analyysiä, jossa on arvioitu 15 maan tilannetta suhteessa kansainvälisiin ihmis- ja työoikeussopimuksiin.

Alkon valikoimissa on tällä hetkellä myös kaksi eettisesti sertifioitua tuoteryhmää: Reilu Kauppa ja Fair for Life. Hyllynreunamerkinnoissa molemmissa tuotteissa on sekä sininen eettisen kaupan merkki että Reilun kaupan tai Fair for Lifen merkki. Sertifikaatti on tunnistettava merkki joka auttaa kuluttajia ostopäätöstilanteessa tekemään halutesaan eettisen tuotevalinnan.

Toimintakertomus ja tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus	91
Tuloslaskelma, FAS	95
Tase, FAS	96
Rahoituslaskelma, FAS	97
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	98
Tuloslaskelman liitetiedot, FAS	99
Taseen liitetiedot, FAS	102
Tunnusluvut	111
Hallituksen voitonjakoehdotus ja tilinpäätösmerkintä	112
Hallintoneuvoston lausunto	113

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Hallituksen toimintakertomus 2013

Kaupan alan liikevaihto laski vuonna 2013 ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2009. Myynnin laskuun vaikuttivat osaltaan ostovoiman hidas kehitys, väestön vanheneminen, kireä verotus ja kansainvälinen kilpailu kuluttajista.

Vuonna 2013 strategian keskeiset tavoitteet olivat korkea asiakastyytyväisyys, vastuullinen toiminta, olla Suomen paras työyhteisö ja toiminnan tehokkuus. Asetetut strategiset tavoitteet saavutettiin palvelun ja vastuullisuuden osalta: Alko oli paras vähittäiskauppa niin palvelun kuin vastuullisuuden osalta. Suomi Tänään Kansallisessa asiakaspalvelupalautetutkimuksessa Alko oli kaupparyhmän ykkönen, ja Maine ja vastuullisuus –tutkimuksessa kaupparyhmän vastuullisin yritys.

Alkon litramyynti ja liikevaihto vähenivät, tulos oli kuitenkin ennakoitua parempi.

Tunnusluvut	2013	2012	2011
Liikevaihto, milj. €	1 175,0	1 207,2	1 172,3
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa, milj. €	583,8	590,7	601,0
Liikevoitto, milj. €	49,4	57,3	67,0
Satunnaiset erät, milj. €		0,3	-0,5
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta, milj. €	-12,4	-14,2	-17,6
Tuloverot satunnaisista eristä, milj. €		-0,1	0,1
Tilikauden voitto, milj. €	38,2	44,4	51,0
Varsinaisen toiminnan tulos, milj. €	38,2	44,0	51,4
Oman pääoman tuotto, %	53,0	54,0	44,4
Omavaraisuusaste, %	27,9	30,7	31,9
Taseen loppusumma, milj. €	266,6	261,9	268,6
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj. €	6,9	7,1	7,1
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 610	2 657	2 624

Alkon alkoholijuomaverollinen liikevaihto oli 1 175,0 (1 207,2) milj. euroa vuonna 2013. Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa oli 583,8 (590,7) milj. euroa. Alkoholijuomaverollista sekä alkoholijuomaverotonta liikevaihtoa vähensi pääasiassa litramyynnin pieneneminen 2,9 prosentilla.

Liikevoitto oli 49,4 (57,3) milj. euroa, joka on 4,2 (4,7) prosenttia alkoholijuomaverollisesta liikevaihdosta. Kiinteät kustannukset olivat 152,8 (150,3) milj. euroa.

Tulosta heikensi 6,9 milj. euron myyntikatteen lasku, joka johtui sekä myyntivolyymin laskusta että tuotevalikoiden muutoksista. Henkilöstökulut sivukuluineen kasvoivat hieman, vaikka henkilökäyttöä sopeutettiin budjetoitua alhaisemmalle tasolle. Tietojärjestelmähankkeesta (Talo) syntyi kustannuksia koko vuoden osalta. Tulosta paransivat kertaluonteinen liikehuoneiston myyntivoitto ja edellistä vuotta alhaisemmat kuljetuskustannukset.

Rahoitustuotot olivat hieman edellisvuotta paremmat, 1,1 (1,0) milj. euroa. Tilikauden voitto oli 38,2 (44,4) milj. euroa. Tulos oli budjetoitua parempi.

Taseen loppusumma oli 266,6 (261,9) milj. euroa. Tase kasvoi 4,8 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Siihen vaikuttivat tietojärjestelmä-investoinnit ja vaihto-omaisuuden kasvu.

Omavaraisuusaste oli 27,9 (30,7) prosenttia. Omavaraisuus aleni edellisvuotta heikomman tuloksen vuoksi.

Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 6,9 (7,1) milj. euroa. Investoinnit kohdistuivat myymäläaudistuksiin sekä kehityshankkeisiin.

Verotus ja hinnat

Vuoden 2013 alussa arvonlisäveroa korotettiin yhden prosenttiyksikön verran. Alkoholijuomavero oli sama kuin vuonna 2012.

Alkon vähittäismyyntihinnat nousivat vuoden aikana 1,8 prosenttia. Niitä muutettiin tammi-, kesä- ja lokakuussa. Tavarantoimittajat nostivat hintojaan Alkolle vuoden aikana 4,6 prosenttia.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Myynnin kehitys

Suomessa alkoholijuomia myytiin sataprosenttisena alkoholina kaikkiaan 41,3 (42,0) milj. litraa. Alkoholista myytiin vähemmän sekä Alkossa että ravintoloiden anniskelumyynnissä. Muissa vähittäismyyntipaikoissa alkoholin myynti kasvoi hieman. Alkon osuus Suomessa myydystä alkoholista väheni 40,6 (41,4) prosenttiin.

TNS Gallupin tutkimuksen mukaan ulkomaan matkalta palanneet matkustajat toivat mukanaan alkoholijuomia 15 prosenttia enemmän kuin vuonna 2012. Terveiden ja

hyvinvoinnin laitos julkaisee jalkoholin kulutustiedot sivuillaan (www.thl.fi) huhtikuussa 2014.

Alkon myymälöiden myynti litroina väheni 99,2 (102,3) milj. litraan, joka oli 2,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

Väkevien alkoholijuomien litramyynti väheni 5,5 prosenttia, mietojen viinien 1,4 prosenttia ja panimotuotteiden 4,0 prosenttia.

Tuoteryhmä	Myynti 2013 miljoonina litroina	Myynti 2012 miljoonina litroina	Muutos edelliseen vuoteen, miljoonaa litraa	Muutos edelliseen vuoteen, prosenttia
Vodkat ja viinat	15,1	15,9	-0,7	-4,5
Muut väkevät	8,4	8,9	-0,5	-6,1
Väkevät viinit	3,5	3,8	-0,3	-8,2
Punaviinit	26,4	27,5	-1,1	-4,0
Valkoviinit	21,7	21,4	0,2	1,0
Kuohuviinit	4,8	4,6	0,2	4,2
Roseeviinit	0,8	0,8	0,0	4,9
Muut miedot viinit	2,1	2,2	-0,1	-4,9
Siiderit	0,9	0,9	-0,1	-8,1
Longdrinkit	6,5	6,8	-0,3	-4,9
Oluet	9,1	9,3	-0,3	-3,1
Alkoholittomat	0,2	0,2	0,0	9,7
Yhteensä	99,2	102,3	-3,0	-2,9
Yhteensä 100 %:n alkoholina	16,8	17,5	-0,6	-3,7

Strategia

Strategia päivitettiin vuosille 2014–2016. Uudet strategiset tavoitteet ovat tarjota Suomen paras asiakaskokemus (palveluyritysten vertailussa), olla Suomen vastuullisin palveluyritys (palvelu-, rahoitus- ja finanssisektorilla) ja paras työpaikka (Great Place to Work suurten yritysten sarjassa) sekä tehokas erikoisliikeketju. Yksi strategisista tavoitteista saavutettiin etuajassa, kun Alko valittiin Suomen parhaaksi työpaikaksi Great Place to Work -kilpailussa suurten yritysten sarjassa 2014.

Alkoholipoliittinen vastuu

Ikäraja-, päihtymisepäily- ja välittämisepäilytarkistukset ovat keskeinen osa Alkon vastuullista asiakaspalvelutyötä. Vuonna 2013 asiakkaista 3,5 (3,0) miljoonaa todisti täysikäisyytensä, päihtymisepäilytarkistuksia tehtiin 0,6 (0,5)

miljoonaa ja välittämisepäilytarkistuksia 0,2 (0,2) miljoonaa. Ikärajavaltvonnan onnistumista mitataan Mystery Shopping -tutkimuksella. Mysterykäyntien tulos oli 92 (82) prosenttia.

Alkon Lasten seurassa -ohjelma, jota tehdään yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, A-klinikkasäätiön ja Suomen Vanhempainliiton kanssa, välitti tietoa sekä verkossa että Facebook-sivuillaan.

Suomessa tutkitaan vuosittain kansalaisten alkoholipoliittisia mielipiteitä. Tammikuussa 2014 kerätyn aineiston mukaan 70 (80) prosenttia suomalaisista piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia joko sopivina tai kiristäisi niitä. Kansalaisista 65 (67) prosenttia oli sitä mieltä, että valtion alkoholimonopoli Alko ja sille annettu yksinoikeus alkoholijuomien myyntiin on hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Ympäristövastuu ja vastuullinen hankinta

Vuonna 2013 myymälöissä tehtiin 165 sisäistä ympäristöauditointia. Syksyllä puolueeton sertifiointilaitos teki sertifiointiauditointeja myymälöihin ja aluetoimistoihin. Tammikuussa 2014 Alkolle myönnettiin ISO 14001 -ympäristösertifikaatti.

Pohjoismaiset alkoholimonopolit (Suomi, Ruotsi, Norja, Islanti ja Färsaaret) ovat kehittäneet yhdessä vuodesta 2008 alkoholijuomien vastuullisen hankinnan toimintamallia. YK:n Global Compact -aloitteeseen pohjautuvat eettiset periaatteet tulivat osaksi alkoholijuomatoimittajien sopimuksia vuoden 2012 alusta. Alkon vastuullisen hankinnan toimintamalli sisältää mm. koulutusta tuotantomaissa ja kolmannen osapuolen auditointeja tuotantolaitoksiin. Alko teetti vuonna 2013 riskianalyysin 15 tuottajamaan sitoutumisesta kansainvälisiin ihmis- ja työoikeussopimuksiin. Analyysin tuloksia hyödynnetään vastuullisen hankinnan toimintamallin kehittämisessä. Lisäksi Alkon valikoimissa on kolme eettisesti sertifioitua tuoteryhmää: Reilu kauppa, Fair for Life ja For Life. Sertifikaatti on tunnistettava merkki, joka auttaa kuluttajia ostopäätöstilanteessa tekemään eettisen tuotevalinnan.

Tuotteet

Alkon valikoimassa on tuotteita 59 (63) maasta. Tuotteita ostetaan 106 (132) kotimaiselta maahantuojalta tai valmistajalta sekä 201 (230) ulkomaiselta tavarantoimittajalta.

Vuoden 2013 viimeisessä hinnastossa oli 2 450 (2 436) alkoholijuomaa. Kuluttajat voivat ostaa tuotteita vakiovalikoiman lisäksi tilausvalikoimasta, jossa oli vuoden 2013 joulukuussa 1 490 (1 499) tuotetta. Alkon lippulaivamyymälässä Helsingissä on näiden lisäksi erikoisvalikoima, jossa on noin 200 tuotetta.

Alko ottaa uusia tuotteita myyntiin viikoittain. Myynnissä on myös alkoholittomia juomia ja tarvikkeita.

Palvelut ja asiakkaat

Alkolla oli vuoden 2013 lopussa 350 (350) myymälää. Myymäläverkostoa täydensi 102 (107) tilauspalvelupistettä. Alkon myymälöissä kävi 60,1 (61,7) miljoonaa asiakasta, joka oli noin prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Alko paransi asiakastytyväisyyden arvosanaansa jo kuudetta vuotta peräkkäin. Suomi Tänään Kansallisessa asiakaspalvelupalautetutkimuksessa Alko oli kaupparyhmän ensimmäisellä ja kaikkien suomalaisten palveluyritysten joukossa neljännellä sijalla.

Henkilöstö

Henkilöstön lukumäärä oli vuoden 2013 lopussa 2 705 (2 756). Henkilötyövuosiksi muunnettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1 901 (1 928) henkilötyövuotta.

Koulutuspäiviä oli keskimäärin 4,0 (4,3) työntekijää kohden. Vuonna 2012 käynnistettyä koko henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen liittyvää hanketta jatkettiin ja palveluosaamista vahvistettiin edellisvuoden tapaan henkilöstön keskuudesta valittujen asiakaspalvelulähteläiden myymälävalmennuksin.

Koko henkilökunta on kannustinjärjestelmän piirissä. Kannustinjärjestelmä sisältää kattavasti vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja talousnäkökulmien mittareita sekä ohjaa yhdessä onnistumiseen ja tuloksellisuuteen. Alkolaisia palkitaan ryhmäkohtaisesti. Lisäksi esimiehiä palkitaan esimiestyössä onnistumisesta.

Palkat ja palkkiot henkilökunnalle olivat yhteensä 70,3 (68,1) milj. euroa. Vuoden 2013 osalta henkilökunnalle ja johdolle maksetaan kannustinpalkkiota henkilösivukuluneen 3,3 milj. euroa eli 3,7 (3,6) prosenttia henkilöstökuiluista.

Osakkeet ja osakkeenomistaja

Suomen valtio omistaa Alkon koko osakekannan (10 000 000 osaketta).

Hallinnointi

Varsinaisen 23.4.2013 pidetyn yhtiökokouksen päätöksellä osinko, 44,0 milj. euroa, maksettiin kahdessa erässä. Ensimmäinen erä, 22,0 milj. euroa, maksettiin 26.4.2013 ja loppuosa, 22,0 milj. euroa, maksettiin 2.9.2013. Yhtiökokous valitsi hallitukseen puheenjohtajaksi kauppaneuvos Soili Suonojan ja varapuheenjohtajaksi lääketieteen ja kirurgian tohtori, pääjohtaja Harri Vainion. Jäseniksi valittiin valtiotieteen lisensiaatti, toiminnanjohtaja Sari Aalto-Matturi, OTK, ekonomi, finanssineuvos Arto Honkaniemi, kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja Taru Keronen, OTK, pääsihteeri Leila Kostainen, kauppaneuvos ja toimitusjohtaja Matti Pörhö. Hallituksen sihteerinä toimii viestintä- ja vastuullisuusjohtaja Maritta Iso-Aho. Hallituksen kokouksiin osallistuvat ilman äänioikeutta henkilöstön edustajat Juri Helmiö ja Marko Säkkinen.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. Vastuullisena tarkastajana toimi KHT Reino Tikkanen. Hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilöstö sekä alkoholipoliittinen valiokunta.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Riskienhallinta

Alkon hallitus vastaa yhtiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Toimitusjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa vastaa siitä, että riskienhallintapolitiikkaa noudatetaan ja että riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

Alkon riskienhallinta tarkoittaa systemaattista ja ennakkoivaa tapaa analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia. Riskit on jaoteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Yhtiö on määritellyt mahdollisia riskejä, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen:

- Alkoholin lain muutokset saattavat vaikuttaa merkittävästi yhtiöön.
- Alkoholiuomaveron korottaminen saattaa vaikuttaa alkoholiuomien matkustajatuonnin lisääntymiseen ja siten Alkon myynnin laskuun.
- Alkon toiminnan keskeinen osa on vastuullinen asiakaspalvelu siten, että alaikäisille tai päihtyneille ei myydä alkoholia. Mahdolliset poikkeamat aiheuttavat yksittäisen myymälän tilapäisen sulkemisen.
- Yhtiön liiketoiminta perustuu toimiville ja luotettaville tietojärjestelmille. Tietojärjestelmien mahdolliset toimintahäiriöt tai se, etteivät ne vastaa liiketoiminnan vaatimuksiin, voivat aiheuttaa katkoksia liiketoiminnassa.
- Ympäristö- ja sosiaalisen vastuun riskit alkoholiuomien hankintaketjussa voivat toteutuessaan heikentää yhtiön mainetta vastuullisena toimijana.

Lähiajan näkymät ja tilikauden jälkeiset tapahtumat

Alkon litramyynnin oletetaan vähenevän edelleen. Alkoholiuomaveronkorotus 1.1.2014, vallitseva taloudellinen tilanne ja alkoholiuomien matkustajatuonti ovat keskeisiä syitä litramyynnin laskuun. Yhtiön tulosta tulee pääosin heikentämään litramyynnin väheneminen.

Alkoholilain kokonaisuudistus on meneillään, ja lakiesitys annetaan eduskunnalle keväällä 2014. Eduskunta hyväksyi alkoholilain markkinointipykälän muutoksen joulukuussa 2013. Keväällä voimaan tuleva laki mahdollistaa väkevien tuotetietojen julkaisemisen Alkon verkkosivuilla 1.4.2014.

Hallituksen jäsen Taru Keronen erosi hallituksen jäsenyydestä 1.3.2014.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TULOSLASKELMA, FAS

Tuloslaskelma, FAS

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Liikevaihto	1 175,3	1 207,5	1 175,0	1 207,2
Liiketoiminnan muut tuotot	3,6	2,7	3,6	2,7
Materiaalit ja palvelut	-976,5	-1 002,3	-976,5	-1 002,3
Henkilöstökulut	-88,6	-88,1	-88,6	-88,1
Poistot ja arvonalentumiset	-6,1	-5,3	-5,7	-5,2
Liiketoiminnan muut kulut	-58,6	-57,1	-58,4	-57,0
Liikevoitto	49,1	57,4	49,4	57,3
Rahoitustuotot ja -kulut	1,1	1,0	1,1	1,0
Voitto/tappio ennen satunnaiseriä	50,2	58,4	50,6	58,3
Satunnaiset erät		0,3		0,3
Voitto/tappio satunnaiserien jälkeen	50,2	58,7	50,6	58,6
Tuloverot	-12,3	-13,4	-12,4	-14,3
Tilikauden voitto/tappio	38,0	45,3	38,2	44,4

FAS=Finnish Accounting Standards

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASE, FAS

Tase, FAS

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	7,9	6,3	7,9	6,3
Aineelliset hyödykkeet	41,0	41,9	12,5	13,5
Sijoitukset	6,7	7,2	33,8	33,9
Pysyvät vastaavat	55,5	55,4	54,2	53,7
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus	67,5	63,7	67,5	63,7
Pitkäaikaiset saamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Laskennallinen verosaaminen	0,7	0,8		
Lyhytaikaiset saamiset	22,8	16,9	22,8	16,8
Rahat ja pankkisaamiset	120,5	126,1	120,5	126,0
Vaihtuvat vastaavat	213,2	209,2	212,4	208,2
Vastaavaa	268,7	264,5	266,6	261,9
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Osakepääoma	16,8	16,8	16,8	16,8
Muut rahastot	3,2	3,6	3,2	3,6
Edellisten tilikausien voitto	16,7	15,0	15,9	15,1
Tilikauden voitto/tappio	38,0	45,3	38,2	44,4
Oma pääoma	74,7	80,7	74,0	79,9
Vieras pääoma				
Laskennallinen verovelka	1,4	1,7		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	192,6	182,1	192,6	182,0
Vieras pääoma	194,0	183,8	192,6	182,0
Vastattavaa	268,7	264,5	266,6	261,9

FAS=Finnish Accounting Standards

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

RAHOITUSLASKELMA, FAS

Rahoituslaskelma, FAS

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	2013	2012	2013	2012
Liiketoiminnan rahavirta				
Tilikauden voitto/tappio	38,0	45,3	38,2	44,4
Oikaisut:	0,0	0,0	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset	6,1	5,3	5,7	5,2
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja -tappiot (+)	-0,7	0,2	-0,7	0,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,1	-1,0	-1,1	-1,0
Tuloverot	12,3	14,3	12,4	14,3
Muut oikaisut	0,0	-1,1	0,0	-0,3
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	54,5	62,9	54,4	62,7
Käyttöpääoman muutos:				
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-3,8	2,9	-3,8	2,9
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-1,4	5,8	-1,3	5,8
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	12,5	-2,7	12,5	-2,6
Varausten muutos	0,0	-0,3	0,0	-0,3
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	61,8	68,6	61,8	68,6
Maksetut korot liiketoiminnasta	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	0,7	1,3	0,7	1,3
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-18,4	-9,6	-18,4	-9,6
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	44,0	60,4	43,9	60,3
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta		0,3		0,3
Liiketoiminnan rahavirta	44,0	60,7	43,9	60,6
Investointien rahavirta				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-6,9	-6,7	-6,4	-6,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,1	0,0	0,1
Ostetut tytäryhtiöosakkeet			-0,4	0,0
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	0,2	0,4	0,0	0,4
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	-0,4	0,2	-0,4
Luovutustulot muista sijoituksista	1,2	0,3	1,2	0,3
Investointien rahavirta	-5,6	-6,4	-5,5	-6,3
Rahoituksen rahavirta				
Lyhytaikaisten lainojen nostot				
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut				
Maksetut osingot	-44,0	-50,0	-44,0	-50,0
Maksetut lahjoitukset	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Rahoituksen rahavirta	-44,0	-50,2	-44,0	-50,2
Rahavarojen muutos	-5,6	4,1	-5,5	4,1
Rahavarat tilikauden alussa	126,1	122,0	126,0	121,9
Rahavarojen muutos	-5,6	4,1	-5,5	4,1
Rahavarat tilikauden lopussa	120,5	126,1	120,5	126,0

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laadintaperiaatteet

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä:

Puolangan Keskus (50,48 %), Raahen Asemakatu 12 (57,90 %), Vuoksenniskan Harjulanrinne (73,08 %) ja Kiinteistö Oy Arkadiantalo (100,00 %).

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Kiinteistö Oy Arkadiantalo. Muilla tytäryhtiöillä ja osakkuusyhtiöillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä.

Poistot tehdään pysyvien poistosuunnitelman mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuuksia ei ole.

Tilinpäätöksen vertailukelpoisuus

Tilinpäätös on vertailukelpoinen.

Arvostusperiaatteet

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myynnin valmisteveroineen.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty käyttöönottovuodesta alkaen. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna.

Poistoajat ovat:

	vuosia
Rakennukset	25-40
Rakennelmat	20
Koneet ja kalusto (hankintavuosi < 2002)	10
Koneet ja kalusto (hankintavuosi >=2002)	7
Koneet ja kalusto (hankintavuosi >=2009)	5
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3
Myymlähuoneistojen perusparannukset	5

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvien menojen keskihinta-periaatteen mukaisesti. Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron. Vantaan Viinikkalassa sijaitseva keskusvarasto on valmisteveroton.

Rahoitusomaisuuden arvostaminen

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättymispäivän kurssiin.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT, FAS

Tuloslaskelman liitetiedot, FAS

Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Vuokratuotot	1,9	1,9	1,9	1,9
Liiketoiminnan muut tuotot	0,9	0,8	0,9	0,8
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,8	0,0	0,8	0,0
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	3,6	2,7	3,6	2,7

Materiaalit ja palvelut

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Ostot tilikauden aikana	-980,1	-994,8	-980,1	-994,8
Varastojen lisäys tai vähennys	3,8	-2,9	3,8	-2,9
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-976,3	-997,7	-976,3	-997,7
Ulkopuoliset palvelut	-0,2	-4,5	-0,2	-4,5
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-976,5	-1 002,3	-976,5	-1 002,3
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	1 901	1 931	1 901	1 931

Henkilöstökulut

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Palkat ja palkkiot	-70,3	-68,1	-70,3	-68,1
Eläkekulut	-14,5	-15,9	-14,5	-15,9
Muut henkilösivukulut	-3,8	-4,0	-3,8	-4,0
Henkilöstökulut	-88,6	-88,1	-88,6	-88,1

Ennen 31.12.1991 työsuhteensa aloittaneet alkolaiset ovat lisäeläkkeen piirissä. Heidän eläkeikänsä on 61 vuotta ja eläke 66 prosenttia palkasta.

Emoyhtiön ottamaan OP-Henkivakuutuksen Ryhmäeläkevakuutukseen liittyy lisävakutusrahasto 16,5 miljoonaa euroa.

Rahastoa voidaan käyttää lisäeläkkeen indeksikorotusvastuisiin ja muihin vakuutuksen vastaisiin velvoitteisiin.

Johdon palkat, palkkiot ja luontoisedut

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Toimitusjohtaja	0,4	0,4	0,4	0,4
Edellinen toimitusjohtaja	0,1	0,0	0,1	0,0
Hallituksen jäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston palkat ja palkkiot	0,0	0,1	0,0	0,1
Yhteensä	0,7	0,6	0,7	0,6

Palkkoihin sisältyvät kannustepalkkiot ovat maksuperusteiset.

Vuoden 2013 lopussa osa johtoryhmän jäsenistä kuului lisäeläke-etuuden piiriin. Kaksi johtoryhmän jäsentä kuului etuusperusteisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, jonka mukaan eläkeikä on palveluvuosista riippuen noin 61 vuotta ja eläke 66 prosenttia palkasta. Kolme johtoryhmän jäsentä kuului maksuperusteisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, jonka mukainen eläkeikä on Tyel:n mukainen ja vuosimaksu 10 prosenttia vuosiansiosta ilman kannustinpalkkiota. Toimitusjohtajana 1.1.2013 aloittaneen ja henkilöstöjohtajana 15.11.2013 aloittaneen johtoryhmän jäsenen eläke määräytyy Tyel:n mukaan eivätkä he näin ollen kuulu lisäeläkkeen piiriin.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT, FAS

Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Suunnitelman mukaiset poistot	-6,3	-5,4	-5,9	-5,3
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-6,3	-5,4	-5,9	-5,3
Pysyvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset ja palautukset	0,2	0,2	0,2	0,2
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-6,1	-5,3	-5,7	-5,2

Tilintarkastajan palkkiot

Euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastus	26 120,00	30 181,38	22 400,00	25 000,00
Muut palkkiot	59 569,16	400,00	59 569,16	400,00
Yhteensä	85 689,16	30 581,38	81 969,16	25 400,00

Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Vuokrat	-20,4	-20,5	-20,8	-20,5
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-0,1	-0,3	-0,1	-0,3
Annetut avustukset	-0,7	-0,4	-0,7	-0,4
Energia	-1,6	-1,5	-1,6	-1,5
Työvaatteet ja tarvikkeet	-3,8	-3,0	-3,8	-3,0
Rakennus- ja korjauspalvelut	-2,3	-2,8	-2,3	-2,8
IT-palvelut	-6,9	-6,1	-6,9	-6,1
Kuljetukset	-1,5	-1,8	-1,5	-1,8
Muut ostetut palvelut	-5,2	-4,8	-5,2	-4,8
Viestintä ja markkinointi	-3,3	-3,7	-3,3	-3,7
Puhelin ja tietoliikenne	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6
Luottokorttiprovisiot ja rahankäsittely	-3,2	-3,1	-3,2	-3,1
Muut kulut	-3,2	-2,6	-2,5	-2,5
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-58,6	-57,1	-58,4	-57,0

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT, FAS

Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Rahoitustuotot				
Osinkotuotot muilta	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuotot osuuksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	1,1	1,0	1,1	1,0
Muut rahoitustuotot	1,1	1,0	1,1	1,0
Rahoitustuotot yhteensä	1,2	1,0	1,2	1,0
Rahoituskulut				
Muut korko- ja rahoituskulut muille	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	-0,1	0,0	-0,1	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituskulut yhteensä	-0,1	0,0	-0,1	0,0
	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	1,1	1,0	1,1	1,0
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuttakurssivoitot ja -tappiot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0

Satunnaiserät

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Satunnaiset tuotot, varauksen purku		0,3		0,3
Satunnaiset yhteensä		0,3		0,3

Välittömät verot

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2013	1.1.-31.12.2012
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-12,4	-14,2	-12,4	-14,2
Tuloverot satunnaisista eristä	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	0,1	0,8	0,0	0,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-12,3	-13,4	-12,4	-14,3

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Taseen liitetiedot, FAS

Pysyvät vastaavat

Milj. euroa	Alko-konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	1,2	0,7	1,2	0,7
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	6,7	5,5	6,7	5,5
Aineettomat hyödykkeet	7,9	6,3	7,9	6,3
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	13,9	13,9	0,0	0,0
Rakennukset ja rakennelmat	14,6	14,5	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	12,2	13,3	12,2	13,3
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	0,2	0,2	0,2
Aineelliset hyödykkeet	41,0	41,9	12,5	13,5
Sijoitukset				
Osuudet saman kons. yrityksissä	0,4	0,4	27,5	27,1
Osuudet osakkuusyhtiöissä	1,8	1,9	1,8	1,9
Muut osakkeet ja osuudet	4,5	4,9	4,5	4,9
Sijoitukset	6,7	7,2	33,8	33,9
Pysyvät vastaavat yhteensä	55,5	55,4	54,2	53,7

Aineettomat hyödykkeet

Alko-konserni

Aineettomat hyödykkeet 2013	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä
Milj. euroa			
Hankintameno 1.1.	9,6	5,5	15,2
Lisäykset	0,9	1,1	2,0
Hankintameno 31.12.	10,5	6,7	17,2
Kertyneet poistot 1.1.	-8,9	0,0	-8,9
Tilikauden poisto	-0,4	0,0	-0,4
Kertyneet poistot 31.12.	-9,3	0,0	-9,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	6,7	7,9

Alko Oy

Aineettomat hyödykkeet 2013	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä
Milj. euroa			
Hankintameno 1.1.	9,6	5,5	15,2
Lisäykset	0,9	1,1	2,0
Hankintameno 31.12.	10,5	6,7	17,2
Kertyneet poistot 1.1.	-8,9	0,0	-8,9
Tilikauden poisto	-0,4	0,0	-0,4
Kertyneet poistot 31.12.	-9,3	0,0	-9,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	6,7	7,9

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Aineelliset hyödykkeet

Alko-konserni

Aineelliset hyödykkeet 2013				Muut	Yhteensä
Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	13,9	14,7	55,6	0,2	84,4
Lisäykset	0,0	0,5	4,4	0,0	4,9
Vähennykset	0,0	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Hankintameno 31.12.*	13,9	15,2	59,9	0,2	89,2
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,2	-42,4	0,0	-42,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Tilikauden poisto	0,0	-0,4	-5,4	0,0	-5,8
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,6	-47,6	0,0	-48,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	14,6	12,2	0,2	41,0

Alko Oy

Aineelliset hyödykkeet 2013				Muut	Yhteensä
Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	55,6	0,2	56,0
Lisäykset	0,0	0,0	4,4	0,0	4,4
Vähennykset	0,0	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Hankintameno 31.12.	0,0	0,1	59,9	0,2	60,2
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-42,4	0,0	-42,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,4	0,0	-5,4
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-47,6	0,0	-47,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	12,2	0,2	12,5

*) Hankintamenoon ei sisälly arvonorotuksia.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Sijoitukset

Alko-konserni

Sijoitukset 2013	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Milj. euroa				
Hankintameno 1.1.	0,9	2,2	5,2	8,3
Vähennykset	0,0	-0,2	-0,5	-0,6
Hankintameno 31.12.	0,9	2,1	4,7	7,6
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisut 1.1.*	-0,5	-0,4	-0,2	-1,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,1	0,1	0,2
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,5	-0,3	-0,2	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,4	1,8	4,5	6,7

Alko Oy

Sijoitukset 2013	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Milj. euroa				
Hankintameno 1.1.	27,6	2,2	5,2	35,0
Lisäykset	0,4	0,0	0,0	0,4
Vähennykset	0,0	-0,2	-0,5	-0,6
Hankintameno 31.12.	28,0	2,1	4,7	34,8
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisut 1.1.*	-0,5	-0,4	-0,2	-1,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,1	0,1	0,2
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,5	-0,3	-0,2	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,5	1,8	4,5	33,8

*) Hankintameno ei sisälly arvonorotuksia.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Osakkeet

Osakkeet 2013

Osuudet saman konsernin yrityksissä	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Osuus omasta pää- omasta 1 000 €	Oma pääoma 1 000 €	Määrä kpl	Nimellis- arvo €/yks.	Osakkeiden/osuuksien		Viimeksi laaditun tilin- päätöksen mukainen voitto/ tappio 1 000 €
						Nimellis- arvo 31.12.2013 1 000 € yht.	Kirjan- pito- arvo 31.12.2013 1 000 €	
Kiinteistö Oy Arkadiantalo	100,00		19 680				27 141	-319,2
Kiinteistö Oy Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	188	372	275	56,00	15	118	5,6
Kiinteistö Oy Raahen Asemakatu 12, Raahе	57,90	253	436	14 476	17,00	246	140	3,1
Kiinteistö Oy Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	73,08	698	955	7 308	0,30	2	120	12,9
Osuudet saman konsernin yrityksissä yhteensä		1 138					27 519	

Osakkeet 2013

Osuudet omistusyhteisyrityksissä	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Osuus omasta pää- omasta 1 000 €	Oma pääoma 1 000 €	Määrä kpl	Nimellis- arvo €/yks.	Osakkeiden/osuuksien		Viimeksi laaditun tilin- päätöksen mukainen voitto/ tappio 1 000 €
						Nimellis- arvo 31.12.2013 1 000 € yht.	Kirjan- pito- arvo 31.12.2013 1 000 € yht.	
Kiinteistö Oy Enon Kauppakeskus, Eno	37,00	169	455	259	5,05	1	118	-0,9
Asunto Oy Juvan Myllynkerä, Juva	31,50	149	474	3 150	0,25	1	150	6,5
Kaavin Yrittäjätalo Oy, Kaavi	23,20	113	488	348	16,82	6	101	-13,4
Kiinteistö Oy Kaivolankulma, Puumala	36,37	106	292	2 515	67,28	169	100	0,0
Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma, Kannus	46,03	331	719	2 900	1,68	5	155	0,0
Kiinteistö Oy Mantsintie 1-3, Ilomantsi	28,19	110	391	311	50,46	16	135	4,2
Kiinteistö Oy Nilsinportti, Nilsjä	31,49	449	1 426	1 606	16,82	27	168	1,6
Asunto-osakeyhtiö Pieksälä, Pieksämäki	26,82	147	548	54 800	1,68	92	84	2,4
Kiinteistö Oy Pulkkilan Kauppakeskus, Pulkila	49,84	255	512	4 984	0,34	2	70	-35,1
Kiinteistö Oy Saarijärven Paavonaukio, Saarijärvi	29,58	149	503	392	168,19	66	120	0,0
Asunto Oy Sandelsinkatu 4, Helsinki	24,85	41	164	6 835	0,34	2	251	0,8
Kiinteistö Oy Savitaipaleen Torinkulma, Savitaipale	23,00	188	817	2 300	0,34	1	103	11,5
Kiinteistö Oy Urpala, Rantasalmi	36,88	295	799	2 950	0,34	1	100	0,0
Kiinteistö Oy Äänekosken Torikatu 5, Äänekoski	36,29	305	840	450	16,82	8	130	-10,9
Osuudet omistus- yhteisyrityksissä yhteensä		2 806					1 785	

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Määrä kpl	Nimellis- arvo €/yks.	Osakkeiden/osuuksien	
				Nimellis- arvo 31.12.2013 1 000 € yht.	Kirjanpito- arvo 31.12.2013 1 000 €
Muut osakkeet ja osuudet					
Asunto Oy Helsinginkatu 15, Helsinki	17,73	1 773	1,68	3	434
Kiinteistö Oy Karakeskus, Kouvola	4,60	5 013	0,17	1	7
Kaukotalo Oy, Helsinki	6,02	407	50,46	21	471
Kiinteistö Oy Keritori, Kerimäki	9,76	332	1,68	1	63
Kiuruveden Linja-autoaseman Kiinteistö Oy, Kiuruvesi	14,99	2 514	16,82	42	135
Kiinteistö Oy Kolarin Ylläs Chalets VII		122			244
Kontulan Ostoskeskus Oy, Helsinki	9,46	745	68,62	51	673
Asunto Oy Nilsin Tahkokuuri Chalets B		1 805			178
Kiinteistö Oulun Kirkkokatu 14, Oulu	1,43	500	16,82	8	17
Kiinteistö Oy Paltamon Tervahamina, Paltamo	10,00	1 000	1,68	2	100
Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo, Pyhäsalmi	16,00	288	1,68	0	101
Savonlinnan Linja-autoasema Oy, Savonlinna	10,47	1 540	168,19	259	168
Kiinteistö Oy Siilinjärven Torikalla, Siilinjärvi	19,22	36 520	0,17	6	200
Tahko Golf Club Aoy, A 597					9
Tahko Golf Club Aoy, A 1044					9
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenpuisto 27b, Tampere	1,56	440	17,00	283	38
Tikkurilan Kauppatalo Oy, Helsinki	10,05	1 130	117,73	133	500
Asunto Oy Vuorimiehenkatu 33, Helsinki	15,41	4 445	16,82	75	228
Kiinteistö Oy Ämmänsalmi, Suomussalmi	1,36	3 915	16,82	66	10
Vierumäki Golf Garden Oy					488
Vierumäki Golf Garden Oy					38
Vierumäki Chalets					298
Luoston Huolto Oy	1,87	28	8,41	0	3
Luottokunta		1			0
Suomen Palautuspakkaus Oy	12,50	150			25
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä				951	4 437
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (Puhelinosa- kkeet)					84
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä					4 521
Kaikki osakkeet yhteensä					33 825

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Rahat ja pankkisaamiset

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Myymälöiden kassa	13,7	16,4	13,7	16,4
Yritystodistukset	8,9	0,0	8,9	0,0
Joukkovelkakirjalainat	25,1	0,5	25,1	0,5
Pankkitilit	72,8	109,2	72,8	109,1
Yhteensä	120,5	126,1	120,5	126,0

Joukkovelkakirjalainojen markkina- ja kirjanpitoarvon erotus

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Rahoitusarvopaperien markkina-arvo	27,4	0,5	27,4	0,5
Rahoitusarvopaperien kirjanpitoarvo	25,1	0,5	25,1	0,5
Erotus	2,2	0,0	2,2	0,0

Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Valmiit tuotteet ja tavarat	67,2	63,4	67,2	63,4
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,3	0,3	0,3	0,3
Vaihto-omaisuus yhteensä	67,5	63,7	67,5	63,7
Pitkäaikaiset muut saamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Muut	1,6	1,6	1,6	1,6
Yhteensä	1,6	1,6	1,6	1,6

Lyhytaikaiset saamiset

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Myyntisaamiset	15,3	12,7	15,3	12,7
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	7,4	4,1	7,4	4,1
Muut	0,1	0,1	0,0	0,0
Yhteensä	22,8	16,9	22,8	16,8
Lyhytaikaiset saamiset	22,8	16,9	22,8	16,8

Siirtosaamisten olennaiset erät

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Tuloverosaaminen	4,1	0,0	4,1	0,0
Lounasseteleitä	0,0	0,7	0,0	0,7
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,6	0,6	0,6	0,6
Korkosaamiset	0,5	0,0	0,5	0,0
Matkalla olevat vaihtorahat	0,0	0,1	0,0	0,1
Laskutettu eri kaudella kuin tavara vastaanotettu	2,2	2,4	2,2	2,4
Lakisääteiset vakuutusmaksut	0,0	0,1	0,0	0,1
Muut siirtosaamiset	0,1	0,2	0,0	0,2
Yhteensä	7,4	4,1	7,4	4,1

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Voitonjakokelpoiset varat

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Edellisten tilikausien voitto			15,5	14,8
Tilikauden voitto/tappio			38,2	44,4
Siirto muista rahastoista			0,4	0,4
Lahjoitukset			0,0	-0,2
Oikaisut yhteensä			0,4	0,3
Voitonjakokelpoiset varat			54,1	59,5

Lyhytaikainen vieras pääoma

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Ostovelat	159,3	145,2	159,3	145,2
Siirtovelat	19,9	20,5	19,9	20,5
Muut velat	13,4	16,4	13,4	16,3
Saadut ennakot	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	192,6	182,1	192,6	182,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	192,6	182,1	192,6	182,0
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille				
Lyhytaikaiset siirtovelat samaan konserniin kuuluville yrityksille			0,0	0,0
			0,0	0,0

Siirtovelkojen olennaiset erät (pitkä- & lyhytaikaiset)

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Palkkajaksotukset sosiaalikuuluineen	19,0	17,9	19,0	17,9
Työnantajavakuutusten jaksotus	0,6	0,3	0,6	0,3
Tuloverojaksotus	0,0	2,0	0,0	2,0
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0,3	0,2	0,3	0,2
Yhteensä	19,9	20,5	19,9	20,5

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Oman pääoman muutos

Oman pääoman muutos 2012

Alko-konserni				
Milj. euroa	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	64,1	84,9
Osingonjako	0,0	0,0	-50,0	-50,0
Suorat kirjaukset voittovaroista, lahjoitukset	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto	0,0	-0,4	0,4	0,0
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	0,0	0,0	0,7	0,6
Tilikauden voitto	0,0	0,0	45,3	45,3
Oma pääoma yhteensä 31.12.2012	16,8	3,6	60,3	80,7

Oman pääoman muutos 2013

Alko-konserni				
Milj. euroa	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	3,6	60,3	80,7
Osingonjako	0,0	0,0	-44,0	-44,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto	0,0	-0,4	0,4	0,0
Tilikauden voitto	0,0	0,0	38,0	38,0
Oma pääoma yhteensä 31.12.2013	16,8	3,2	54,7	74,7

Oman pääoman muutos 2012

Alko Oy				
Milj. euroa	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	64,8	85,7
Osingonjako	0,0	0,0	-50,0	-50,0
Suorat kirjaukset voittovaroista, lahjoitukset	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto	0,0	-0,4	0,4	0,0
Tilikauden voitto	0,0	0,0	44,4	44,4
Oma pääoma yhteensä 31.12.2012	16,8	3,6	59,5	79,9

Oman pääoman muutos 2013

Alko Oy				
Milj. euroa	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	3,6	59,5	79,9
Osingonjako	0,0	0,0	-44,0	-44,0
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto	0,0	-0,4	0,4	0,0
Tilikauden voitto	0,0	0,0	38,2	38,2
Oma pääoma yhteensä 31.12.2013	16,8	3,2	54,1	74,0

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Muut annetut vakuudet

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TASEEN LIITETIEDOT, FAS

Leasingvastuut

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2013	2012	2013	2012
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	0,3	0,4	0,3	0,4
Myöhemmin maksettavat	0,3	0,5	0,3	0,5
Yhteensä	0,5	0,8	0,5	0,8

Vuokravastuut

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2013	2012	2013	2012
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	17,8	17,4	17,8	17,4
Myöhemmin maksettavat	89,1	86,8	89,1	86,8
Yhteensä	107,0	104,2	107,0	104,2

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

TUNNUSLUVUT

Tunnusluvut

Milj. euroa	Alko-konserni			Alko Oy				
	2013	2012	2011	2013	2012	2011	2010	2009
Liikevaihto	1175,3	1 207,5	1 172,7	1 175,0	1 207,2	1 172,3	1 174,8	1 170,2
Liikevoitto	49,1	57,4	66,9	49,4	57,3	67,0	71,9	74,6
% liikevaihdosta	4,2	4,8	5,7	4,2	4,7	5,7	6,1	6,3
Voitto ennen satunnaiseriä varauksia ja veroja	50,2	58,4	68,9	50,6	58,3	68,9	73,4	76,7
% liikevaihdosta	4,3	4,8	5,9	4,3	4,8	5,9	6,3	6,6
Voitto ennen varauksia ja veroja	50,2	58,7	68,4	50,6	58,6	68,5	155,4	76,7
% liikevaihdosta	4,3	4,9	5,8	4,3	4,9	5,8	13,2	6,6
Oman pääoman tuotto, %	48,9	54,0	44,2	53,0	54,0	44,4	46,5	65,2
Sijoitetun pääoman tuotto, %	64,7	70,0	59,1	70,6	70,1	59,4	62,8	88,2
Omavaraisuusaste, %	27,8	30,5	31,9	27,9	30,7	31,9	42,1	32,2
Current ratio	1,1	1,1	1,2	1,1	1,1	1,2	1,5	1,3
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	6,9	7,1	7,1	6,9	7,1	7,1	30,7	4,2
% liikevaihdosta	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	2,6	0,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 610	2 657	2 624	2 610	2 657	2 624	2 606	2 641

Oman pääoman tuotto, %
$$\frac{(\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{tuloverot varsinaisesta toiminnasta}) \times 100}{\text{Oma pääoma (keskim.*)}}$$

Sijoitetun pääoman tuotto, %
$$\frac{(\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{vieraan pääoman rahoituskulut}) \times 100}{\text{Taseen loppusumma (keskim.*)} - \text{korottomat velat (keskim.*)}}$$

Omavaraisuusaste, %
$$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$$

Current ratio
$$\frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

*) Keskimääräiset luvut on laskettu kuukausittaisten päätössaldon keskiarvona.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Hallituksen voitonjakoehdotus yhtiökokoukselle

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 388 758,00 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2013 ovat 54 055 957,19 euroa josta tilikauden voitto on 38 164 000,69 euroa.

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jetaan	36 000 000,00 euroa
- jätetään omaan pääomaan	18 055 957,19 euroa
	54 055 957,19 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 10. päivänä maaliskuuta 2014

Soili Suonoja
puheenjohtaja

Harri Vainio

Sari Aalto-Matturi

Arto Honkaniemi

Leila Kostiainen

Matti Pörhö

Hille Korhonen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 10. päivänä maaliskuuta 2014

KPMG Oy Ab

Reino Tikkanen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2013 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2014 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 2013 vahvistetaan. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaan ehdotukseen.

Helsingissä, 20. maaliskuuta 2014

Sari Sarkomaa
Eila Tiainen
Anne Holmlund
Reijo Hongisto
Arja Juvonen
Saara Karhu
Pauli Kiuru
Mats Nylund
Heli Paasio
Leena Rauhala
Markku Rossi
Simo Rundgren

Casegalleria

Joulupuu-keräys	115
Ilmastonmuutos ja viininviljely	116
Ymmärrän, mutta en hyväksy	118
Turvallisesti mopolla	119
Alkoholikulttuuri muuttuu.	120
Viini ja torjunta-aineet	121
Auditointia seuraamassa	122
Kasvata urheilijaksi	124
Nuoret ja pullopuheita	125

Joulupuu-keräyksellä iloa lapsille

Alkon pääkonttori oli joulun 2013 alla ensimmäistä kertaa mukana Nuorkauppakamarien järjestämässä Joulupuu-keräyksessä. Ihmiset pääkonttorin eri osastoilta osallistuivat innokkaasti keräykseen tuomalla toistaan hienompia lahjapaketteja keräyspisteeseen toimineen joulukuusen juurelle. Lahjoja eri-ikäisille lapsille, vauvasta teiniin, saatiin kokoon yhteensä 47 kappaletta. Ne toimitettiin joulun alla Helsingin kaupungin sosiaalitoimen keräyspisteeseen, josta ne välitettiin Helsingin alueen lastenkoteihin tai sosiaalitoimikijöiden kautta sosiaalitoimen avohuollon piirissä oleville lapsille ja nuorille. Mahdollisuus pyyteettömään auttamiseen toi monelle keräykseen osallistuneelle paljon iloa.

Joulupuu-projektia on toteutettu Suomessa jo yli kymmenen vuotta. Hyväntekeväisyyskeräyksen tavoitteena on antaa joululahja niille lapsille, jotka muuten jäisivät ilman Joulupukin tuomisia. Keräyksiä järjestetään ympäri Suomea paikallisten Nuorkauppakamarien toimesta. Joulupuun ideana on tarjota sekä yksittäisille ihmisille että yrityksille helppo tapa saada hyvä joulumieli ja levittää sitä eteenpäin. Nuorkauppakamarit hoitavat lahjojen keräyksen ja sosiaalitoimi tai muu taho huolehtii lahjojen toimitamisesta lapsille. Näin varmistetaan, että lahjat menevät oikeisiin osoitteisiin eikä lastensuojelun piirissä olevien lasten oikeutta yksityisyyteen vaaranneta.

Ilmaston lämpeneminen muuttaa myös viininviljelyä

Maapallon ilmasto lämpeni 0,6 asteella 1900-luvun aikana. Viininviljelyalueilla muutos oli tätäkin suurempi: viime vuosisadan 50 viimeisen vuoden aikana laatuviinialueiden lämpötila nousi keskimäärin kahdella asteella.

Tähän asti kehitys on ollut jopa suotuisaa viileiden alueiden viinintekijöille, jotka eivät ennen saaneet nauttia ihanteellisen kypsistä rypäleistä läheskään joka vuosi. Lämpimillä ja kuumilla alueilla vaikeudet ovat kuitenkin jo näkyvissä lisääntyvien sään ääri-ilmiöiden kuten kuivuuden, tulvien ja raemyrskyjen yleistyttyä.

Jos ilmasto jatkaa muutostaan ennusteiden mukaisesti, viinialueiden lämpötila voi vielä nousta yli kahdella asteella 2050-luvulle mennessä. Tällä voi olla dramaattisia seurauksia rypälelajikkeiden käyttöön, viinien tyyliin, makuprofiiliin ja viininteon taloudellisiin kustannuksiin.

Viinialueet ja rypälelajikkeet voivat muuttua:

- Viiniä voi viljellä alueilla, joissa ennen oli liian viileää tasapainoisten viinien tekemiseksi:
 - Viininviljely leviää eteläisellä pallonpuoliskolla etelämmäs ja pohjoisella pohjoiseen päin.

Tanskassa ja Ruotsissakin on jo nyt useampia tulevaisuuteen uskovia viinitiloja, ja Englannista on tullut lupaava kuohuviinimaa.

- Lämpimillä alueilla viljely vaikeutuu:
 - Viljelyä voidaan joutua siirtämään viileämmille alueille eli lähemmäs merta tai korkeammalle kukkuloille – edellyttäen että niitä on tarjolla.
 - Lisääntynyt kuivuus ja puute vedestä voi pakottaa koko tuotantosuunnan muuttamiseen.
- Perinteiset rypälelajikkeet eivät enää sovi alueen viinintuotantoon:
 - Lajikkeet ovat herkkiä lämpötilan muutoksille. Lämpötilan noustessa voidaan joutua vaihtamaan entistä paremmin lämpöä sietäviin lajikkeisiin, jolloin viinialueelle perinteinen luonne ja tyyli muuttuvat.
 - Nykyinen lainsäädäntö sallii vain tarkkaan määrätty rypälelajikkeet perinteisillä Euroopan viinialueilla, mikä voi vaikeuttaa ja hidastaa muuttuviin olosuhteisiin sopeutumista.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

ILMASTONMUUTOS JA VIININVILJELY

Myös viinien tyyli muuttuu:

- Lämpimillä alueilla rypäleiden sokeripitoisuus voi kasvaa todella korkeaksi ennen kuin rypäleen makuominaisuudet kypsyvät ja kehittyvät.
- Tämän seurauksena viineistä voi tulla erittäin alkoholipitoisia ja maultaan vähähappoisia ja latteita.
- Viime vuosikymmenellä vallinnut viinitrendi suosi erittäin täyteläisiä, muhkeita ja runsaan hedelmäisiä viinejä, joissa oli korkea alkoholipitoisuus. Nyt trendin muuttuessa keveämpään ja vivahteikkaampaan suuntaan kuumempien alueiden viinintekijöillä voi olla vaikeuksia vastata tähän kysyntään.

Ilmastonmuutoksella on taloudellisia vaikutuksia:

- Muutokset viinitarhoilla maksavat: tarhahehtaarin perustamis- tai muuttamiskulut voivat nousta kymmeniin tuhansiin euroihin.
- Sään ääri-ilmiöiden yleistymisen voi vaatia uusia investointeja: tarhat on suojattava raekuuroilta, kastelujärjestelmiä on rakennettava tai uusittava, ja torjunta-aineita ruiskutettava entistä useammin uusien lämpimämpien alueiden tuholaitosten saapuessa.
- Modernilla viininvalmistusteknologialla voi laskea alkoholipitoisuutta ja tasapainottaa makua esimerkiksi käyttämällä käänteisosmoosia tai Spinning cone column –tekniikkaa lainsäädännön sen salliessa, mutta nämäkin lisäävät kustannuksia. Modernin teknologian käyttö voi myös vähentää viinin mainetta puhtaana luonnontuotteena.

Tuottajat ja kuluttajat ovat alkaneet kiinnittää huomiota viiniteon ilmastovaikutuksiin. Hiilijalanjäljen laskeminen onkin jo vakiintumassa myös osaksi viinitalojen kuluttajaviestintää:

- Aurinkokennoja käytetään viininvalmistamojen energianlähteenä ja traktorit käyvät biodieselillä. Pienet laatutilat ovat vaihtaneet traktorit hevosiin esimerkiksi Champagnessa.
- Painavia lasipulloja on muutettu kevyemmiksi, ja markkinoille on tullut myös muovipulloja.
- Entistä suurempi osa viinistä kuljetetaan markkinoille meriteitse maailman suurimmissa bag-in-boxeissa eli 25 000 litran flexitankeissa, ja pullotetaan tai pakataan hanapakkauksiin vasta kohdemaassa. Kun painavia pulloja ei tarvitse kuljettaa, energiaa säästyy ja hiilijalanjälki pienenee.
- Viinitalot voivat tasapainottaa hiilijalanjälkeään sijoittamalla osan voitoistaan hiilinieluihin rahoittamalla esimerkiksi metsitysprojekteja.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

YMMÄRRÄN, MUTTA EN HYVÄKSY

Ymmärrän, mutta en hyväksy

–Löysin kahdeksaluokkalaisten tyttärenti huoneesta pul-
lon vodkaa. Hän sanoi, ettei tarvitse olla huolissaan, sillä
hän osaa käyttää jo alkoholia eikä nauti sitä liikaa yhdellä
kertaa.

–15-vuotias poikani tuli bileistä kotiin vahvasti humaltu-
neena ja sammui sohvalle. Aamulla hän ihmetteli, miten
saattoi olla niin kännissä, koska oli juonut vain kaksitoista
olutta.

–Lukiolaispoikani nauttii huoneessaan kavereittensa
kanssa olutta ennen kaupungille lähtöä, enkä tiedä, miten
siihen suhtautuisin.

Kun ensimmäisen kerran huomaa jälkikasvunsa nautti-
neen alkoholia, mieleen nousee monenlaisia ajatuksia ja
kysymyksiä. Mistä alkoholi on hankittu? Paljonko sitä on
juotu? Missä ja kenen kanssa sitä on juotu? Onko kysymys
vain yhdestä kerrasta vai onko alkoholia käytetty jo pitem-
pään?

Äiti tai isä saattaa alkoholikokeilun paljastuttua tuntea
itsensä huonoksi huoltajaksi. Mikä kasvatuksessa on men-
nyt vikaan? Toisaalta mieleen palaa oma nuoruus, johon
saattaa sisältyä alkoholin maistelua. Vanhempien reaktiot
lienevätkin jossain määrin yhteydessä heidän omaan his-
toriaansa.

Miten sitten toimia, jos nuori tulee humalassa kotiin tai
jos hän kertoo vanhemmilleen alkoholikäytöstään? Onko
parempi suhtautua yksinomaan kielteisesti ja esimerkiksi
rangaista nuorta? Vai olisiko parempi keskustella asian
herättämistä tuntemuksista? Mitä seuraa jos en puutu
asiaan? Miten selvitän, mistä nuori on saanut alkoholin?

Joka tapauksessa on tunnustettava tosiasiat: alkoho-

lin vaaroista kertominen ei todennäköisesti estä nuorta
kokeilemasta sitä. Suomessa kasvanut nuori näkee alko-
holinkäyttöä kaikkialla, mikä onkin meille kasvattajille
melkoinen haaste. Mielestäni on tärkeää, että vanhemmat
näyttävät alkoholikäytöstä kiinni jääneelle nuorelle sel-
keästi välittävänsä hänestä ja olevansa hänen tukena
niissäkin tilanteissa, joita ei vanhempansa voi hyväksyä.
Vaikka alkoholikokeilut voi ymmärtää, alaikäisen huoltajan
ei pidä niitä hyväksyä.

Vanhemmat keskustelevat melko harvoin keskenään
omien lastensa alkoholikäytöstä. Nuorten alkoholinkäyt-
tö on Suomessa yhä jonkinlainen tabu. Kouluterveysky-
selyssä vain puolet kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista
nuorista vastasi, ettei käytä lainkaan alkoholia. Joka viikko
alkoholia ilmoitti juovansa 4 prosenttia tytöistä ja 6 pro-
senttia pojista. Lukiolaisista hieman alle 30 prosenttia ei
käytä alkoholia, viikoittain sitä juo 10 prosenttia pojista, 6
prosenttia tytöistä. Ammattioppilaitoksessa opiskelevista
raititiita on 20 prosenttia. Viikoittaista käyttöä on 21 pro-
sentilla pojista ja 14 prosentilla tytöistä.

Suuri osa nuorten vanhemmista on joutunut kohta-
maan alussa mainitun kaltaisia tilanteita, jotka ovat ystä-
väpiirini kokemuksia. Teini-ikäisten vanhemmat kaipaavat
vertaistukea kohdatessaan nuorensa päihteidenkäyttöä.
Ollaan rohkeita ja otetaan teinien alkoholinkäyttö puheek-
si tuttavapiirissä. Näin saamme eväitä myös keskusteluihin
lastemme kanssa.

*Suvianna Hakalehto-Wainio
asiantuntijalakimies, Mannerheimin Lastensuojeluliitto*

Alkoholi ja mopo – paha yhdistelmä. Kuva: Jonna Yletyinen

Alkoholi ja mopo – paha yhdistelmä

Nuoren on hyvä muistaa.

- En lainaa mopoa päihtyneelle
- Estän kaverin ajamisen humalassa
- En mene humalaisen kyytiin.

Ehyt ry:n järjestämä Turvallisesti mopolla on 8.-luokkalaisille suunnattu koulutus, joka välittää tietoa turvallisen liikkumisen ydinkohdista sekä päihteiden käytön vaarallisuudesta. Kouluttajat ovat kokeneita liikenneopettajia. Turvallisesti mopolla -kurssin kärkenä on ehkäisevä päihdetyö ja liikenneturvallisuuden edistäminen.

Alko tuki vuonna 2013 Turvallisesti mopolla -kursseja.

Kohti vastuullisempaa alkoholikulttuuria

Itsenäisyyden Juhlavuoden Lastenrahaston Säätiö (ITLA) on käynnistänyt viisivuotisen ohjelman ”Lapset, nuoret ja perheet satavuotiaassa Suomessa”.

Ohjelman tavoitteena on ennen kaikkea tulkita ja analysoida, miten yhteiskunnan rakenteet ja toimintatavat vastaavat lasten, nuorten ja perheiden tarpeita. Ohjelmassa nostetaan esiin satavuotiaan Suomen saavutuksia lasten elämänehtojen parantamisessa, kritiikkiä unohtamatta. Tutkimuksella tavoitellaan käyttökelpoista tietoa, jonka perusteella voidaan tehdä viisaita ratkaisuja seuraavan satavuotistaipaleen alkuvaiheissa.

Alko rahoittaa viisivuotisen ohjelman osa-ohjelmaa ”Sata lasissa – varttuminen suomalaisessa alkoholikult-

tuurissa”. Osaohjelmassa on tarkoitus pureutua muun muassa juomisen ylisukupolvisuuteen liittyviin kysymyksiin: Miten juomatavat välittyvät tai eivät välity vanhemmilta nuorille ja sukupolvelta toiselle. Millaisena alkoholinkäyttö näyttää lapsista, joiden vanhemmat kamppailevat omien päihdeongelmiensa kanssa? Mistä oma mielikuva alkoholista tuolloin koostuu, ja mistä haetaan tukea omaan tilanteeseen? Osa-ohjelmassa on tarkoitus luoda tiivis yhteistyö tutkimuksen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen välille.

Kuva: joeborg / Shutterstock.com

Tutkimme säännöllisesti viinien torjunta-ainepitoisuuksia

Syksyllä 2013 nousi kohu ruotsalaisessa TV-ohjelmassa esiin tulleesta tapauksesta, jossa viineistä oli löydetty pieniä määriä torjunta-aineita. Uutinen ei ollut mitenkään yllättävä, sillä samansuuntaisia tutkimustuloksia julkaitaan jatkuvasti.

” Alko tutkituttaa säännöllisesti myymiensä viinien torjunta-ainepitoisuuksia.

Pääosassa viinejä ei ole lainkaan torjunta-aineita. Löydettyjen torjunta-aineiden pitoisuudet ovat poikkeuksetta huomattavasti alhaisempia kuin mitä löydetään esimerkiksi viinirypäleistä ja hedelmistä. Tämä johtuu paljolti siitä, että viininvalmistus on puhdistava prosessi. Viinirypäleissä olevat rasvaliukoiset torjunta-aineet jäävät viinirypäleiden kuoriin, jolloin ne eivät joudu itse viiniin.

Viinien torjunta-ainepitoisuuksille ei ole määritelty lain-säädännössä suurimpia sallittuja pitoisuuksia.

Timo Tossavaisen ja Taina Vilkunan takana on Alkon omistama, taiteilija Christina Snellmanin taulu nimeltään Viininkorjuu vuodelta 1954.

Auditointia seuraamassa

Tainalla ja Timolla oli mahdollisuus olla mukana auditoitaessa viinien tuotantolaitosta Argentiinassa.

Tuoteviestintäpäälikkö Taina Vilkuna ja tuotepäälikkö Timo Tossavainen seurasivat Alkon vastuulliseen hankintaan liittyvää auditointia Argentiinassa lokakuun lopussa 2013.

Molemmat ovat työnsä puolesta käyneet viinitarhoilla ja tuotantolaitoksissa useasti aiemminkin, mutta tässä toimessa he olivat ensimmäistä kertaa.

–Olihan se uutta ja mielenkiintoista, totesivat molemmat.

Argentiinassa auditoitiin kaksi tuotantolaitosta: yksi auditointi tuotantolaitoksessa kesti kokonaisuudessaan kaksi ja puoli päivää. Auditoitaessa arvioitiin mm. sitä, kuinka Alkon valikoimiin viiniä tuottavan yhtiön työntekijöiden oikeudet toteutuvat.

Taina ja Timo olivat mukana päivän verran. He seurasiivat työntekijöiden haastatteluja ja kulkivat auditoijan rinnalla myös tuotantolaitoksessa.

Kaikille painotettiin sitä, että haastattelu on luottamuksellinen eikä siitä kerrota yksittäisiä tietoja.

–Haastateltavat oli valinnut auditoivan yrityksen edustajat. Kaikkein mielenkiintoisinta oli olla läsnä näissä haastatteluissa, saada itselleen lisää tietoa työn tueksi ja yrityksen vastuullisen toiminnan ”tietopankkiin”, totesivat Taina ja Timo.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2013

AUDITOINTIA SEURAAMASSA

–Haastateltavat olivat tuotantolaitoksen tavallisia työntekijöitä. Auditoin sai aikaan haastateltaville mukavan ja rennon ilmapiirin, joten me suomalaisetkin tunsimme olomme varsin kotoisaksi, kertoi Taina. Kaikille painotettiin sitä, että haastattelu on luottamuksellinen eikä siitä kerrota yksittäisiä tietoja työnantajayritykselle.

Kysymyksiä laidasta laitaan

–Kysymyksiä tuli todella laidasta laitaan ja kyllä mielestämme vastaukset olivat rehellisiä, totesivat alkolaiset.

–Eli millaiset työolot, palkkaus, työturvallisuus tai yleisesti ottaen oliko turvallinen olo, jatkaa Taina.

–Oliko heidän mielestään tuotantolaitoksella laittomia siirtolaisia tai ihmisten hyväksikäyttöä? Miten toteutuu sosiaalinen yhdenmukaisuus, saako koulutusta ja millainen luottamuksellisuus vallitsee asioiden hoidossa? Kommunikoivatko johto ja työntekijät keskenään ja saako kuulua ammattiyhdistykseen? Onko syrjintää sukupuolen tai etnisen tausta vuoksi? Onko lapsityövoimaa? Millainen on alihankkijoiden tilanne?

–Näihin kaikkiin Alko saa vastauksen raportissa, joka yritykseen toimitetaan eikä meidän tehtävänäme ollut tietystikään auditoida vaan ymmärtää asian merkitys osana vastuullisuutta.

–Minulle jäi kuitenkin vankka käsitys siitä, että ihmiset saavat äänensä kuuluville. Tuotantolaitoksessa on m. palautteenantopäivä joka perjantai. Ammattiyhdistykseen saa kuulua eikä isoja sosiaalisia ongelmia tuntunut olevan. Mielenkiintoista oli myös se, että yrityksen henkilökunta oli koulutettu ympäristöasioiden hoitoon ISO 14001 -standardin mukaan. Työaika on 9 tuntia päivässä, ja pisimmillään on mahdollisuus 12 tunnin työpäivään. Tätä työaikaa työntekijät sanoivat tarkkaan noudatettavan.

Ja vähän suomalaiseen malliin, lounasruokalasta oltiin samaa mieltä kuin meilläkin: kyllä on ihan kelpoa ruokaa, neljä vaihtoehtoa, mutta ei se aina ihan gourmetia ole! Tuntui ihan kotoisalta, totesivat Taina ja Timo.

Saimme katsoa kokouksessa ennakkomateriaalin läpi ja huomasimme auditoin yrityksen noudattavan erinomaista tarkkuutta. Tiedossamme oli jo ennakkoon, että Etelä-Amerikassa on auditointien rekrytoiminen haasteellista, mutta mielestämme valinnassa oli onnistuttu.

Arvo-ja toimitusketjun selvittäminen on tärkeää

–Meille on erittäin tärkeää, että toimitusketjun vastuullisuutta selvitetään, asiaa pidetään esillä ja toimitusketjua kehitetään koko ajan vastuulliseen suuntaan. Kun viestimme olevamme vastuullinen, niin se koskee myös tätä hankintaketjua maamme ulkopuolella. Se on erittäin oleellinen osa meidän arvomaailmaamme, toteaa Taina.

–Ja olemme jo aiemmin heränneet tietoisuuteen siitä, että tärkeintä on tehdä työtä näiden asioiden eteen jatkuvasti, sanoivat Timo ja Taina.

Alkon stipendi meni judoseura Koyamalle

Rovaniemen judoseura Koyama Ry sai vuonna 2013 Alkon lahjoittaman, 3 500 euron arvoisen, Kasvata urheilijaksi –stipendin. Stipendi jaettiin 5. lokakuuta suuressa gaalatilaisuudessa, jonka järjesti Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry, Valo.

Stipendi myönnettiin seuralle, joka edistää esimerkiksi nuorten urheilijoiden kokonaisvaltaista elämäntilintä ja tähän liittyy olennaisesti myös päihteettömyys.

Alkolle on tärkeää, että nuoret urheilijat, heidän vanhempansa sekä valmentajat keskustelevat alkoholin haitoista ja sopivat toimista, joilla varsinkin alkoholin käytön aloittamisikää voitaisiin myöhentää. Stipendi käytettiin leiritointintaan: tatami siis tömisi tämän stipendin turvin.

Samuel Onatsu (vas.), Valtteri Vuorinen, Johanna Soininen ja Nelli Veijo. Kuvaaja: Matti Matikainen

Pullopuheita-pilotin nuoret arvioivat päihdeviestintää

Nuorten Akatemia toteutti Alkon rahoituksella keväällä Pullopuheita-projektin, jonka teemana oli nuorten päihteiden käytön ennaltaehkäisy ja päihdeviestintä.

Pilottikokeiluun koottiin 16–19-vuotiaita nuoria pääkaupunkiseudulta sekä toiseen ryhmään yhdeksäsluokkalaisia eri paikkakunnilta Keski-Suomesta. Projektissa nuoret haastoivat ja kyseenalaistivat nykyisen päihdeviestinnän tyylin. Nuorten mukaan päihdevalistus pitäisi olla riittävän selkeästi alkoholin vaarat esille tuovaa, mutta ei liian musta-valkoista.

Heidän mielestään yksi drinkki ei vie tuohon. Toisaalta pilottiryhmien mielestä humalajuomisesta pitäisi saada hauskuus-leima pois.

Nuorten mukaan päihdevalistus pitäisi olla riittävän selkeästi alkoholin vaarat esille tuovaa, mutta ei liian musta-valkoista.

Tulokset antavat pohdittavaa meille päihdeviestintää tukeville tai tekeville tahoille.

HALLINNOINTIPERIAATTEET

1.4.2014

PIRTEÄ &
HEDELMÄINEN

FRISKT &
FRUKTIGT

VIVAHTEIKAS
& RYHDIKÄS

NYANSERAT &
STRUKTURERAT

MEHEVÄ &
HILLOINEN

MUSTIGT &
SYLTIGT

VIVAHTEIKAS &
KEHITTYNYT

NYANSERAT &
UTVECKLAT

ALKO OY:N

HALLINNOINTIPERIAATTEET

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki (1143/1994), asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys.

Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävän vuoksi. Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa.

YHTIÖKOKOUS

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan. Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta. Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

HALLINTONEUVOSTO

Alkon hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtio-neuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtio-neuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallintoneuvoston tehtävät on määrätty alkoholilaisissa ja Alkon yhtiöjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston tehtäviä ovat:

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi
- vahvistaa alkoholiyhtiöstä annetun asetuksen 1 §:n (243/2000) mukainen toimintasuunnitelma alkoholihaittojen ehkäisemiseksi
- antaa alkoholilain 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain edellyttämällä tavalla ja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Alkon hallintoneuvostoon kaudella 2012–2015 kuuluvat puheenjohtaja Sari Sarkomaa, varapuheenjohtaja Eila Tiainen sekä jäsenet Timo Heinonen 7.3.2013 asti, Anne Holmlund, Reijo Hongisto, Arja Juvonen, Saara Karhu, Pauli Kiuru 7.3.2013 alkaen, Mats Nylund, Heli Paasio, Leena Rauhala, Markku Rossi ja Simo Rundgren. Sosiaali- ja terveysministeriötä hallintoneuvostossa edustaa johtaja Kari Paaso. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa säädetään alkoholilain 38 §:ssä. Hallintoneuvosto kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

HALLITUS

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää valitsemista ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokouksiin osallistuu kaksi henkilöstön edustajaa. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat mm.

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti
- vahvistaa yhtiön strategia
- hyväksyä vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti sekä valvoa niiden toteutumista
- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistöosakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmistella tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä osavuosisikatsaukset, toimintakertomus ja tilinpäätös
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka ym. työsuhde-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- käsitellä yhtiön ilmapiirimittausten tulokset
- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen työjärjestys ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Yhtiökokous valitsi 23.4.2013 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Soili Suonojan, varapuheenjohtajaksi Harri Vainion ja jäseniksi Sari Aalto-Matturin, Arto Honkaniemen, Taru Kerosen, Leila Kostiaisen ja Matti Pörhön. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuvat henkilöstön edustajat Juri Helmiö ja Marko Säkkinen. Tarkemmat tiedot hallituksen jäsenistä ovat tämän selvityksen lopussa.

Hallitus kokoontuu noin kymmenen kertaa vuodessa. Hallitus arvioi vuosittain toimintansa tehokkuutta ja menettelytapoja sekä onnistumista tehtävässään. Hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Arto Honkaniemi on virkasuhteessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoon. Toimitusjohtaja Hille Korhonen, talousjohtaja Minna Alitalo 31.12.2013 saakka ja talousjohtaja Anton Westermarck 1.4.2014 lähtien ja hallituksen sihteerinä viestintä- ja vastuullisuusjohtaja Maritta Iso-Aho, osallistuvat hallituksen kokouksiin.

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Alko Oy:n hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilöstö- sekä alkoholipoliittinen valiokunta. Hallitus nimittää valiokuntien puheenjohtajan ja jäsenet. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja periaatteet.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa yhtiön hallitusta sille kuuluvien valvontatehtävien hoitamisessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- arvioida sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan riittävyyttä ja toimivuutta
- valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa
- käsitellä ja arvioida tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat
- valvoa lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viidestä hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä laskentatoimen tuntemus. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja toimivat valiokunnan esittelijöinä ja tarkastusjohtaja valiokunnan sihteerinä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Leila Koskiainen, jäsenet Arto Honkaniemi ja Soili Suonoja, esittelijät Hille Korhonen ja Minna Alitalo 31.12.2013 saakka ja Anton Westermarck 1.4.2014 lähtien sekä sihteerinä Heli Riivari.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaakseen valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstöpolitiikkaa ja -käytäntöä, organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä tehtävissä. Valiokunta koostuu kolmesta hallituksen jäsenestä. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokunnan esittelijänä ja henkilöstöjohtaja sihteerinä. Henkilöstövaliokunta kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa.

Henkilöstövaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Harri Vainio ja jäsenet Taru Keronen ja Soili Suonoja. Valiokunnan esittelijänä toimii Hille Korhonen ja sihteerinä Tytti Bergman.

Alkoholipoliittinen valiokunta

Alkoholipoliittisen valiokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoholilain ja -asetuksen mukaisissa sosiaali- ja terveystieteiden tavoitteiden saavuttamisessa. Valiokunta koostuu kahdesta hallituksen jäsenestä ja yhdestä sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijasta. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokunnan esittelijänä ja viestintä- ja vastuullisuusjohtaja toimii valiokunnan sihteerinä. Alkoholipoliittinen valiokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Alkoholipoliittiseen valiokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Matti Pörhö, jäsen Sari Aalto-Matturi ja asiantuntijana Ismo Tuominen (STM), esittelijä Hille Korhonen sekä sihteerinä Maritta Iso-Aho.

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalla on kaksi sijaista.

Toimitusjohtaja Hille Korhosen eläke-etuudet määräytyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta ja hänelle irtisanomisaajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa kuuden kuukauden palkkaa, jos työsuhte päätetään hänestä riippumattomasta syystä.

JOHTORYHMÄ

Alkolla on johtoryhmä, johon kuuluu seitsemän jäsentä. Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet. Alko Oy:n johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä valmistelee yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tuloskehitystä, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Hille Korhonen, toimitusjohtajan ensimmäinen sijainen, johtaja, viestintä- ja vastuullisuusjohtaja Maritta Iso-Aho, toimitusjohtajan toinen sijainen, palvelujohtaja Kari Pennanen, ostojohtaja Minna Alitalo, henkilöstöjohtaja Tytti Bergman, markkinointijohtaja Mika-Pekka Miettinen ja talousjohtaja Anton Westermarck 1.4.2014 lähtien. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Tarkemmat tiedot johtoryhmän jäsenistä ovat tämän selvityksen liitteenä.

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut avainhenkilöt antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän edustajat ja nimetyt avainhenkilöt ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

ETUUKSET, PALKKIOT JA PALKITSEMINEN

Yhtiökokous on päättänyt, että kokouspalkkiona maksetaan läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille hallintoneuvoston kokouksista seuraavasti

- puheenjohtaja 1.000 euroa
- varapuheenjohtaja 800 euroa
- jäsen 700 euroa.

Yhtiökokous on päättänyt hallituksen kuukausipalkkioiksi:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 2.750 euroa
- varapuheenjohtajan kuukausipalkkio 1.300 euroa
- jäsenen kuukausipalkkio 1.100 euroa.

Yhtiökokous on lisäksi päättänyt, että hallituksen jäsenille ja hallituksen nimeämien valiokuntien varsinaisille jäsenille maksetaan 600 euroa läsnä ollutta hallituksen tai valiokunnan kokoukselta.

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmällä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain johtoryhmän toteutuvat palkkiot.

Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön strategiaan tavoitteisiin ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin sekä strategiaan henkilökohtaisiin kehittämistavoitteisiin. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on enintään 15 prosenttia vuosipalkasta. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on linjannut yritysjohtoon ja avainhenkilöiden palkitsemista kannanotossaan 13.8.2012.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkitseminen. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–12 prosenttia vuosipalkasta.

SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN TARKASTUS

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien valikoimaan ottamista, valikoimasta poistamista sekä hinnoitteluperusteita koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri, raportointi ja sisäinen viestintä sekä seuranta- ja valvontatoimenpiteet.

Alkon talousraportointi ja siihen liittyvä valvonta koostuvat kolmesta osa-alueesta, jotka ovat 1) liiketapahtumien tehokas mutta laadukas rekisteröinti ja käsittely, 2) taloudelliseen raportointiin liittyvien säännösten noudattaminen sekä 3) liiketoimintaa ja päätöksentekoa tukeva talousraportointi. Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja taloussääntöön. Talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittämisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa. Alkon arvot, liiketapaperiaatteet ja tasapuolisuusohjeet sekä alkoholijuomien valikoima- ja vähittäismyyntiä koskevat ohjeet ovat perusta yhtiön hallinnoinnille ja keskeisten sidosryhmien kanssa toimimiselle.

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallinta-toimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alko Oy:n riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategiaan, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

TILINTARKASTUS

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskaup-
pakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan
toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy vaalia ensiksi seura-
van varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsi
keväällä 2013 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy
Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana Reino Tikkanen, KHT.

TIEDOTTAMINEN

Yhtiön hallinnointiperiaatteet ovat Alko Oy:n internet-sivuilla
www.alko.fi. Lisäksi Alko Oy julkaisee hallinnointiperiaatteet
vuosittain vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin
yhteydessä.

HALLINNOINTIKOODIN NOUDATTAMINEN

Alko Oy noudattaa soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys
ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointi-
koodia. Suomen listayhtiöiden hallinnointiperiaatteiden lisäksi
Alko Oy noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaoh-
jausstrategiaa, talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.8.2012
kannanottoa yritysjohdon ja avainhenkilöiden palkitsemisesta
sekä valtioneuvoston 3.11.2011 antamaa periaatepäätöstä
koskien valtion omistajapolitiikkaa.

Poikkeukset hallinnointikoodista johtuvat yhtiön omistus-
rakenteesta: yhtiöllä on yksi omistaja, yhtiön osakkeita ei
noteerata julkisesti eikä yhtiöllä ole osakeperusteisia palkkio
ja kannustinjärjestelmiä. Poikkeamat hallinnointikoodista
koskevat seuraavia koodin suosituksia suluissa yksilöidyin
osin: suositus 1 (yhtiökokoustietojen julkistaminen), suosi-
tus 3 (hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan osallistuminen
yhtiökokoukseen), suositus 4 (hallitukseen ehdolla olevien
osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 11 (hallitukseen
ehdolla olevien ilmoittaminen) ja suositus 55 (joidenkin edellä
mainituista poikkeamista johtuvien tietojen ilmoittaminen
yhtiön internetsivuilla).

HALLITUS

Soili Suonoja

s. 1944

hallituksen puheenjohtaja

kauppaneuvos

hallituksessa vuodesta
2004

Luottamustoimet:

Leijona Catering Oy,
hallituksen puheenjohtaja
(2012-)

Finavia Oy, hallituksen
puheenjohtaja (2011-)

Finnpilot Pilotage Oy,
hallituksen puheenjohtaja
(2010-)

Huoltoliitto ry., hallituksen
puheenjohtaja (2008-)

Eilakaisla Oy, hallituksen
jäsen (2004-)

Nurmijärven Linja Oy,
hallituksen jäsen (2001-)

Harri Vainio

s. 1947

hallituksen

varapuheenjohtaja

lääketieteen ja kirurgian
tohtori

Työterveyslaitoksen
pääjohtaja

hallituksessa vuodesta 2013

Luottamustoimet:

Suomen ASH ry:n
puheenjohtajuus (2006-)

Syöpäsäätiön
ja Syöpätautien
Tutkimussäätiön hallituksen
jäsen (2006-)

Tampereen yliopiston
Terveystieteiden yksikön
johtokunnan jäsen (2004-)

Sari Aalto-Matturi

s. 1966

hallituksen jäsen

valtiotieteen lisensiaatti

toiminnanjohtaja Ehkäisevä
päihdetyö EHYT ry

hallituksessa vuodesta 2012

Luottamustoimet:

A-klinikkasäätiö,
valtuuskunnan jäsen
(2013-)

Espoon päihdeasioiden
neuvottelukunta, jäsen
(2013-)

Helsingin kaupungin
vastuullisen
alkoholinkäytön
toimenpideohjelman
seurantaryhmä, jäsen
(2012-)

Sosiaalipedagogiikan
säätiö, hallituksen jäsen
(2012-)

SOSTE, hallituksen jäsen
(2012-)

Arto Honkaniemi

s. 1946

hallituksen jäsen

OTK, ekonomi

finanssineuvos
valtioneuvoston kanslia,
omistajaohjausosasto

hallituksessa vuodesta
2007

Luottamustoimet:

Patria Oyj, hallituksen jäsen
(2009-)

HALLITUS

Leila Kostiainen

s. 1950

hallituksen jäsen

OTK

päsihteeri STTK

hallituksessa vuodesta 2012

Luottamustoimet:

Rasto Oy, hallituksen jäsen
(2009-)

Väinö Tanner-säätiön
neuvottelukunta (2009-)

Palkansaajien
tutkimuslaitos, johtokunnan
jäsen ja puheenjohtaja
(2007-)

Lexman Oy, hallituksen
jäsen (1995-)

Matti Pörhö

s. 1952

hallituksen jäsen

kauppaneuvos

toimitusjohtaja Pörhön
Autoliike Oy

hallituksessa vuodesta 2012

Luottamustoimet:

Vakuutusyhtiö
Fennia, hallituksen
varapuheenjohtaja (2013-)

Volkswagen-Audi
kauppiaat ry, hallituksen
puheenjohtaja (2008-)

CECRA (European Council
for Motor Trades and
Repairs), hallituksen jäsen
(2007-)

Kaupan liitto, hallituksen
jäsen (2007-)

VW-Audi EDC, hallituksen
1. varapuheenjohtaja,
hallituksen jäsen (2005-)

Oulun Diakonissalaitos,
hallituksen
varapuheenjohtaja (2003-)

Suomen Työkalu Oy,
hallituksen puheenjohtaja
(2002-)

Garage Equipment
Service Ab, hallituksen
puheenjohtaja (2001-)

Kärppä-Säätiö ry,
hallituksen jäsen (2000-)

Autoalan koulutuksen
edistämissäätiö ry.,
hallituksen puheenjohtaja
(1993-)

Pörhön Autoliike Oy,
hallituksen puheenjohtaja
(1987-)

Henkilöstön edustaja

Juri Helmiö

s. 1952

Alkoholialan Toimihenkilöt
ry:n puheenjohtaja

Henkilöstön edustaja

Marko Säkkinen

s. 1974

Alkoholikaupan
Ammattiliitto ALV ry:n
puheenjohtaja

Hille Korhonen

s. 1961

tekniikan lisensiaatti

toimitusjohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 2013

Keskeinen työkokemus:

Fiskars Oyj Abp,
tuotanto-, hankinta- ja
logistiikkajohtaja (2008-
2012)

Iittala-konserni,
tuotanto-, hankinta-
ja logistiikkajohtaja
(2003-2009)

Nokia Oyj, logistiikan
johtotehtävät (1996-2003)

Outokumpu Copper,
logistiikan ja markkinoinnin
kehitykseen liittyviä tehtäviä
(1993-1996)

Nykyiset luottamustoimet:

Kaupan liitto, hallituksen
jäsen (2014-)

Lassila & Tikanoja Oyj,
hallituksen jäsen (2009-)

Nokian Renkaat Oyj,
hallituksen jäsen (2006-)

Minna Alitalo

s. 1962

ekonomi ja kauppatieteiden
maisteri

ostojohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 2009

Keskeinen työkokemus:

Alko Oy, talousjohtaja
(2009-2013)

Isku-Yhtymä Oy,
rahoitusjohtaja
(2005-2009)

Indoor Group Oy, talous- ja
hallintojohtaja (2003-2005)

Eimo Oyj, Project Manager,
Manager and Senior Vice
President of Customer
Process, Controller
(1999-2003)

Makron Oy,
projektipäällikkö,
tuotepäällikkö,
markkinointipalvelupäällikkö
(1995-1999)

Lahden Seurahuone
Oy, myyntiedustaja,
myyntisihteeri (1987-1993)

Nykyiset luottamustoimet:

SRV Yhtiöt Oyj, hallituksen
tarkastusvaliokunnan
puheenjohtaja (2013-)

SRV Yhtiöt Oyj, hallituksen
jäsen (2012-)

Kaupan liitto, vero-
ja talouspoliittisen
valiokunnan jäsen (2009-)

Tytti Bergman

s. 1969

kauppatieteiden maisteri

henkilöstöjohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 2013

Keskeinen työkokemus:

Microsoft Oy,
henkilöstöjohtaja
(2009-2013)

Novartis Oy,
henkilöstöjohtaja
(2005-2008)

Elisa Oyj, Vice President,
HR (2001-2005)

ICL Invia Oyj, HR-
johtaja/Osaamisen
kehittämispäällikkö
(1998-2001)

KPMG Mgmt Consulting,
Seniori konsultti/Konsultti
(1996-1998)

Larus-koulutus, Kouluttaja
(1993-1996)

Maritta Iso-Aho

s. 1964

hallintotieteiden maisteri,
eMBA

viestintä- ja
vastuullisuusjohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 2008

Keskeinen työkokemus:

Eurest Finland Oy,
operatiivinen johtaja (2007-
2008)

Silta Oy, myynti- ja
markkinointijohtaja (2006-
2007)

Fazer Amica Oy,
asiakasmarkkinointijohtaja
ja varatoimitusjohtaja
(2004-2006)

Palvelutyönantajat ry,
elinkeinopoliittinen
asiamies (2002-2004)

Amica Ravintolat Oy,
hallintopäällikkö,
hallintojohtaja,
kehitysjohtaja (1994-2002)

Kulinaari Ravintolat Oy,
hallintopäällikkö (1990-
1993)

Nykyiset luottamustoimet:

Alkoholitutkimussäätiö,
hallituksen jäsen (2013-)

Elinkeinoelämän
keskusliitto, Vastuullisen
yritystoiminnan työryhmän
jäsen (2013-)

Nordic Morning Oyj,
hallituksen jäsen (2012-)

Katri Antell Oy, hallituksen
jäsen (2011-)

Valtion talous- ja
henkilöstö-hallinnon
palvelukeskuksen
neuvottelukunta, jäsen
(2010-)

A-klinikkasäätiö, hallituksen
jäsen (2009-)

Mika-Pekka Miettinen

s. 1964

kauppatieteiden maisteri

markkinointijohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 1999**Keskeinen työkokemus:**Neste markkinointi Oy,
viestintäpäällikkö
(1996-1999)Kesoil Oy, piiripäällikkö
(1991-1996)**Nykyiset luottamustoimet:**Hotelli- ja
ravintolamuseosäätiö,
hallituksen jäsen (2007-)**Kari Pennanen**

s. 1964

yhteiskuntatieteiden
maisteri, eMBA, Kjs

palvelujohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 1989**Keskeinen työkokemus:**Alko Oy, piiripäällikkö
(1997-2003)Alko Oy, myymäläpäällikkö
(1992-1997)Alko Oy,
esimiesvalmennettava,
koulutusohjaaja (1989-1991)Kesko Oy,
markkinointineuvoja
(1988-1989)**Nykyiset luottamustoimet:**Helsingin seudun
kauppakamari, kaupan ja
palveluiden valiokunnan
jäsen (2012-)**Anton Westermarck**

s. 1968

kauppatieteiden maisteri

talousjohtaja

yhtiön palveluksessa
vuodesta 2014**Keskeinen työkokemus:**Oy Gustav Paulig Ab,
Finance Director
(2012-2014)Novo Nordisk, Regional
Finance Director
(2006-2012)Novo Nordisk, Controlling
Manager (2002-2006)Novo Nordisk, Business
Development Director
(2002)Siemens Building
Technologies, Finance &
Admin Manager
(1999-2002)France Telecom/Global
One, Country Controller
(1995-1999)ISS Servisystem Oy,
Finance Manager
(1993-1995)ISS Servisystem Oy,
Financial Assistant
(1991-1993)**Reino Tikkanen**

s. 1954

päävastuullinen
tilintarkastaja,
KPMG Oy Ab, KHT

PIRTEÄ &
HEDELMÄINEN

FRISKT &
FRUKTIGT

VIVAHTEIKAS
& RYHDIKÄS

NYANSERAT &
STRUKTURERAT

MEHEVÄ &
HILLOINEN

MUSTIGT &
SYLTIGT

VIVAHTEIKAS &
KEHITTYNYT

NYANSERAT &
UTVECKLAT